श्रीभद्रबाहुस्वामिकृत

सामुद्रिक शास्त्रनुं

सरल शुद्ध गुर्जर

भाषांतर.

स्त्री पुरुषो, हाथी घोडा, बलद विगेरेना शरीरपर रहेलां शुभाशुभ चिह्नोथी थतां सारां मागं फलोविषे रसिकनीति बोधमय इतिहास कथाउ वार्त्तारूपें दाखलाथी रसिक वांचक जनोने

मनोरंजक,

छपावी प्रसिद्ध कर्त्ता

श्रा० भीमसिंह माणक.

मुंबईः—निर्णयसागरमां छाप्युं.

संवत् १९६१ वैशाख शुदि ३ रवौ.

॥ श्रीजिनाय नमः ॥

अथ श्री भद्रबाहुस्वामिविरचित

सामुद्रिक शास्त्रनुं गुजराती भाषांतर.

श्रीवर्धमान प्रभुने नमस्कार करीने लोकोनां हितमाटे हुं श्री सामुद्रिक शास्त्रनुं स्वरूप कहुंछुं.

सामुद्रिक शास्त्र चौद पूर्वमांहेलां विद्यापूर्वमांथी उद्धरीने सत्ररूपें गुंथेलुं छे.

आ सामुद्रिक शास्त्रनी जघन्या अने उत्कृष्टा एवा बे प्रकारनी वाचना छे.

आ सामुद्रिक शास्त्रनुं प्रथम टूंकामां स्वरूप कहीने पाछलथी विस्तारपूर्वक स्वरूप कहेशुं. तथा तेवां लक्षणोने आधारे जेउने शुभ अथवा अशुभ फलो मलेलां, तेउनी कथाउ पण भविक जीवना बोधमाटे टुंकामां कहीशुं तथा पाछलथी दीक्षा आदिकनां मुहूर्त्त विगेरेनुं पण स्वरूप कहीशुं.

शरीरमां बे नेत्र, बे हाथ, तथा नासिका ए पांच वस्तुउ लांबी होय, तथा कंठ, लिंग, जंघा अने पीठ ए चार वस्तुउ जे टुंकी होय, तो ते उत्तम माणसने घेर घणुं द्रव्य होय.

वली जेउनां आंगलीउनां सघलां पर्वो, त्वचा, दांत, नख, अने केश ए पांचे सूक्ष्म होय, ते माणस घणां वर्षोसुधि जीवे.

वली जेउनी कुक्षि, पेट, ठाती, नासिका, खांध, अने ललाट ए ठ वस्तुउ उंची होय, ते माणसने उत्तम कर्मोवालो जाणवो, एम सामुद्रिक शास्त्र कहेठे.

वली जेउना हाथ पग, आंखोना खुणा, नखोना अग्रन्नागो, शरीर, तालवुं, जीन्न, अने होठ ए सात वस्तुउ लाल होय, ते अत्यंत सुख न्नोगवे.

वली हृदय, मस्तक, अने ललाट ए त्रणे वस्तुउ विस्तारवाली जोश्यें.

तथा नाद, हास्य, अने नान्नि ए त्रणे गंन्नीर जेने होय, ते माणस उत्तम कहेवाय. जेनी आंखो लाल होय, तेने तरुण स्त्री तजे नहि, अने तेने घेर लक्ष्मी आवीने क्रीडा करे ठे.

जेनी ठाती विशाल होय, ते घणां ऽव्यनो मालीक थाय, तथा जेनुं मस्तक विशाल होय, ते राजा थाय, तथा जेनी केड्य विशाल होय, तेने घणा पुत्रो थाय, जेना पगो विशाल होय, तेने घणुं सुख मले.

जेनी आंखो तेजवाली होय, तेने सौन्नाग्यपणुं

मळे, जेना दांतो तेजवाळा होय, तेने उत्तम भोजन मळे, जेनी त्वचा (चांबडी) तेजवाळी होय, ते मोटा भाग्योनो मालीक थाय, तथा जेना पगो तेजवाळा होय, ते वाहनोपर बेसीने चाले. कामकाजविना जेना हाथ कठिन होय, तथा पंथ करतां थकां पण जेना पगो कोमळ होय एवो कदाच साधु होय, तो पण ते अत्यंत सुखने भागवेछे.

जेनुं लिंग लांबुं होय ते दरिद्रि होय, तथा जेनुं लिंग जाडुं होय, ते लोकोमां दूषणवाळो होय, तथा जेनुं लिंग टुंकुं होय, ते राजा थाय.

जेनो स्वर गंभीर होय, ते सघळा कुटुंबमां जेम ताराउमां चंद्र तेम अधिपति थाय.

जेना हाथ छेक घुंटणसुधि लांबा होय ते माणस लडाइमां अत्यंत शूरवीर होय, तथा जेनी नासिका लांबी होय, ते आखा कुळमां मोटो कहेवाय, तथा पोते जाते कमाइने सघळा कुटुंबनुं पोषण करीने तेमने सुखी करे.

जेमनो कंठ कुंभ सरखो होय, तथा तेमां त्रण रेखाउ होय, ते माणस राजा थाय, तथा तेने अत्यंत लक्ष्मी मळे.

जे पुरुषनुं लिंग जाडाइमां चार आंगुल होय, ते माणस राजा थाय, तथा तेनी लोकोमां कीर्त्ति फेलाय.

जेनी बन्ने जंघाउं नानी होय, ते माणस धनवान् थाय, तथा ते राज्य कारजारमां जोडाय अने राजा पण तेने घणुं मान आपे.

जे पुरुषनी पीठ नानी होय, तेने महागुणवान् जाणवो; अने ते बहुज धनवान् थाय, तथा ते लोकोना उपकार माटे घणुं धन खरचे.

जेउंना हाथ पगोनी आंगलियो पातली होय, ते माणस अत्यंत प्रशंसा पामे, तथा तेनामां अत्यंत चतुराइ होय, अने ते धनवान् थइने दानेश्वरी थाय.

जेउंनी त्वचा (चांवडी) कोमल होय, तेने जीवतां थकां घणुं यश मले, तथा ते पोते पण अत्यंत सुखी थइने उत्तम उत्तम कार्यो आ दुनियामां करे.

जेउंना दांतो सूक्ष्म होय, तेउंनुं मुख अत्यंत शोभे छे, तथा तेने भोजनमाटे घणां मेवा मिठाइ विगेरे मलेछे, तथा तेनुं आयुष्य अने बल पण घणुं होयछे, अने तेथी ते अत्यंत सुख मेलवेछे.

जेउंना नखो पातला होय, ते गुणवान् एवो राजा थायछे, तथा तेने आयुष्य अने बल घणुं होयछे, तथा

तेने जोइने सघला संत पुरुषो पोताने सुख माने छे.

जेउना वालो सूक्ष्म तथा मनोहर होयछे, ते माणस सघलाउनो शरदार थायछे एम सामुद्रिक शास्त्र जणावे छे.

जेउना स्कंधो (खन्नाउ) उंचा होय, तेने राजाथकी अत्यंत मान मलेछे, तथा तेनां पगले पगले घणां वखाण थाय छे.

जेउनी नासिका उंची होय, ते माणस अत्यंत नक्तिमान् होय, तथा ते कोइनुं बुरुं करे नहि, अने तेने सघलुं जगत् चाहे.

जेनुं मस्तक उंचुं होय, ते माणस शूरो होय, तथा ते कल्याण अने सौन्नाग्यपणुं मेलवी शके छे; तथा ते पोताना कुलनुं हित चाहेछे, अने सर्वनी साथे स्नेहसहित वर्त्ते छे.

जेउनुं ललाट उंचुं होय, ते उंच पदवीने पामेछे, तथा सघला माणसो तेनुं हित करेछे, अने शत्रुउ तो तेनाथी थरथर कंपे छे.

जे पुरुषना हाथ अने पगनां तलियां लाल होय, ते माणसने सुख अने न्नोग मलेछे तथा तेने अचानक धन दोलत आदिक मलेछे.

वली जेउनु शरीर लाल होय तेने राजा घणुं मान आपे तथा तेनापर ते घणोज प्यार लावे.

जेउनी आंखोना खुणाउ लाल होय, ते मोटा ज्ञाग्यनो धणी होय, तथा ते सघली कलाउमां पार गामी थाय, अने तेनी साथे सघलाउ प्रेम राखे. तेमज जे माणसोना नखो लाल रंगना होय, ते माणस सघलुं सुख ज्ञोगवेछे, तथा ते जे इछे ते थइ शकेछे.

जे माणसोनुं तालवुं लाल रंगनुं होय, ते माणस प्रगटरीतें उत्तम होय, तथा तेनुं पंचमां घणुंमान होय, तथा ते जगत्मां दानेश्वरी कहेवाय.

जे माणसोनी जीज्ञ लाल रंगनी होय, ते समग्र सुखोने ज्ञोगवनारो थाय,एम सामुद्रिक शास्त्रोनोमतछे.

जेउना होठ बिंबफल (पाकेला घोला) सरखा लाल रंगना होय, ते अनेक प्रकारना ज्ञोगोने ज्ञोगवी शकेछे, तथा पैसाविना पण तेना सघलां कार्यो सिद्ध थइ शकेछे.

जे माणसनुं हृदय विशाल होय, ते राजा थइने अनेक रससहित ज्ञोगोने ज्ञोगवे, तथा महादानेश्वरी थाय.

जेनुं मस्तक विशाल होय, ते महोटो राजा थाय,

तथा ज्ञान अने ध्यानमां लीन थइने ते इश्वरनो भक्त थाय. जे माणसनुं ललाट विशाल होय, तेनी सेवामां समस्त जगत् रहेछे.

जेनो स्वर (नाद) महागंभीर होय, ते माणस ज्ञानी, दातार, शूरो तथा सुखी होय एम सामुद्रिक शास्त्र कहेछे.

जेउनुं हास्य गंभीर होय, ते राजाउमां शिरोमणि थाय, तथा तेनुं जगत्मां अत्यंत यश फेलाय.

वली जेउनी नाभि गंभीर छे ते माणस दानेश्वरी तथा गुणोनो जाणनारो छे, तथा ते पंचमां पूछाय छे, अने राजा पण तेने घणुं मान आपेछे,

जेउना पगनी आंगलीयो अनुक्रमें चढती थकी रहे, ते माणसो सघला प्रकारनुं सुख मेलवी शके छे, तथा तेने राजा पण अत्यंत आदर मान आपेछे,

जेउनी पेहेली, कनिष्ठा (टचली) अने अनामिका ए त्रणे आंगलियो सरखी होय, तेने विधवाथी सुख मलेछे, एम सामुद्रिकशास्त्रनो मत छे.

वली वचली आंगलीथी अनामिका जो मोटी होय, ते विद्याना गुणोने जाणनारो थाय, तथा परमेश्वरनुं भजन करे.

जो टचली आंगली करतां पण अनामिका नानी होय, ते माणस लंपट अने लोभी होय, अने पृथ्वीपर तेनुं मान बिलकुल होतुं नथी.

जो पेहेली अने टचली आंगलीथी पण अंगुठो चढीआतो होय, तो ते अत्यंत जय पामेछे.

जो तर्जनी आंगली बहु लांबी होय, तो ते मोटो राजा थाय तथा तेने घणी स्त्रियो थाय, तथा तेना शरीरमां अत्यंत क्रोध होय, तथा तेने देहमां रोगोनी उत्पत्ति थाय.

जेनी मध्य (वचली) आंगली अंगुठाथी पण मोटी होय, तेने जीवितपर्यंत पण स्त्री मले नहीं; एम सामुद्रिक शास्त्र कहेछे.

जे पुरुषना पगना अंगुठा गोल होय, तेना हुकमनो कोइ पण अनादर करी शके नहि.

जेना पगना अंगुठापर फाटा त्रुटा तथा वांका नख होय, ते माणस घणांज दुष्ट कार्यो करे.

जेना पगनी पेहेनी पातली तथा प्रगटरीतें मली जाती होय, तथा सघली आगलीउं सिधी होय, ते माणस बहुज दानेश्वरी होय.

जेना पगनी आंगलीउं लांबी, तथा उत्तम घाट-

वाली होय, ते माणस विद्या विगेरेनो जोग मेलवे, तथा तेने घणीज संपदा मले.

जेना पगनी आंगलीउंना नखो काला रंगना होय, ते माणस चोर, तथा चाडीयो होय, अने तेनी वात कोइए साची मानवी नहि, तथा ते पृथ्वीपर मान पण मेलवी शके नहि.

हवे हाथनी रेखाउंनुं वर्णन करेछे टचली, अनामिका, वचली, तर्जनी अने अंगुठो ए पांचे आंगलीयो अयुरेखाना विश्रामरूप छे,

हवे आयुष्य रेखा छे ते, कनिष्ठिका (टचली) आंगली पासेथी निकलीने जेटली आंगलीउ उलंघी जाय, तेटला पचीश पचीश वर्षोनुं आयुष्य जाणवुं, अर्थात् ते रेखा जो छेक तर्जनी सुधी चाली जाय, तो एकसो वर्षनुं आयुष्य जाणवुं,

जेना हाथमां घणी रेखाउ होय, ते दरिद्र होय, तथा जेना हाथमां थोडी रेखाउ होय, ते पण धन विनाना होय तथा जेना हाथमां चारज रेखाउ होय, तेने उत्तम कहेलो छे,

जेना अंगुठाना मूलमां जवनी श्रेणि(पंक्ति)होय,

तेने समस्त जगत् पोतानो स्वामी करी माने, तथा ते अत्यंत सुखसंपदा मेलवी शके.

जेना हाथमां नव चक्रो होय, ते मोटो राजा थाय, तथा दश चक्र होय, ते सिद्ध थाय, दश जमरा होय, ते जोगी अने धनवान् थाय, तथा ते महादानेश्वरी थाय.

वली वचली तथा टचली आंगलीमां जमरो होय, तो ते उत्तम जाणवो, अने तर्जनीमां जो चक्र होय, तो पण ते उत्तम जाणवुं.

जेना पगो पोहोला होय, तथा आंगलीयो घाटी होय, तथा सुंदर काचवानां आकार सरखी होय, तथा तेपरना नखो अत्यंत सुंदर लाल रंगना होय, ते माणसने उत्तम लक्षणवालो जाणवो.

जे माणसनी बन्ने पगोनी तर्जनी आंगलीयोअंगुठाथी वधी गयेली होय, तेने घणी स्त्रियोथी सुखमले.

वली अंगुठाथी जो अनामिका मोटी होय, तेने विद्या घणी मले, तथा ते महाजोगी थाय, अने वली अत्यंत सुखने मेलवे.

जेनी वचली आंगलीअंगुठाथी वधी गयेली होय,तेने कोइपण स्त्री न होय, एम सामुद्रिक शास्त्रमां कहेलुं छे.

जेनी अनामिका न्हानी होय, ते माणस लंपट होय, तथा जो जाडी होय, तो ते माणस पुरुषना संगने इछेछे.

जो पगनी सघली आंगलीउं नानी होय, तो ते जो के राजाने घेर जन्म्यो होय, तो पण तेने दासोनुं कार्य करवुं पडेछे.

जेना पगनी आंगलीयो सरल, घाटी, लांबी तथा मनोहर आकारनी होय, तेने उत्तम लक्षणवालो जाणवो, तथा तेने घेर सघली संपदाउंनो निवास थाय.

वली पगनी जो नीचे एक अथवा बे तल होय, तो उत्तम जाणवा, अने तेथी बालपणामां तेने पालणुं मले छे, तथा पछी तेने बेसवामाटे पालखी मलेछे.

जेना पगना नखो छेडेथी वांका होय, ते माणस कामभोगनां सुखथी रहित होय, दुष्ट आचरणवालो, अपजशवालो, तथा अति कठोर होय छे.

वली जेना नखो वांका, फाटेला तथा जाडा होय, ते बहुज दरिद्र होय, अने तेनुं दरिद्रपणुं कदीपण मटे नहीं; तथा जेना नखो लीला रंगना होय, ते दुष्ट पापकार्योमांज आसक्त होय छे.

जेना नखोनो रंग अत्यंत सुंदर गुलाब जेवो होय,

ते माणस हमेशां अचंग रीतें राज्यने जोगवी शके- छे, तथा जेना नखो त्रांवाना रंग सरखा होय छे, ते अत्यंत धनवान् थाय छे, तथा तेनामां घणा गुणो आवीने निवास करेछे.

हवे जंघाना लांछनोनुं स्वरूप कहे छे.

जेनी जंघाउं घोडा सरखी होय छे, ते माणस अ- त्यंत धनवान् थाय छे, तथा जेनी जंघाउं हरिण स- रखी होय छे, ते मोटो राजा थाय छे, तथा जेनी जंघाउं जाडी होय छे, ते वलवान् होय छे, तथा तेने अकाले परदेश जवुं पडे छे.

जेनी जंघाउं सिंह अने वाघजेवी होय छे, ते मा- णसनां संगने धन, कीर्ति, अने सुख तजतां नथी; तथा जेनी जंघाउं रोमविनानी होय छे, ते माणस जन्मथीज दरिद्र होय छे.

जेनी जंघाउं वीलाडी जेवी होय, तेने घेर कंइ पण संपदा होय नहि; वली जेनी जंघाउं मत्स्यना आकार सरखी चोय, ते लक्ष्मीना स्थानकरूप होय, तथा जेनी जंघा उंट सरखी होय, ते जोगोथी नि- राश थाय छे.

जेनी जंघाउं जेंस जेवी होय तेने मूढ जाणवो,

तथा जेनी जंघाउं गधेडा सरखी होय, तेने पण दुष्ट जाणवो, तथा जेनी जंघा कगडा सरखी होय, ते राजा थाय, एम सामुद्रिक शास्त्र कहेछे.

हवे रोमनुं लक्षण कहेछे.

जो एक रोम होय, तो ते राज्यभोग भोगवेछे, तथा बे रोम होय तो घणुं धन मेलवेछे, त्रण रोम होय तो, बहुज विद्वान् थाय, तथा घणां रोम होय, तो दरिद्र थाय.

हवे गतिनुं लक्षण कहेछे.

जेनी जंघाउं लांबी होइने, उत्ताल गतिवालो जे होय, तेने राजा सरखो जाणवो; तथा जेनी सिंहसरखी जंघा होय, अने उतावली गतिए चालतो होय; ते धनवान् तथा राजा थाय, तथा तेनी कीर्त्ति जगत्मां फेलाय, अने सहु कोइ तेनी चाहना राखे. जेनी गति वांदरासरखी होय, ते माणस राजानो प्रधान थाय, तथा जेनी मत्स्यना जेवी गति होय, ते राजा थाय, तथा तेनुं पराक्रम पण अति उत्कृष्ट थाय. जेनी जंघाउं रोमरहित अने जाडी होय, ते माणस दुःखी अने दीन होय, तथा ते क्षणे क्षणे रोगी थाय, अने वली ते बुद्धि विनानो थाय.

जेनी जंघाउं रोमसहित होय छे, ते सघलाउं उत्तम कहेवाय; तथा रोमरहित जंघावालाउं दुःखनी खाणसमानछे, वली जेउंनी जंघापर अनंतां रोम छे, तेने अनंतुं दुःख होयछे.

हवे जेवी हाथीनी, हंसनी, तथा वृषजनी गति होय, तेवी गति जेउंनी होय ते माणस अति उत्तम कहेवाय छे.

जे माणस पाणी, हरण अने अश्वसरखी गतिथी चालेछे, ते माणसने जाग्यहीन जाणवो.

वकरा उंट अने ससला जेवी गतिथी जे माणस चाले तेने पण जाग्यहीन जाणवो.

पाणीनां मोजा, कागडा, अने घुवड सरखी जेनी गति होय, तेने द्रव्यहीन तथा गुणहीन माणस जाणवो. तथा ते अत्यंत दुःखी थाय.

कुतरा, उंट, अने जेंससरखी जेनी गति होय तथा गधेडा अने सुअर सरखी जेनी गति होय, तेने पण सुख अने जाग्यथी हीन माणस जाणवो.

वली जेउंनी गति कुकडाउं सरखी होय, तेउंनापर कलंक चडेछे, तथा तेउंनुं मान विलकुल वृद्धि पामतुं नथी.

वळी जेउनी गति सूकर सरखी होय, ते माणस कुकर्मो करे, अने तेने कोइनी पण साथे प्यार होय नहि.

हवे लिंगनां लक्षणो कहेछे.

लक्षण विनानुं जेनुं लिंग होय, तेने घणा पुत्रो होय, तथा डाबी बाजुए जेनुं लिंग गोळ आकारनुं होय, तेने घणी पुत्रियो होय.

जेउनुं लिंग छ आंगुलनुं होय, ते माणस राजा अथवा प्रधान थाय; अथवा ते धनवान् थइने बहु मान पामे.

जेनुं लिंग जरा कर्कश होय, ते अत्यंत सुख मेळवे, तथा जेनुं लिंग, लांबुं अने जाडुं होय, ते दरिद्रि थइने अत्यंत दुःख पामे.

जेउनुं लिंग सिंहनां लिंग जेवुं होय, ते माणस राजा भोगी, धनवान् अने घणाने वहालो थाय.

विषम आसने बेठां थकां जेनुं लिंग भूमिपर स्पर्श करे, तेने दरिद्री तथा लोभी जाणवो.

हवे धारानां लक्षणो कहेछे.

एक धाराथी बलवान् राजा थाय, बे धाराथी धनवान् थाय, तथा त्रण धाराथी ते माणस धनहीन थाय; एम मोटा माणसोनो विचार छे.

हवे वीर्यगंधनां लक्षणो कहेछे.

जो वीर्य मस्त्यना सरखा गंधवालुं होय, तो उत्तम जाणवुं, अने तेथी पुत्र तथा धननो समूह मले छे, अने घीसरखी गंधवालुं जो वीर्य होय तो पशु अने धन मलेछे, तथा जो हस्तिमदना सरखी गंधवालुं वीर्य होय, तो ते माणस शूरो थाय. कमलना सरखी गंधवालुं जो वीर्य होय तो लक्ष्मीवान् थाय, तथा मधसरखा गंधवालुं होय तो महान् थाय, अने लाखना सरखी गंधवालुं जो होय तो ते माणस निर्लज्ज अने निर्धन थाय, अने मांस सरखी गंधवालुं होय तो ते दुर्बुद्धि थाय; जो रुधिरना सरखी गंधवालुं होय, तो ते व्यसनी अने विषयी होय, अने विष्ठा सरखी गंधवालुं जो वीर्य होय, तो ते निश्चे करीने निर्गुणी अने दुःखी होय. वली जेनां वीर्यनी गंध कडवी होय, ते माणस कपटी तथा अपजशवालो होय, तथा, जेनुं वीर्य राख सरखा गंधवालुं होय, ते माणस धनरहित थाय.

हवे माणसोना रंगनुं स्वरूप कहेछे.

जेनो रंग दूध सरखो सफेद होय, ते महान् राजा थाय, तथा जेनो रंग श्याम होय, ते सुखोनो जो-

गवनारो थाय, अने पीला रंगवालो दरिद्र तथा रोगी थाय.

हवे रुधिरनुं स्वरूप कहेछे.

जेनुं रुधिर प्रवालाना रंगसरखुं होयछे, ते माणस हमेशां सुखोमां मग्न एवो राजा थायछे, तथा जेना रुधिरनो रंग अलता सरखो होय, ते माणस उत्तम रूपवान् होय, तथा घणी कन्याउने जन्म आपे, तथा ते दानेश्वरी अने मोटी संपदावालो थाय. वली जेउनुं रुधिर कुतरा तथा ससला सरखुं होय, ते माणस निर्भागी जाणवो, तथा जेनुं रुधिर, कमलपत्र सरखुं होय, तेने कोइ साथे पण प्रीति न होय.

हवे केडनां लंछनोनुं स्वरूप कहेछे.

जेनी केड विशाल होय, ते माणसने पुत्रोथी सुख मले छे, तथा जेनी केड मांसथी रहित होय, तेने पण बहु सुख मले छे; तथा जेनी कटिनो लंक केसरीसिंह समान होय, ते चतुर एवो नायक थाय; अने जेनी केड वांदरा सरखी होय, ते माणसने अत्यंत दुःख थायछे.

हवे नाभिनुं वर्णन करेछे.

जेनी नाभि पाणीना ह्रद(धरो)सरखी गंभीर होय, तेने उत्तम जाणवो; पण जेने विषम तथा बहुज उंडी अथवा बहुज उंची होय तेने खराब जाणवो.

हवे पेटनां लक्षणोनुं स्वरूप कहेछे.

हरण, मयूर, तथा देडकां, सरखुं पेट जेनुं होय ते माणस राजा थाय, तथा जेनुं उदर (पेट) वाघ, उंदर, हाथी, कुतरा, अने शियाल सरखुं होय, तेने दुष्ट जाणवो.

हवे स्तनोनां लक्षणोनुं स्वरूप कहेछे.

जेनो स्तनो जरा उंचां, तेजवालां, श्याम मुखवालां, तथा थोडां रोमवालां होय, तेने धनवान् भोगी, अने शूरो जाणवो, पण जेनां स्तनो, सूकां नीचां, अने तेजविनानां होय, तेने दरिद्री तथा मूर्ख जाणवो.

हवे हृदयनां लक्षणोनुं स्वरूप कहेछे.

जे माणसनुं हृदय नगरना दरवाजा सरखुं विशाल अने दृढ होयछे, ते माणस शत्रुओनो नाश करीने सज्जनोने सुख दिएछे.

वली जेना विशाल हृदयपर रोमनी श्रेणि होय, ते माणस अत्यंत विद्वान् थायछे, तथा तेनुं आयुष्य

अने बल वृद्धि पामेछे, अने राजा तरफथी पण तेने घणुं मान मलेछे.

वली जेनुं हृदय विशाल होय तेने धन घणुं मले, तथा ते राजा थाय, अने तेने घणा पुत्रो पण थाय.

हवे पीठनां लक्षणोनुं स्वरूप कहेछे.

जेनी पीठ सिंहना सरखी होयछे, ते दरिद्रि थाय अने जेनी पीठ काचबा सरखी होयछे, तेने घणा चाकर नफरो होयछे, तथा ते अत्यंत गुणी कहेवाय छे.

हवे हाथना लक्षणोनुं स्वरूप कहेछे.

जे माणसना हाथ छेक घुंटणसुधि लांबा, अने दरवाजानी जोगल सरखा सिद्धा होय छे, ते माणसने अत्यंत गुणी जाणवो, तथा जेना हाथ टुंका होय, तेने धनरहित जाणवो.

हवे कंठना लक्षणोनुं स्वरूप कहेछे.

जेनो कंठ शंखना आकार सरखो होय, तेने उत्तम जाणवो; तथा जेनो कंठ मयूर, उंट, अने बगलाना कंठ जेवो होय, तेने अनिष्ट जाणवो तथा ते माणस हमेशां पराधीनपणुं जोगवे छे.

वली जेनो कंठ टुंको, तथा जरेला कुंजसरखो होय, ते पण उत्तम जाणवो; वली जेनो कंठ बहुज

पातलो तथा विषम होय, तेनुं कार्य सुधरे नहि.

जेनो कंठ जाडो होय ते दरिद्र तथा कुलने नाश करनारो थाय; वली जेना कंठमां त्रण रेखाउं होय, तेने अत्यंत उत्तम जाणवो.

हवे होठनुं लक्षण कहेछे.

जेना होठ लालरंगना होय, ते मोटो भाग्यशाली होय, तथा ते स्त्रियोने बहुज वह्लभ थइ पडेछे, अने तेउं तेनापर अत्यंत प्रेम राखेछे.

वली जेउंना होठ पाकेला घोला सरखा गोल, अने लालरंगना, तथा हमेशां लीला रहेता होय, तेने उत्तम जाणवो. वली जेना होठ काला अने सुकाएला, तरडाएला, तथा विषम होय, ते माणसना रहेवाथी कुलमां विरोध थायछे, अने तेथी तेपण दुःखी थायछे, वली जेना होठ पीला होय, ते माणस बहुज विषयी तथा लंपट होयछे, तथा जेना होठ बहुज जाडा होय छे, ते अल्पकाल सुधिज जीवी शकेछे; वली जेना होठ बहुज खुल्ला रहेता होय, ते माणसने पण दरिद्र जाणवो, जेना होठमां फाट होय, ते माणस पेहलां सुखी होय, तो पा-

ळथी दुःखी थाय, अने पेहेलां दुःखी होय, तो पाछळथी सुखी थायछे.

हवे दांतनां लक्षणोनुं स्वरूप कहेछे.

जेना मुखमां बत्रीशे दांत होय, ते माणस राजा थाय छे, तथा जेना मुखमां एकत्रीश दांत होय, ते मंत्री थायछे, त्रीश दांत जेना मुखमां होय, ते सुखी थायछे; तथा तेथी जेम उंछा उंछा दांत होय तेम तेम तेने अनिष्ट फळो मळेछे. जेना दांत छुटा छुटा होय, ते माणस विद्वान् थायछे जेना दांत अत्यंत मळेला होय, ते मूर्ख रहेछे, जेना दांत सफेद रंगना होय, ते लोकोमां घणुं मान मेळवेछे तथा जेना दांत लाल रंगना होय, ते माणस लंपट होयछे, जेना आगळना दांत बहार निकळेला होय, ते माणसने भाग्यशाली जाणवो.

वळी जेउंना दांतनी नीचली हार उपरना दांतनी हारथी दूर जती होय, तेने धनरहित जाणवो; जेना दांतपर हमेशां दुर्गंधी मेल भराय, तेने अत्यंत दरिद्र जाणवो; जेउंना दांतनो रंग पीळो होय, तेने कपटी जाणवो.

हवे जीननां लक्षणोनुं स्वरूप कहेछे.

जेनी जीन श्यामरंगनी होय, ते दासपणुं करे, क्षीसी जीन दरिद्रपणुं आपे, मेली जीन अशुन कार्य निपजावे, तथा सफेद जीन लंपटपणुं शिखावेछे. वली जेनी जीन तीक्ष्ण तथा खरवचडी होय, तेने मिष्टान्न नोजन मलेछे, तथा जेनी जीन वांकी होय, ते राज्य तरफनुं कष्ट नोगवे; जेनी जीन वोलतां अचकाती होय ते सर्व लोकोथी मान पामे तथा तेने घेर पुत्रोनो जन्म थाय वली जेनी जीन लालरंगनी तथा अणीदार होय, ते विद्वान् थाय, वली जेनी जीन मुखनी वहार न निकली शके, ते माणस पापी अने नरकगामी थाय, तथा जेनी जीन तालवाने अडी न शके, ते दुःखी थाय, जेनी जीन स्वादने जाणी न शके, तेनुं तत्काल मृत्यु थाय.

हवे तालुनां लक्षणोनुं स्वरूप कहेछे.

जे माणसनुं तालवुं श्याम रंगनुं होय, ते माणस कुलनो नाश करेछे, तथा जे माणसनुं तालवुं, लालरंगनुं होय, ते राजा थाय, तथा जेनुं तालवुं हमेशां सुकाएलुं रहे, ते दुःख पामे, वली जेनुं तालु वच्चे सांधानी लीटीवालुं न होय, ते धनरहित थाय,

तथा जेनुं तालवुं, हमेशां ज्ञीनुं रहे, ते सुखी थाय, वळी जेने मुखमां गएला लूण आदि पदार्थो, तालुने लाग्याथी पण तेनो स्पर्श न जणाय, ते माणसनुं तत्काल मृत्यु थाय.

हवे नासिकानां लक्षणोनुं स्वरूप कहेछे.

जेनी नासिका वांकी, तथा विषम होय, ते माणस ज्ञाग्यहीन तथा धनहीन थायछे, अने अंते ते अत्यंत दुःखी थायछे.

जेनी नासिका पीळी होय तेने कार्योमां धीरो जाणवो, तथा जेनी नासिका हाथीनी सरखी होय तेने अत्यंत ज्ञक्तिज्ञाववालो जाणवो.

वळी जेनी नासिका पोपटनी चांच सरखी होय, तेने मोहोटो ज्ञाग्यशाली राजा जाणवो, तथा जेनी नासिका दीपकनी शिखा सरखी होय, तेने पण उत्तम जाणवो.

वळी जेनी नासिका सिंहनी नासिका सरखी होय, तेने धनवान् अथवा शूरो जाणवो.

हवे नेत्रोनां लक्षणनुं स्वरूप कहे छे.

जेनां नेत्रो विशाल होय, ते मोटो ज्ञाग्यशाली राजा थाय, वळी जेनी आंखोना खुणाउं लाल रं-

गना होय, ते माणस कुटुंबमां बहु राग(प्रीति)वालो होय. वली जेनी आंखो लांबी होय, ते मंत्री थाय, तथा जेनी आंखो गोल आकारवाली होय, ते शूरो थाय, वली जेनी आंखो कुटिल होय, ते माणस दुराचारी होय, पीली आंखोवालो रोगी होय, कमल सरखी आंखोवालो धनवान् अने ध्यान धरनारो थाय, वली जेनी आंखो बिलाडा जेवी होय, तेने लंपट जाणवो, तथा जेनी आंखो सुवर्ण सरखी होय, ते धनवान् थाय, तथा तेने राजा तरफथी घणुं मान मले. वली जेनी आंखो पारा सरखी होय, तेने पण उत्तम जाणवो, तथा जेनी आंखो मत्स्य सरखी होय, तेने राजा जाणवो, वली जेनी आंखो मांजरी होय, तेने पण उत्तम नहि जाणवो, जेनी आंखो त्रांसी होय, ते पण दरिद्री थाय, तथा जेनी एक आंख गयेली होय ते कपटी अने निर्बुद्धि होय.

हवे नमरयोनुं स्वरूप कहे छे.

जेनी नमरयो रोमवाली तथा तलवार जेवी वांकी होय, तेने गुणवान् माणस जाणवो, तथा जेनी नमरय सीधी अने तुटा तुटा रोमवाली होय, तेने दरिद्री जाणवो; वली जेनी नमरय तमाम नीची हो

य, तेने धन गुमावनारो तथा निर्बुद्धि जाणवो; वली जेनी जमरुना वालो जूरा रंगना होय, तेने लंपट जाणवो; वली जेनी जमरुो बहुज जाडी होय, तेनुं आयुष्य टुंकुं होय छे.

हवे कपालनां लक्षणोनुं स्वरूप कहे छे.

जेनुं कपाल विशाल होय, ते मोटी पदवीने मेलवी शके छे, तथा जेनुं कपाल नानुं होय, तेनुं आयुष्य तथा बल हीन थाय छे, वली जेनुं ललाट विषम होय, ते धनहीन थाय, तथा जेनुं ललाट वांकुं होय, ते अपमान पामे, तथा धननो नाश करे, जेना ललाट पर केशो उगे, तेने कुलनो नाश करनारो जाणवो; वली जेनां कपालपर हाथ फेरववाथी, जो ते खरबचडुं लागे, तो तेने जाग्यशाली जाणवो तथा जो तमाम लीसुं लागे, तो तेने दरिद्री जाणवो; वली जो कपाल अर्धचंद्र सरखुं होय, तो तेने घणा सुखजोगनो विलासी जाणवो, तथा जेनुं जाल हमेशां तेज करतुं होय, तेने धनवान् जाणवो, जेनुं जाल हमेशां शीतल रहेतुं होय, तथा डुख्या करतुं होय, तेने डुःखी तथा रोगी जाणवो.

हवे मस्तकनां लंछनोनुं स्वरूप कहे छे.

जेनुं मस्तक विशाल होय, तेने उत्तम भाग्यशाली तथा बुद्धिवान् जाणवो; तथा जेनुं मस्तक खुणाउवालुं अने विषम होय, तेने दरिद्रि अने दुराचारी जाणवो, तथा जेनुं मस्तक पर्वतना शिखरनी पेठे उपर टोचवालुं होय, तेने एकावतारी जाणवो, जेना मस्तकमां टाल पडेली होय, तेने धन तथा पुत्रोथी सुखी जाणवो, जेना मस्तकमां बिलकुल वाल उगता न होय, तेने पण दरिद्रि जाणवो.

हवे मस्तकपरना केशोनुं स्वरूप कहे छे.

श्याम भमरा सरखा श्याम रंगवाला जेना केशो होय, तेने भोगी जाणवो, तथा जेना केशो भूरा होय, तेने लंपट जाणवो. वली जेना केशो जाडा होय, तेने टुंका आयुष्यवालो जाणवो, तथा जेना केशो टुंका होय, अने तुटा तुटा होय, तेने मोटो लोभिष्ट जाणवो, तथा जेना केशो वरड होय, तेने सुख मली शकतुं नथी; वली जेना केशो लाल रंगनी झांइ मारता होय, ते बहुज लोकप्रिय थाय छे, तथा जेना केशो अत्यंत लांवा वधे छे, ते स्त्रियोने वल्लभ थाय छे, अने जेना केशो नरम रेशम जेवा

होय छे, ते राजा तरफथी पण मान मेलवि शके छे. हवे हाथनी रेखाउंनुं विस्तारथी स्वरूप कहे छे.

पेहेली आयुष्य रेखा करञ्ञ आगलथी शरू थइने, जेटली आंगलीयो उलंगी जाय, तेटलां पचीस पचीस वर्षोनुं आयुष्य जाणवुं पछी बीजी रेखा तेनी जोडेथी करञ्ञ आगलथी निकलीने अंगुठा तथा तर्जनीनी वच्चे जाय छे, ते जो संपूर्ण रीतें पसार थयेली होय, तो तेने घणुं धन मले छे, हवे मणिबंधथी एक रेखा चालीने जो ते उपर कहेली रेखा साथे मलेली होय, तो पण ते बहुज धनवान् थाय, पण ते लोभिष्ट थाय. तथा मणिबंधथी निकलेली बीजी रेखा निकलीने पण जो तेनीज साथे मली होय, तो तो ते धनवान् थाय छे, पण जो उपरनी रेखा साथे मली न होय, तो धन मले, अने पाछुं ते चाल्युं जाय छे; वली रेखावालो माणस पोते कमावेलुं धन पोतेज भोगवे छे.

वली ते रेखाउंनी वच्चे चामर, श्रीवत्सध्वज, छत्र, अंकुश, सिंह, कमल, धनुष, दंड, चक्र, अने गदाना आकारो होय, ते माणस चक्रवर्त्ती राजा थाय; वली टचली आंगलीना टेरवापर जो चक्रनुं चि-

ह्न होय, तो ते धनवान् अने सुखी थाय, अंगुठा-ना मूलमां जो जवनी माला होय तो ते माणस पण अत्यंत सुखी थाय.

जेना हाथमां घणीज रेखाउ होय, ते माणस, मूर्ख, निर्धन, अने निर्लज्ज थाय छे, तथा तेनो व्यवहार लोकोमां वधतो नथी, तथा वहुज घातकी थाय छे; अने तेथी महापापो बांधे छे. वली मणिबंधथी चालेली रेखा जो अंगुठा अने तर्जनीनी वच्चे जाय, तो सारी, अने जो आंगलीउ सन्मुख जाय, तो दुःख आपे; वली जेनी आंगलीउमां जव होय, तेने महाविद्वान् जाणवो, वली जेने जमणा अंगुठामां जव होय, तेने घणा पुत्रो थाय जेने तर्जनी अने वचली आंगलीउ वच्चे छिद्र रहे, तेने घेर लक्ष्मी स्थिरवास करे नहि, तथा जेने तेमां छिद्र न रहेतुं होय, ते वहु धनवालो पण लोभिष्ट थाय. वली जेने सन्मुख रेखा, मह्न होय, तेनो व्यवहार घणो सारो होय, तथा तेने सुख संपदा पण घणी मले छे. वली जो आंगलीयोमां त्रण त्रण ऊर्द्ध रेखाउ होय, तो तेउनुं तेने उत्तम फल मले छे, तथा जेना नखो लाल होय, अने तेनी अंदर सफे-

द बिंडुउं होय, तेने पण राज्यलक्ष्मी मळे छे. वळी जेना हाथमां उलूखल[1] अने मुशल[2]नी रेखा होय, तेने सामुद्रिक शास्त्र प्रमाणे कृपण जाणवो.

हवे पुरुषना पगनी रेखाउंनुं स्वरूप कहेछे;

जेना पगमां ऊर्ध्वरेखा होय, ते माणस अत्यंत धनवालो तथा ज्ञाग्यशाली थाय, पण जो ते त्रुटेली होय, तो ते निर्ज्ञागी थाय.

वळी जेना पगमां रथ, छत्र, वाण, अने चक्र होय, ते मोटा राजानी पदवी मेलवी शके, वळी जेना पगमां अंकुश अने कुंडलनो अकार होय, ते दिवाननी पदवी लेइने राजा तरफनुं अत्यंत मान पामे छे.

हवे स्त्रियोनां लक्षणोनुं स्वरूप कहे छे.

जे स्त्रीना पगनां तलियांउं लाल होय, तेने उत्तम जाणवी; अने ते पतिव्रता होय, तथा राजाने योग्य होय छे.

वळी जे स्त्रीना पगनी आंगलियो एक बीजीयो साथे मळी गयेली होय, ते स्त्री राजद्वारने शोज्ञावे छे, तथा पुत्रवती थाय छे.

वळी जे स्त्रीनी पगनी तर्जनी आंगली बीजी आं-

---

१ खांडणीयो. २ सांबेला आकारनी.

गलीउं करतां वधती होय, ते ससरा, सासु अने प-
तिने पण प्रिय लागे छे.

जो तर्जनी आंगली करतां तेनी पगनी मध्य आंगली वधेली होय, तो ते वहुज अहंकारी थाय.

वली जे स्त्रीनी पगनी अनामिका आंगली सर्वेथी मोटी होय, तेने अत्यंत उत्तम फल मले छे.

तथा जे स्त्रीनी पगनी टचली आंगली सर्वेथी मोटी होय, ते स्त्री स्वजन संबंधियोमां अत्यंत मान मेलवे छे.

वली जे स्त्रीना पगनी सघली आंगलीयो नानी होय, ते स्त्री मर्यादामां रही शकती नथी. जो पगनी टचली आंगलीथी पण अनामिका आंगली नानी होय, तो तेवी स्त्री कदाच रूपाली होय, तो पण तेणीने परण्या पछी पण तजवी; केम के तेवि स्त्री अंते दगो देइने पतिने तजीने चाली जाय छे.

वली जे स्त्रीनी पगनी वचलि आंगलि सर्वेथी नानी होय, ते स्त्री कोइ पण परपुरुपनो संग करे नहिं.

वली जे स्त्रीना पगनी तर्जनी आंगली सर्वेथी नानी होय, तो पण तेने परण्यावाद पण तजवी, केमके तेवी स्त्री हमेशां परपुरुपसाथे विलास कर्या करे छे.

हवे स्त्रीनी जंघानुं स्वरूप कहे छे.

जे स्त्रीना पगनी जंघाउं गोल, अरिसा जेवी चलकती, तथा मांसयुक्त होय, ते स्त्री उत्तम जाणवी; तथा जे स्त्रीनी जंघा पातली अने विषम होय, तेने नठारी जाणवी; जे स्त्रीनी जंघापर घणा केशो होय, तेने पति तथा धननो क्षय करनारी जाणवी.

हवे स्त्रीनी पीठनुं स्वरूप कहे छे,

जे स्त्रीनो पीठनो भाग सरखो होय छे, ते स्त्री पोताना पतिपर अत्यंत प्यार राखे छे; जे स्त्रीनां नितंबस्थलो अत्यंत निबिड होय, ते स्त्री पोताना भर्त्तारनो प्रेम मेलवीशके नहि, तथा स्वेछाचारिणी थाय.

जे स्त्रीनी नाभि गंभीर होती नथी, तथा जेनुं उदर घडाने आकारें होयछे, तेनी साथे कदी पण व्यवहार करवो नहिं. जे स्त्रीना कुच (स्तनो) छातीमां बेसी गयेलां होय, तथा उपरथी बराबर देखातां न होय, ते स्त्रीने अनिष्ट जाणवी; तथा तेने वंध्यापणानो दोष होय. वली जे स्त्रीनो कंठ लांबो होय, तथा जेणीनी गति बहु उतावली होय, तेने निर्भागिणी जाणवी; तथा ते हमेशां परघरे भम्या करेछे, अने नीच पुरुषसाथे पण कामक्रीडा करेछे.

वली जे स्त्रीना हाथ लांबा होय, ते दरिद्र होय, तथा जेणीना हाथ टुंका होय, ते गुणोथी हीन होय, वली जे स्त्रीना होठ काला होय, ते स्त्री पतिरहित थाय; वली जे स्त्रीना गाल कुवा जेवा उंडा होय, ते स्त्री वहुज गुस्सावाली थाय, तथा ते परपुरुषसाथे प्रेममां पडे; वली जे स्त्रीना गाल उंचा अने जाडा होय, ते स्त्री पतिने दगाथी मारे, अने परपुरुषसाथे प्रेममां पडे जे स्त्रीना दांत होठनी वहार निकलेला होय, ते स्त्री अंते विधवा थाय. जे स्त्रीनी नासिका वांकी होय, ते स्त्री नरतारने बिलकुल वहाली लागती नथी. वली जे स्त्रीनी नासिका नानकडी अने चीपटी होय, ते स्त्री तुरत विधवा थायछे, तथा परपुरुषनीसाथे चालेछे. वली जे स्त्रीनी जीभ श्याम रंगनी होय, ते शंखणी कहेवाय, तथा जेणीनी जीभ श्वेतरंगनी होय, ते दासी थाय, वली जे स्त्रीनुं तालवुं श्यामरंगनुं होय, ते नरतारने कष्टकारी थाय, जे स्त्रीनी आंखो पीला रंगनी होय, ते महापापिष्ट होय, वली जे स्त्री शरीरमां तमाम पातली होय, ते नर्त्ताने दुःखदायी थाय, अने तेने पतिसाथे वने नहिं; जे स्त्रीनी नमस्य

सीधि होय, ते स्त्री पतिपर प्रेम करे नहि. जे स्त्रीना कान नाह्ाना होय, ते स्त्री डुर्जागिणी तथा धनने नाश करनारी थाय. जे स्त्रीनुं कपाल बहुज नानुं होय, ते स्त्रीने अपशकुनयुक्त जाणवि, वलि जे स्त्रीनुं ललाट बहुज पोहोलुं होय, ते व्यभिचारिणी होय, माटे तेणीनीसाथे व्यवहार करवो नहि. वली जे स्त्रीनुं मस्तक बहुज नानुं होय, ते स्त्रीने डुर्जागिणी जाणवी; तथा जे स्त्रीनुं मस्तक अत्यंत मोटुं होय, तेने मूर्ख जाणवी. जे स्त्रीना वाल चूरा रंगना कठोर, जाडा अने टुंका होय, ते स्त्री डुराचारी, तथा परिवारनो नाश करनारी, अने पतिने डुःख आपनारी जाणवी. वली जे स्त्रीना मस्तकमां केशो तमाम बुटा बुटा होय, ते पण धन धान्य आदिकनो नाश करे छे. वली जे स्त्रीना केशो काबरचितरा होय, ते अत्यंत व्यभिचारी होय; तथा जेना केशो जरा रताशपर, तथा जाडा होय, ते तुरत विधवा थाय छे.

जे स्त्रीना केशो सिद्धा सूक्ष्म अने चिकासवाला होय, ते स्त्रीने पतिव्रता तथा महासती अने पतिपर प्रेम राखनारी जाणवी.

जे स्त्रीनुं कपाल विशाल अने अर्धचंद्रसरखा आकारवालुं होय, ते घरमां अत्यंत सुख पामे, तथा तेने ज्नरतारसाथे अत्यंत प्यार होय ठे, जे स्त्रीना कपालपर तेजस्वी प्रकाश झलकतो होय, ते राजानी राणी थाय. जे स्त्रीनुं कपाल सिधुं अने सरल होय, ते अत्यंत सुख आपनारी होय ठे. जे स्त्रीनी ज्नमरु अत्यंत श्याम रंगनी होय, ते अत्यंत सुख देनारी थाय ठे, वली जे स्त्रीनी ज्नमरु धनुष सरखा आकारवाली अने रोमनी श्रेणिथी ज्नरपूर होय, ते स्त्रीने सौज्नाग्यवाली जाणवी. वली जे स्त्रीनी ज्नुकुटी अत्यंत नमी गयेली न होय, तेने धन, धान्य तथा पुत्रोनी वृद्धि करनारी जाणवी. जे स्त्रीने पुरुषनी पेठे मूठनी जगोये वाल उगेला होय, तेणीने वांऊणी जाणवी, तथा तेणीनी साथे संग करवाथी पुरुषने पण अंते नपुंसकपणुं थाय ठे; जे स्त्रीनी आंखो लांबी होय, तेणीने उत्तम जाणवी, ते स्त्रीपर पतिनो अत्यंत प्यार होय, तथा तेणीने पृथ्वीपर घणुं मान मले. जे स्त्रीनी आंखो नानी होय, ते स्त्री पतिने तुरत वश करी शके ठे. जे स्त्रीनुं तालवुं लाल रंगनुं होय, तेने ज्नरतार वश थाय ठे, तथा तेनुं सघली

जगोये मान वधे छे, अने ते बहुज दानेश्वरी थाय छे; वळी जे स्त्रीनुं तालवुं हमेशां लुखुं रह्या करे छे, ते निर्बल संतानोने जन्म आपे छे; वळी जे स्त्रीनुं तालवुं खरबचडुं होय, ते अत्यंत विषयी होय, अने घणा पुरुषो सेववाथी पण तेणीने संतोष थतो नथी. जे स्त्रीने त्रीश दांतो होय, ते मोटा भाग्यवाळी थइने भर्तारने अत्यंत प्यारी थइ पडे छे, तथा जे स्त्रीना दांतो छुटा छुटा होय, तेणीना पर भरतारनो अत्यंत प्रेम होय, जे स्त्रीना दांतो दाडीमनी कळी सरखा होय छे, ते स्त्रीने पतिव्रत पाळनारी जाणवी. जे स्त्रीना दांतोनी उपली हार नीचली हारनी उपर आवती होय, ते स्त्रीने सौभाग्यवाळी जाणवी; जे स्त्रीना दांतो उंचा तथा एकबीजासाथे बहुज मळीने रहेला होय, तेणीने बीकण अने बुद्धि विनानी जाणवी. जे स्त्रीना बत्रीसे दांतो एक सरखा लांबा होय, ते राजानी राणी थइने, पति तरफनो प्रेम संपादन करे. जे स्त्रीनो नीच घरमां अवतार थयो होय, पण जेणीना दांतो स्वभावथीज गुलाबी रंगनी झांय मारता होय, तेणीने अत्यंत गुणवाळी तथा धनने वधारनारी जाणीने तुरत परणवी. जे

स्त्रीनी जीन्न लाल रंगनी होय, ते स्त्रीने पुत्रो उत्पन्न करनारी, तथा सौन्नाग्यवाली जाणवी. जे स्त्रीनी जीन्न सरल अने अणीदार होय, ते स्त्रीने वैरीनो नाश करनारी तथा कीर्त्ति मेलवनारी जाणवी. वली जे स्त्रीनी जीन्न हमेशा न्नीनी अने अमृतमय रहेती होय, ते स्त्री न्नोगविलासमां वहुज कुशल होय, तथा घरसंवंधि अत्यंत सुख पामे वे. जे स्त्रीनी नासिका सिद्धि अने दीपकनी शिखा जेवी होय, ते स्त्री धननी वृद्धि करनारी होय. वली जे स्त्रीनी नासिका खरबचडी अने वारंवार मलीन थती होय, ते पोताना पतिने वश करी शकती नथी, तथा ते विधवापणानुं कुःख तुरत न्नोगवे वे. जे स्त्रीनी डाढीये पुरुषनी पेठे वाल उगे वे, ते स्त्री घरमां रहेली लक्ष्मीने दूर करे वे, तथा शत्रुउनो पराज्नव उपजावे वे, अने लोकोमां अपमान पामे वे. जे स्त्रीना गाल गुलावना गोटानी पेठे रताशनी कांय मारता होय, तथा जरा उपसेला होय, ते पतिनो अत्यंत प्यार मेलवे वे, तथा तेना पर घणा पुरुषो मोह पामे वे; वली जे स्त्रीना गाल कोमल अने विषमता विनाना होय, ते स्त्री पतिव्रता धर्मे करीने युक्त होय, तथा

लोकोमां तेनी कीर्त्ति फेलाय छे. जे स्त्रीना गाल कुवाजेवा उंडा होय, ते परपुरुष साथे विलास करवानी बहुज अभिलाषा राखे छे; अने पतिने अत्यंत कष्टकारी थइ पडे छे. जे स्त्रीना गालनी चांबडी कर्कश अने बहुज जाडी होय, ते धननो अने कुटुंबनो पण नाश करे छे, माटे तेवी स्त्रीने परण्याबाद पण घरमां राखवी नहि; वली जे स्त्रीना गालो अरिसा सरखा तेजयुक्त कांतिवाला होय, ते स्त्री घरनी संपदा वधारे छे, तथा पुत्रादिकने पण सुखदायक थाय छे. जे स्त्रीना होठ लाल रंगना होय, तथा धनुष सरखा अर्ध गोल आकारवाला होय, ते स्त्री सुख संपदाने विस्तारे छे, तथा भरतारने पण अत्यंत सुख आपे छे, जे स्त्रीना होठ जाडा तथा थोडा खुल्ला रहे छे, ते स्त्री कुटुंबने दुःखदायक निवडे छे. जे स्त्रीना खभापर शंख अथवा चक्रनी निशानी होय, ते स्त्रीने पद्मिनी जाणवी, जे स्त्रीना खभानी नीचेना भागना बाहुपर स्वस्तिकनुं चिह्न होय, ते स्त्रीने हमेशां लक्ष्मी लावनारी, तथा सुपुत्रोने उत्पन्न करनारी जाणवी. जे स्त्रीना कंठमां त्रण रेखाउ होय, तेने उत्तम भाग्यवाली जाणवी,

पण जो ते रेखाउं वच्चेथी तुटेली होय, तो तेणीने नुकशान करनारी जाणवी. जे स्त्रीना मणिवंधपर जवनी माला होय, ते स्त्रीने सौभाग्यवाली तथा लक्ष्मीने लावनारी जाणवी; जे स्त्रीना स्तनो अत्यंत कठोर अने उंचा होय, ते स्त्रीपर पतिनो अत्यंत प्यार होय छे, वली जे स्त्रीना स्तनो सुवर्णना कलश सरखां वच्चे श्याम रंगनी दिंटडीवालां होय, ते स्त्रीने अति उत्तम जाणवी. जे स्त्रीना स्तनो हमेशां शीतल रहेता होय, तेणीने दुर्भागिणी जाणवी. जे स्त्रीनां स्तनो हमेशां उष्ण रहेतां होय, तेने काम विलासमां चतुर, तथा गुणवंती जाणवी. जे स्त्रीना स्तनोनी वच्चे बिलकुल मार्ग रहेतो न होय, तेणीने दुर्भागिणी तथा कुटुंबनो नाश करनारी जाणवी, जे स्त्रीना स्तनोपर वाल होय तेने डाकण सरखी जाणवी. जे स्त्रीना स्तनो मांस विनाना तथा नरम होय, तेणीने शंखिनी जाणवी. जे स्त्रीना डावा स्तनपर तल अथवा मश होय, तेणीने उत्तम जाणवी, पण जो जमणा स्तनपर मश के तल होय, तो तेणीने हजेकंकासवाली तथा दुर्भागिणी जाणवी, जे होय, ते स्मणा स्तनपर श्रीवत्सनुं के साथियानुं लं-

ढन होय, ते स्त्रीने पोताना ज्नर्तार तरफथी अति-शय सुख मले ढे, जे स्त्रीनां डाबा स्तनउपर उखल अथवा मुशलनुं चिह्न होय, ते स्त्रीने डुराचारिणी व्यज्निचारिणी, तथा कुलनो नाश करनारी जाणवी. जे स्त्रीना स्तनोनी डींटडीउं तमाम श्याम रंगनी होय, ते धननो नाश करे,पण जे स्त्रीना स्तननी डींटडीउं ज-राकाली अने रताशनी ऊांय मारती होय, ते स्त्रीने उ-त्तम जाणवी. जे स्त्रीना स्तनोनी डींटडीउंमांथी प्र-सव वखते पण दूध वहेतुं नथी, ते स्त्रीने पुत्रादि-कनो क्षय करनारी जाणवी, जे स्त्रीना बन्ने स्तनोनी वच्चेना ज्नागमां देवमंदिरनुं चिह्न होय, तेणीने च-क्रवर्त्तिनी पटराणी जाणवी, जे स्त्रीना स्तनो चपटा होय, तेणीने वांऊणी जाणवी.

हवे जे स्त्रीना उदरपर त्रण वलीयो होय, तेणीने उत्तम जाणवी; पण जो तेउंमांथी एक पण खंडित थएली होय, तो तेणीने तुरत विधवापणुं मलेढे; जे स्त्रीनुं पेट घडा सरखुं उंचुं तथा स्तनोनी अने पेट-नी उंचाइ सरखी होय, तेणीने शंखिनी तथा डुर्ज्ना-गणी जाणवी. जे स्त्रीनो उदरनो ज्नाग गंज्नीर अने उपरथी जणाय तेवो न होय, ते स्त्रीने उत्तम जा-

णवी. जे स्त्रीना उदरनी जमणी बाजुए धनुषनुं चिह्न होय, तेणीने राणी सरखुं सुख भोगवनारी जाणवी. जे स्त्रीना उदरपर घणाज वाल उगेला होय, तेने राक्षसी समान जाणवी; अने ते स्त्री कुटुंबनो नाश करीने पोते एकली कोइ परपुरुषसाथे अत्यंत विलास भोगववामां व्यभिचारिणी थायछे. पण जे स्त्रीना उदरपर सूक्ष्म अने न जणाय तेवां रोम होय, ते स्त्रीने उत्तम जाणवी. जे स्त्रीना उदरनो भाग अत्यंत कुवानी पेठे अंदर उतरी गयेलो होय, तेणीने दुर्भागिणी तथा पतिनो द्वेष करनारी जाणवी. जेस्त्रीनो उरनो भाग खाडा खबुचडावालो होय, तेणीने धनमालनो नाश करनारी जाणवी. जे स्त्रीनाउदरमां हमेशां व्याधि रहेती होय, ते स्त्रीने वाझणी जाणवी.

हवे जे स्त्रीनी नाभि गंभीर होय, तेणीने अत्यंत उत्तम जाणवी, जे स्त्रीनी नाभीमाहेथी कमलपुष्पजेवो मनोहर सुगंध निकलतो होय, अथवा कस्तुरीना जेवी अत्यंत खुशबोदार सुगंधि निकलती होय, ते स्त्रीने पद्मिनी जाणवी, के जेवी स्त्री हालना वखतमां मलवी बहुज दुर्लभ छे. जे स्त्रीनी नाभि गोल आकारनी तथा लीलारंगनी झांय मारती

होय, ते स्त्रीने नीच कुलमां उत्पन्न थएली जाणवी. जे स्त्रीनी नाभिमांहेथी वाल निकळेला होय, ते स्त्रीने राक्षसी सरखी कुल तथा धननो नाश करनारी जाणवी. जे स्त्रीनी कटि पातली तथा मनोहर होय, ते स्त्रीने उत्तम जाणवी. जे स्त्रीनी केड बहुज विस्तारवाली होय, तेणीने वांझणी जाणवी. जे स्त्रीनी केड बत्रीसथी मांडीने चालीस आंगलना परिघना विस्तारनी होय, ते स्त्रीने अत्यंत उत्तम जाणवी, जे स्त्रीनी केड तेथी उंछी पातली होय, तेणीने अत्यंत व्यभिचारिणी जाणवी. जे स्त्रीनी केड उपरना प्रमाणथी बहुज मोटी होय, ते स्त्रीने धन विगेरेनो नाश करनारी जाणवी. जे स्त्रीनी केड नितंब भागने (केडनी पाछलना भागने) जुदा करी शकती नथी, ते स्त्रीने मूर्ख तथा सर्व साथे कंकास करनारी जाणवी. जे स्त्रीनी केडपर अत्यंत मांस जामेलुं रहेतुं होय, ते स्त्रीने पुत्रोनो नाश करनारी जाणवी. जे स्त्रीनी केडपर हाडकांउना टेकराउ निकलेला होय, ते स्त्रीने पतिनो तथा कुलनो पण नाश करनारी जाणवी. जे स्त्रीनी पेडुना भागपर बिलकुल वाल उगता न होय, ते स्त्रीने वांझणी जाणवी. जे स्त्रीनुं

पेडुं उंचुं नीचुं टेकरावाळुं होय ते स्त्रीने दरिद्र जाणवी, जे स्त्रीनुं पेडुं सपाट तथा कोमल होय, ते स्त्रीने राजानी पटराणी जाणवी. जे स्त्रीनी पेडु-परना वालोमां चक्रनो आकार होय, तेणीने वासु-देवनी मुख्य स्त्री जाणवी. जे स्त्रीना पेडुना वालमां ज्ञमरानो आकार होय, तेणीने कुलनुं ज्ञक्षण करनारी राक्षसी सरखी जाणवी; जेस्त्रीनी पेडुना वालमां शंखनी निशानी होय, तेणीने चक्रवर्तिनी पटराणी जाणवी. जे स्त्रीनुं पेडुं अत्यंत कठिन अने मांसवि-नानुं होय, तेणीने डुर्जागिणी जाणवी. जे स्त्रीनी योनि कमलनी पीठना आकारनी होय, ते स्त्रीने धननी तथा पुत्रोनी वृद्धि करनारी जाणवी, वळी जे स्त्रीनी योनि कोमल होय, ते स्त्रीने पण उत्तम जाणवी, जे स्त्रीनी योनि लांबी होय तेणीने डुर्जा-गिणी तथा कुलनो नाश करनारी जाणवी. जे स्त्रीनी योनिनो जमणो ज्ञाग उंचो होय, ते स्त्री घणा पु-त्रोने जन्म आपे, तथा जे स्त्रीनी योनिनो डावो ज्ञाग उंचो होय, ते घणी पुत्रीउने जन्म आपे. जे स्त्रीनी योनि बहुज उंडी होय, ते स्त्री वंध्या होय, जे स्त्रीनी योनिपर दक्षिणावर्त ज्ञमरो होय, ते स्त्री

पुत्रवती, धनवती, तथा गुणवती होय, जे स्त्रीनी योनि कठोर होय, ते स्त्री दुर्भागणी जाणवी. जे स्त्रीनी योनि नीचेना भागमां वधारे गयेली होय, ते स्त्रीने अत्यंत व्यभिचारिणी जाणवी. जे स्त्रीनी योनिनो रंग गुलाब सरखो होय, ते स्त्रीने उत्तम पद्मिणी सरखी जाणवी, जे स्त्रीनी योनिनो रंग श्वेतरंगनो होय, ते स्त्रीने मूर्ख जाणवी. जे स्त्रीनी योनिनो रंग कालो होय ते स्त्रीने धननो नाश करनारी जाणवी.

हवे जे स्त्रीना नितंबस्थलो (केडनी पाछलना भागो) अत्यंत विस्तारवाला अने मांसथी बहुज भरेला होय, ते स्त्रीने प्रायः वांझणी जाणवी. जे स्त्रीना नितंबस्थलो, तमाम उदर तथा पीठनी साथेज मली गयेलां होय, अने पीठ तथा तेउनी तफावत देखाती न होय, ते स्त्रीने धनधान्यनो नाश करनारी जाणवी, जे स्त्रीना नितंबोपर वाल उगेला होय, तेने राक्षसी जाणीने घरमां राखवीज नहि. जे स्त्रीना नितंबोपर करचली पडती होय, ते स्त्रीनो तुरत त्याग करवो, केम के ते स्त्री घरमां होवाथी धननी हानि थाय छे. जे स्त्रीना नितंबो गोल अने मांसथी पुष्ट तथा खाडा खबुचडाविनाना होय, ते स्त्रीने

उत्तम जाणवी. जे स्त्रीना नितंबो हमेशां ठंडां रहेता होय, ते स्त्रीने सौभाग्यवाळी जाणवी. जे स्त्रीनां नितंबो उष्ण रहेतां होय, ते स्त्रीने काम विकारवाळी जाणवी. जे स्त्रीना जमणा नितंबपर विमाननो आकार होय, ते स्त्रीने पद्मिनी जाणवी. जे स्त्रीना जमणा नितंबपर भमरानुं चिह्न होय, तेणीने शंखिनी जाणवी. जे स्त्रीनो डाबो नितंबभाग जरा उंचो, अने जमणो जरा नीचो होय, तो तेणीने कुटुंबमां क्लेश करावनारी, तथा अपयश अपावनारी जाणवी. जे स्त्रीना डाबा नितंबस्थलपर मुशलनुं चिह्न होय, तेणीने धननो क्षय करनारी जाणवी. जे स्त्रीना नितंबस्थलो कर्कश होय, तेणीने कुटुंबमां क्लेश करावनारी जाणवी.

हवे जे स्त्रीना साथलो गोल तथा मांसथी भरेला तथा केलना स्तंभसरखा कोमल होय, तेणीने उत्तम जाणवी; जे स्त्रीना साथलोपर वाल उगेला होय, तेणीने पुत्र तथा पतिनो क्षय करनारी जाणवी; जे स्त्रीना साथलोमां हाडकाउनां टेकराउ निकलेला होय, तेणीने कुल तथा धननो नाश करनारी जाणवी. जे स्त्रीना साथलो टुंका अने कर्कश-

होय, तेणीने तुरत विधवा थनारी जाणवी. जे स्त्रीना साथलना मूलमां श्रीवत्सनुं चिह्न होय, तेणीने राजानी राणी जाणवी. जे स्त्रीना साथलोमां जमणी बाजुए चक्रनुं चिह्न होय, तेणीने चक्रवर्त्तिनी पट्टराणी जाणवी, जे स्त्रीना जमणा साथलमां चामरनुं चिह्न होय, तेणीने तीर्थंकर सरखा उत्तम पुत्रने उत्पन्न करनारी जाणवी; जे स्त्रीना जमणा साथलमां दंडनुं चिह्न होय, तेणीने जगतनो नाश करनारा पुत्रने जन्म आपनारी जाणवी. जे स्त्रीना डाबा साथलमां ध्वजानुं चिह्न होय, तेणीने महाधर्मात्मा एवा पुत्रने जन्म आपनारी जाणवी. जे स्त्रीना डाबा साथलमां मुशलनुं चिह्न होय, तेणीने बलभद्रनो जन्म आपनारी जाणवी. जे स्त्रीना डाबा साथलमां धनुषनुं चिह्न होय, तेणीने वासुदेवनो जन्म आपनारी जाणवी. जे स्त्रीना साथलो हमेशां बहुज उष्ण रहेता होय, ते स्त्रीने पुत्रियो घणीथाय, जे स्त्रीना साथलो जरा ठंडा रहेता होय, ते स्त्री मूर्ख पुत्रोने उत्पन्न करे, जे स्त्रीना साथलो जरा ठंडा अने जरा उष्ण रहेता होय, ते स्त्री उत्तम पुत्र तथा पुत्रियोने जन्म आपे. जे स्त्रीना साथलो चपटा

सासरीआंउे तरफथी अत्यंत मान मेलवी शके छे. जे स्त्रीना पगना नखो फाटवाला होय, ते स्त्रीने दुर्भागिणी तथा बन्ने कुलोनो नाश करनारी जाणवी. जे स्त्रीना पगना अंगुठाना नखो पीला रंगना होय, तेणीने तुरत तजवी; केमके तेवी स्त्रियो धननो नाश करे छे. जे स्त्रीनी पगनी वचली आंगली टचली आंगलीनी बरोबर लांबी होय, ते स्त्रीने शंखणी जाणवी. जे स्त्रीनी पगनी टचली आंगली गोल अने जरा चपटी होय, ते स्त्रीने राज्यनी धणीआणी जाणवी; तथा तेवी स्त्री दान आदिकथी लोकोमां घणो जश मेलवे छे. जे स्त्रीना जमणा पगनी आंगलीउंना अंतरमां छिद्रो देखातां होय, ते स्त्रीने नीच कुलमां अवतरेली, तथा व्यभिचारवाली जाणवी. जे स्त्रीना पगनां तलीयामां मध्य भागमां रथना आकारनुं चिह्न होय, तेणीने शूरवीर तथा राजाने मानीती जाणवी. जे स्त्रीना पगनां तलीआमां कोढनां जेवा सफेद चाठां होय, तेणीने तुरत विधवा तथा दुःखी थनारी जाणवी. जे स्त्रीनी पगनी पेनीमां शंखनुं चिह्न होय, तेणीने वासुदेवनी स्त्री जाणवी. एवी रीतें पुरुष तथा स्त्रीना शरीरनां चिह्नो कह्यां.

हवे अश्वोनां चिह्नोनुं स्वरूप कहे छे.

जे घोडानी उंचाइ (आगला पगथी पीठ सुधि-नी) नेवुंथी पंचाणु आंगुल सुधिनी होय, तेने उत्तम जातिनो घोडो जाणवो; तथा जेनी उंचाइ, तेथी अधिक होय, तो तेने लक्ष्मीनो नाश करनारो जाणवो. वली जे घोडानी उंचाइ पंच्यासीथी नेवुं आंगल होय, तेने मध्यम जातिनो अश्व जाणवो; अने जे घोडानी उंचाइ तेथी पण ओछी होय, तेने कनिष्ठ जातिनो एटले हलकी जातिनो घोडो जाणवो. जे घोडानी लंबाइ लांगूल (पुंछडां) सहित एकसोने बे आंगुलनी होय, तेने उत्तम जातिनो घोडो जाणवो. तथा पंचाणु आंगलथी मांडीने एकसोने एक आंगुलनी जे घोडानी लंबाइ होय, तेने मध्यम जातिनो घोडो मानवो. जे घोडानी लंबाइ तेथी पण ओछी अथवा वधारे होय, तेने लक्ष्मीनो नाश करनारो जाणवो. जे घोडाना मध्य भागनो (पेटनो) घेराउ एंसीथी पंचासी आंगल सुधिनो होय, तेने धननी वृद्धि करनारो उत्तम घोडो जाणवो. तथा जे घोडाना मध्यभागनो घेराउ तेथी ओछो अथवा अधिक होय, तेने तेना स्वामीनुं मृत्यु

करनारो जाणवो. जे घोडानो आगलनो जमणो पग आगलना डावा पग करतां टुंको होय, तेने अग्नि आदिकनो भय करनारो जाणवो. जे घोडो आगला बन्ने पग उपतो वखते जरा जमीनथी उंचा राखतो होय, तेने धननो क्षय करनारो जाणवो. जे घोडाना आगला बन्ने पगोमांथी एक पग पण उपती वखते जमीनथी उंचो रहेतो होय, तेने शत्रु तरफना भयने करनारो जाणवो. जे घोडानो उपती वखते पाछला बन्ने पगोमांथी कोइपण पग जमीनथी जरा उंचो रहेतो होय, तेने उत्तम जातिनो घोडो जाणवो; तथा ते घोडो पोताना स्वामिनी लक्ष्मी वधारे छे.

एवी रीते घोडानां सामान्य लक्षणो कह्यां.

हवे विशेष लक्षणो कहे छे.

जे घोडाना बन्ने कानो अखंडित तथा अणीयोवाला होय छे, तेने अति उत्तम जातिनो तथा कीर्त्ति, अने धनने वधारनारो जाणवो. जे घोडानो जमणो कान डावा कानथी जरा मोटो अथवा नानो होय, अने ते अकड नहीं रहेतां नमी जतो होय. तेने तेना स्वामिनो नाश करनारो जाणवो.

जे घोडाना जमणा कानमां भमरानुं चिह्न होय, तेने पण तेना स्वामिना कुलनो नाश करनारो जाणवो पण जो तेना जमणा कानमां दक्षिणावर्त्त चक्रनुं चिह्न होय, तो तेना स्वामिने ते राज्य आदिक लक्ष्मीने मेलवनारो जाणवो. जे घोडाना जमणा काननी अंदरनी बाजुये सफेद चाठुं होय, तेने उत्तम जातिनो घोडो जाणवो; पण ते सफेद चाठांनी वच्चे लाल अथवा कालो डाघ होय, तो तेने तेना धणीना द्रव्यनो तथा कुलनो नाश करनारो जाणवो. जे घोडानो डाबो कान जमणा कानथी जरा नानो मोहोटो होय, तेने देशमां पण दाखल थवा देवो नहीं, केम के तेवो घोडो दुकाल अथवा मारी (मरकी) आदिक भयने उत्पन्न करे छे; जे घोडानो डाबो कान जरा फाटेलो अने अंदरनी बाजुये सफेद डाघवालो होय, तेने धनधान्यादिकनो नाश करनारो जाणवो. जे घोडाना डाबा काननी उपरनी बाजुये शंखनुं चिह्न होय, ते घोडानो स्वामी वासुदेवपणाने नक्की पामे. जे घोडाना डाबा काननी अंदरनी बाजुये घणा मशो होय, ते घोडो राज्यमां रहेवाथी, राज्यनो नाश करे छे; तथा शत्रु तरफना

भयने उपजावे छे. जे घोडानो डावो कान उपरना भागनां अणीवालो न होय, तथा त्यां कंइ फाट पडी होय, तो तेवो घोडो धननो नाश करे छे, माटे तेवा घोडापर स्वारी बिलकुल करवी नहीं.

एवी रीतें घोडाना कर्णनां लक्षणो कह्यां;

हवे तेनी आंखोनां लक्षणो कहे छे.

जे घोडानी आंखोपरनी भमरोपर वीलकुल केश न होय, ते घोडाने कनिष्ठ घोडो जाणवो. जे घोडानी आंखोपरनी भमरयोपर घणाज केशो होय, अने ते लांबा वधीने आंखोने पण ढांकी देता होय, तेने धननो नाश करनारो जाणवो. जे घोडानी आंखो गोल अने तेना डोला वहार उपसी आवेला होय, तो तेने कुटुंब तथा लक्ष्मी आदिकनो नाश करनारो जाणवो. जे घोडानी आंखो अणीयोवाली तथा चलकती अने सौम्य होय, तेने लक्ष्मीनो वधारो करनारो जाणवो. जे घोडानी आंखोनो रंग पीलाशपर होय, तेने रोगी जाणवो. जे घोडानी आंखो अत्यंत सांकडी तथा मांजर रंगनी होय, तेने पण मरकी आदिकनो उपद्रव करनारो जाणवो जे घोडानी एक आंख बीजी आंख करतां मोटी अने भयानक होय,

तेने राजाए पोताना उपयोगमां लेवो नहीं, केमके, तेवो घोडो शत्रुउ तरफनो अत्यंत नय देखाडे बे; जे घोडानी आंखोनो रंग जरा रताश मारतो, अने तेजवालो होय, तेने उत्तम जातिनो घोडो जाणवो; तेपर स्वारी कर्याथी लडाइमां शत्रुनो नाश थायबे, तथा धननी वृद्धि थाय बे. जे घोडानी जमणी आंखमां चक्रनुं चिह्न होय, ते घोडो तेना स्वामिनी कीर्त्ति पृथ्वीपर फेलावे बे. जे घोडानी जमणी आंखनां पोंपचांपर शंखनुं चिह्न होय, ते घोडो खरीद करवाथी राज्य आदिकनी संपदा पोतानी मेले आवीने नेटे बे. जे घोडानी जमणी आंख फुटेली अथवा हमेशां अत्यंत मेलवाली (पीयावाली) रहेती होय, तेवो घोडो अत्यंत नुकशानकारक होय बे, माटे तेवो घोडो राखवो नहीं. जे घोडानी बन्ने आंखोनां पोंपचांपर बीजना चंद्रने आकारें चिह्न होय, ते घोडो फक्त चक्रवर्त्तिनेज उपयोगमां आवेबे; अर्थात् तेवा घोडापर बीजो कोइ स्वारी करी शके नहीं; जे घोडानी डाबी आंखनां पोंपचांपर सफेद डाघो होय, ते घोडो धननो नाश करेबे. जे घोडानी बन्ने आंखो हमेशां मलीन (पीयावाली) होयबे ते घोडो चाल-

ती वखते स्खलना पामेछे, माटे तेवा घोडापर स्वारी कर्याथी जीवनो जोखम थायछे. जे घोडानी आंखो सोनेरी रंगनी चलकती, अने अणीदार होयछे, तेमां कंइपण संशय नथी जे घोडानी आंखो भयंकर होयछे, ते घोडो नुकशान करनारो छे. जे घोडानी जमणी आंखनां पोंपचांपर एकज मश होय, तो तेना स्वामीना कुटुंबनी कीर्त्ति वधारे छे; पण जो एक करतां वधारे मश होय, तो ते धनधान्यनो नाश करेछे. जे घोडानी बन्ने आंखोनां पोंपचांपर घणा मशो होय छे तो ते अग्नि आदिकनो भय उपजावेछे.

एवी रीतें तेनी आंखोनुं स्वरूप जाणवुं.

हवे तेनी नासिकानुं स्वरूप कहेछे.

जे घोडानी नासिकानां बन्ने द्वारनी बहारनी चांमडी लाल रंगनी होय, तेने उत्तम जातिनो अश्व जाणवो, जे घोडानी नासिकानां बन्ने द्वारोनी चांमडी काला रंगनी होय, तेने मध्यम जातिनो अश्व जाणवो. जे घोडानी नासिकानां बन्ने द्वारोनी चामडी जरा लीलाश मारता रंगनी, तथा कोमल होय, तेवो घोडो कोइ महान् पुरुषनेज मलेछे; केमके ते सर्व जगाए हनुमाननी पेठे विजयज व-

त्तिवेछे. जे घोडानी नासिकानुं जमणुं द्वार डाबी नासिका करतां जरा मोटुं होय, ते घोडो लक्ष्मीनो नाश करेछे. जे घोडानी जमणी नासिकाना द्वारपर सफेद चाठुं होय, तेने उत्तम जातनो, तथा कुटुंबनी वृद्धि करनारो घोडो जाणवो. जे घोडानी जमणी नासिकापर कमलना आकारनुं चिह्न होय, तेवो घोडो तेना स्वामिने राज्य आदिक संपदानो लाभ मेलवी आपेछे, जे घोडानी जमणी नाशिकापर मत्स्यना आकारनुं चिह्न होय, ते घोडो पाणीमां पण सुखेथी तरी शकेछे, तथा तेना स्वामीने लक्ष्मीनी वृद्धि करेछे. जे घोडानी जमणी नाशिकापर चक्रनुं लंछन होय, तेवो घोडो पुत्र परिवारनी वृद्धि करेछे. जे घोडानी डाबी नाशिकापर त्रिशूलना आकारनुं चिह्न होय, तेवो घोडो लडाइ आदिकमां शत्रुने अर्जुननी पेठे जय पमाडेछे. जे घोडानी डाबी नाशिकापर भमरानुं चिह्न होय, तेवो घोडो तेना स्वामिनुं संशयरहित बारमासनी अंदर मृत्यु उपजावे छे. जे घोडानी डाबी नाशिकापर बदामना आकारनुं लंबगोल सफेद चाठुं होय, तेवो घोडो कीर्त्तिनो नाश करेछे, माटे तेवा घोडाने सर्प-

जस्वी होयछे, तेवो घोडो तेना स्वामिनी अत्यंत कीर्त्ति वधारे छे. जे घोडाना कपालमां त्रिशूलने आकारें सफेत चिह्न होय, तेने लडाइ आदिकमां विजय करनारो जाणवो. जे घोडाना कपालमां सफेत चक्रनुं चिह्न होय, तेने पण विजय आपनारो जाणवो. जे घोडाना कपालमां अर्ध चंद्रने आकारें सफेत चिह्न होय, तेने तेना स्वामीनी लक्ष्मी वधारनारो जाणवो. जे घोडाना कपालमां गोल आकारनुं सफेत चिह्न होय तेने तेना स्वामिनुं कल्याण करनारो जाणवो. जे घोडाना कपालमां सफेत कमलना आकारनुं चिह्न होय, तेने पण शुभ सूचवनारो जाणवो. जे घोडाना कपालमां सफेत सर्पना आकारनुं चिह्न होय, तेने कुटुंबनो क्षय करनारो, तथा धननो पण नाश करनारो जाणवो. जे घोडाना कपालमां सफेत मत्स्यनां जोडलांना जेवुं चिह्न होय, तेने महामंगलिक जाणवो; तथा तेनुं चोर आदिकथी सारीरीतें रक्षण करवुं. जे घोडाना कपालमां श्याम रंगनुं अंकुशना आकारनुं चिह्न होय. तेने तेना स्वामीनुं मृत्यु करनारो जाणवो. जे घोडाना कपालमां श्याम रंगनुं तथा वच्चे सफेत चाठांवालुं कोइ पण पक्षिना आकारनुं

चिह्न होय, तो तेने लडाइमां शत्रुनो नाश करनारो जाणीने, राजाए तेने निधाननी पेठे घणीज सावचेतीथी राखवो. एवी रीतें तेनां मुख आदिकनुं सामान्य लक्षण जाणवुं.

हवे तेना कंठनुं लक्षण कहेछे.

जे घोडाना कंठपर सोनेरी रंगनो आभास मारती गुच्छादार, तथा कोमल केशवाली होय तेने उत्तम जातिनो अश्व जाणवो जे घोडाना कंठपर कर्कश (कठोर) अने तेजविनानी केशवाली होय, तेने कनिष्ठ (हलकी) जातिनो अश्व जाणवो. जे घोडाना कंठपर केशवाली बिलकुल न होय, तेने धननो नाश करनारो जाणीने, दूरथीज तजवो. जे घोडाना कंठपर बुटी बुटी, तथा वच्चे आंतरावली केशवाली उगेली होय, तेने तेना स्वामिनुं मृत्यु सूचवनारो जाणवो. जे घोडानी केशवाली लीला सोनेरी रंगनो आभास मारनारी होय, तेने देवांगी एटले देवताइ घोडो जाणवो, तेवो घोडो लक्ष्मी, कीर्त्ति तथा कुटुंबनी अत्यंत वृद्धि करेछे.

अत्रे प्रसंग होवाथी तेवा घोडानी कथा कहेछे.

पूर्वें श्रीभृगुकच्छ (भरूच) नामे नगरमां सुरेंद्रदत्त

नामें राजा राज्य करतो हतो, तेने चंद्रकांता नामनी स्त्री हति, तथा तेउने वृद्ध अवस्थामां एक पुत्र थयो. तेनुं नाम तेउए माताना स्वप्नने अनुसारें सूर्यकांत राख्युं. ते पुत्र वीश वर्षनी उमरनो थतां, तेमनां मातपितायें, कनकवती नामनी एक राजकन्या साथे तेनुं लग्न कराव्युं. पछी एक दहाडे श्रीमुनिसुव्रत स्वामी विहार करता थका, तथा नव्यजनरूपी कमलने प्रफुल्लित करता थका सूर्यनी पेठे त्यां आवीने समोसर्या देवोए त्यां रेवा नदीना जमणा कांठापर समोसरण रच्युं. तथा तेपर वेसीने प्रभु राजा आदिक नव्य लोकोने नीचे प्रमाणे देशना देवा लाग्या.

हे नव्य लोको, आ संसाररूपी समुद्रमांथी तारवाने दया धर्म शिवाय बीजो कोइ पण धर्म नथी. जे प्राणियो दया राख्याविना जीवहिंसाथी धर्म मानेछे, तेउ नरकमां जइने आ नगरमांज रहेनार अग्निशर्मानी पेठे अत्यंत दुःख सहन करेछे, ते सांनली राजाए हाथ जोडीने प्रभुने विनति करी के, हे नगवन्! ते अग्निशर्मानो वृत्तांत आप कही संनलाववा कृपा करशो. त्यारे प्रभुपण गंनीर ध्वनिथी केहे-

वा लाग्या के, हे राजन् ! आ नगरमां पूर्वे सोमशर्मा नामें एक विप्र रहेतो हतो, तेने स्वयंभूति नामनी स्त्री हती, ते ब्राह्मण वेदधर्मी हतो, तथा अनेक यज्ञ आदिक क्रियाउं करीने जीवहिंसा करतो. ते काममां तेनी स्त्रीपण अनुमोदना करती ते ब्राह्मण सघला ब्राह्मणोनो गुरु कहेवातो हतो, अने तेनाकह्या प्रमाणे सघला ब्राह्मणो धर्म क्रिया करता हता. पछी अनुक्रमें ते मृत्यु पामी नरकें गयो, तथा तेनी स्त्री पण मृत्यु पामीने नरके गइ. हवे ते ब्राह्मणनो अग्निशर्मा नामें पुत्र हतो; तेणें पोताना पिताना मृत्यु पछी, ब्राह्मणोना आग्रहथी पोताना पितानुं कार्य संभाल्युं, तथा यज्ञादिक क्रिया करवा लाग्यो. एक दहाडे तेणे अश्वमेध नामनो यज्ञ करवाने ब्राह्मणोने समजाव्युं. अने ते माटे तेणे ब्राह्मणोने एक उत्तम जातिनो अश्व लाववाने कह्युं, तेथी तेउए शोध करीने, गंधार देशमांथी एक उत्तम जातिनो अश्व शोधी कहाड्यो; तथा तेने यज्ञमां होमीने, नरकमां जवानो उपाय शोधी कहाड्यो. पछी सघला ब्राह्मणोए एकठा थइने, आ रेवा नदीना कांठापर एक यज्ञमंडप उभो कर्यो, ते वखते देशांत-

रोमांथी घणा ब्राह्मणो ते यज्ञमां नाग लेवा माटे आव्या हता.

एटलामां ते घोडाना पुण्यथीज खेंचाएला होय नहीं, जेम, तेम अमो पण अहीं आवी पहोच्या. अमारुं आगमन सांजलीने घणा जव्य जनो देशना सांजलवाने आव्या. तेमां तमारा पिताना पिता चंद्रशेखर पण अमारी देशना सांजलवाने आव्या हता; तेउनी साथे आ नगरीना अत्यंत धनवान् कमलशा नामें शेठ पण आव्या हता. ते शेठ वहुज जद्र परिणामवाला तथा आसन्नजव्य (तुरत मोक्षजनारा) हता; धर्मदेशना सांजल्या बाद कमलशाहे अमोने अंजलि करी (हाथ जोडीने) पुछ्युं के, हे जगवन्, आशेहेरमां ब्राह्मणोए अश्वमेध यज्ञनो प्रारंज करेलो छे, अने तेनी क्रिया आज एक मास थयां, तेउ करे छे, वली तेउए ते क्रियामां अनेक छाग (बकरां) आदिकनो होम कर्यो छे; अने आवती काले तेउ एक घोडानो होम करनारा छे; तेउनुं आवुं हिंसामय कार्य जोइने अमोने तो कंपारी बुटे छे; माटे ते जीवनी कोइ पण प्रकारें रक्षा थाय, एवो मार्ग आप सूचववा कृपा करशो.

ते सांजली अमोए ते शेठने कह्युं के, हे श्रेष्ठिन्, ते अग्निशर्मा ब्राह्मण अजवी छे; तथा आवी रीतनां हिंसक कार्यो करीने ते नरकें जवानो छे; वली आवती काले, ते जे घोडानो होम करनारा छे, तेनी रक्षा माटे तथा हिंसक ब्राह्मणोने प्रतिबोधवा माटेज अमारुं अहीं आववुं थयुं छे, ते घोडो देवांगी छे, अने देवताएज ते अग्निशर्मानो नाश करवा माटे पोते घोडानुं स्वरूप धारण करेलुं छे; ते घोडो देवताई छे, तेनुं चिह्न ए छे के, तेनी केशवाली लीला सोनेरी रंगनी चलकती छे; अने तेवी केशवाली आ पृथ्वीपरना घोडाउंमा होती नथी. तेम तेनां लक्षणो पण सघलां उत्तम जातिनां घोडानां छे. तेनुं विशेष स्वरूप तमोने आवती काले प्रजातमां जणाशे एटलुं कही प्रजु मौन रह्या.

राजा तथा शेठ पोत पोताने स्थानकें गया; शेठना मनमां तेज विचार घोलाया कर्यो, तथा क्यारे प्रजात थाय? तेनो विचार करतो, ते निद्रावश थयो. रात्रिने पाछले पोहोरे तेने स्वप्न आव्युं के, ते घोडो पोताना द्वारमां बांधेलो छे, तथा तेथी पोतानी लक्ष्मी आदिकमां बहुज वधारो थयो छे.

पछी प्रजातें शेठ जागृत थइने, तथा नित्यनियम करीने, अमारी पासे आव्यो, तथा पोतानुं स्वप्न अमोने तेणे कही संजलाव्युं. पछी अमो पण राजा आदिक परिवार सहित ते यज्ञ स्थानकें गया. ते वखते यज्ञनी सघली तैयारीउ चाली रही हती. केटलाक ब्राह्मणो ते घोडाने उष्ण जलथी नवरावता लाग्या; पछी तेउए तेना मस्तकमां सिंदूरनुं तिलक कर्युं; तथा तेनापर लीला रंगनुं रेशमी कपडुं आछादन कर्युं. एक ब्राह्मणें लाल रेशमी कपडांथी तेनी आंखोपर पट्टबंध कीधो. अग्निकुंडमां चंदन, धूप, मध घी विगेरे नाखतो, तथा मुखथी वेदपाठ जणतो थको अग्निशर्मा पण एक पाटलापर अग्निकुंडनी जमणी बाजुए बेठेलो हतो, ते वखते अमारी आज्ञाथी अमारी साथेना एक साधुए अग्निशर्मानी सामे जोइने तेने कह्युं के, हे अग्निशर्मा, आवी रीतनी हिंसा करीने, तुं नरकमां जवानी केम इछा करे छे ? ते सांजली अग्निशर्माने अत्यंत क्रोध चड्यो, अने तेणे ब्राह्मणोने हुकम कर्यो के, आ जैन साधुउने मंडप बहार कहाडी मेलो. ते सांजलतांज घोडाए पोतानुं नरसिंहनुं जयंकर रूप

करीने, ते अग्निशर्माने बलता कुंडमां नाखी दीधो, जेथी ते मृत्यु पामी छठे नरके गयो, तथा त्यांथी निकली अनंतो संसार रखडशे.

आवी रीतनुं आश्चर्य जोई सघला ब्राह्मणो तो न्नयन्नीत थया, तथा अमारुं शरण लेईने हाथ जोडीने बेठा. पछी ते घोडाए पोतानुं न्नयंकर रूप समावी दीधुं. तथा त्यारथी ब्राह्मणो पण नरसिंहरूपने पूजवा लाग्या. ते वखते केटलाक ब्राह्मणोए अमारी पासे दीक्षा लीधी. तथा केटलाकोए श्रावक व्रत अंगीकार कर्यां. पछी अमो सघला परिवार सहित अमारे स्थानकें आव्या. पछी ते घोडो पण कमलशा शेठने घेर, तेमनी साथे गयो, तथा त्यां केटलोक काल रहीने, पाछो पोताने दिव्य स्थानकें गयो. ते घोडाना प्रन्नावथी ते शेठने घेर लक्ष्मी आदिकनी अत्यंत वृद्धि थई. अंते कमलशा शेठें, तथा चंद्रशेखर राजाए पण दीक्षा लीधी, अने घणो काल तपस्या करी स्वर्गे गया. तथा त्यांथी चवी महाविदेहमां जइ मोक्षें जशे.

आवी रीतनुं वृत्तांत सांन्नलीने सुरेंद्रदत्त राजाए, तथा तेनी स्त्री चंद्रकांताए पोताना पुत्र सूर्यकांतने

राज्य सोंपीने दीक्षा लीधी, अने प्रभुपण विहार करीने अन्य स्थानकें गया.

पाछलथी सूर्यकांतें पण प्रभुए जे जगोए देशना दीधी हती, ते जगोए एक मनोहर रत्नोथी सुशोभित वे मालवालुं रेवा नदीना जमणाकांठापर एक जिनमंदिर बंधाव्युं, तथा तेमां श्री मुनिसुव्रत स्वामीजीनी प्रतिमा वेसाडी; अने त्यारथी ते नगरना घणा लोको जैनधर्म पालवा लाग्या. (आ ग्रंथना कर्त्ता श्री भद्रबाहु स्वामी कहेछे के,) अमो पण ते नगरमां जइ, ते जैनमंदिरनी यात्रा करीने पवित्र थया छियें. केमके त्यां रहीने श्री मुनिसुव्रत स्वामीजीए ते यज्ञमां भाग लहेनारा ब्राह्मणोना आग्रहथी, तेओनां प्रायश्चित्तमाटे केटलांक शास्त्रो प्ररूप्यां हतां; अने तेथी श्रीवीर प्रभुए पण प्रायश्चित्त लेवा माटे श्री भृगुकच्छ (भरुच) नगरमां जइ लेवानुं कह्युं छे; अमोने पण एक वखते पाटलीपुत्रमां मलेला संघें नेपालमांथी वोलाव्या हता, पण ते वखते अमो त्यां चौदे पूर्व मुहूर्त्तवारमां गणी जवाय, एवी विद्या साधता हता, तेथी त्यां पाटलीपुत्र आववानी अमोए संघनी आज्ञानो भंग कर्यो हतो; अने तेना

प्रायश्चित्त माटे अमोएपण एक वखत तृगुकछ आवीने, श्री मुनिसुव्रत प्रजुजीनी प्रतिमा समक्ष अठमनां तप सहित प्रायश्चित्त लीधुं हतुं; ते वखते तेमनां अधिष्ठायकजीए साक्षात् श्रीमंदिर स्वामीजीने पूछीने अमोने ते दोषरहित जणाव्या हता. ते विषेनुं विशेष वृत्तांत अमारा रचेला यात्राप्रबंध नामना ग्रंथथी जाणी लेवुं.

हवे घोडाना पगोनां लंछनोनुं स्वरूप कहेछे. जे घोडाना आगला जमणा पगना साथलमां धोला रंगनुं दक्षिणावर्त चक्र होय, तेने तेना स्वामीनी लक्ष्मीनी वृद्धि करनारो जाणवो. पण जो ते वामावर्त होय, तो उलटो धननी हानि करनारो जाणवो. जे घोडाना आगला जमणा पगना घूंटणपर वालोनो गुछो होय, तेने कुटुंबनो नाश करनारो जाणवो. जे घोडाना आगला जमणा पगना साथलमां मत्स्यना आकारनुं चिह्न होय, तेने धननी वृद्धि करनारो, तथा जय मेलवनारो जाणवो. जे घोडाना आगला जमणा पगना साथलपर सफेद रंगनुं त्रिशूलनुं चिह्न होय, ते पर कदी पण स्वारी करवी नहीं, केम के तेवो घोडो वक्र चालनो होय छे; अर्थात् जे जगोए

जवुं होय, ते जगोए नहीं जतां उलटी जगोए ते जाय छे. जे घोडाना आगला जमणा पगना गोठणमां वींछीना आकारनुं श्यामरंगनुं चिह्न होय, तेने रोग आदिकनो उपद्रव करनारो जाणवो. जे घोडाना आगला जमणा पगना घुंटणनी नीचेना जागमां स- फेद रंगनुं मुशलने आकारें चिह्न होय, तेने कुटुंब तथा धननो पण क्षय करनारो जाणवो. जे घोडाना जमणा पगनी खरीपर घणा खाडा होय, ते घोडो राज्य आदिकनो नाश करे छे; जे घोडाना आगला जमणा पगनी खरीमां घणी फाटो होय, ते राज्य तथा कुटुंबनो पण नाश करे छे; जे घोडाना आग- ला जमणा पगनी खरी आकाशी रंगनी होय, तेवो घोडो धन विगेरेनी वृद्धि करे जे घोडानी आगला जमणा पगनी खरी पीला रंगनी होय, ते रोग आ- दिकनो उपद्रव करे छे; जे घोडाना आगला जमणा पगनी खरी काला रंगनी होय, तेने मध्यम जाति- नो अश्व जाणवो जे घोडाना आगला जमणा पग- नी खरीनो नीचेनो जाग जांगेलो, तथा जमीनपर बरोबर नही रही शके तेवो होय, तेवो घोडो कुटुं- बनो नाश करे छे. जे घोडाना आगला डावा पगना

घुंटणपर ज्ञमरानुं चिह्न होय, ते शत्रुनो जय उप-
जावे छे; जे घोडाना आगला डाबा पगना साथल-
मां घणा मशो होय, ते तेना स्वामीने रोगी बनावे
छे. जे घोडाना आगला डाबा पगना साथलमां स-
फेद चक्रनुं चिह्न होय, ते तेना स्वामीने घणो वल्ल-
ज्ञ होय छे, तथा तेथी कीर्त्ति आदिकनी वृद्धि थाय
छे; जे घोडाना आगला डाबा पगना घुंटण नीचे
काला रंगनुं त्रिशूलने आकारे चिह्न होय, ते तेना
स्वामीने विद्या आदिकनो लाज्ञ अपावे छे. जे घो-
डाना आगला डाबा पगनी नीचे मुशलनुं काला रं-
गनुं चिह्न होय, ते लडाइ आदिकमां उपयोगी न-
थी, केमके तेवो घोडो तेना स्वारना कह्यामां नहीं
रहेतां, शत्रुनो जय करावी, पोताना स्वामीनो नाश
करे छे. जे घोडाना आगला डाबा पगनी खरी ला-
ल रंगनी होय छे, ते घोडो तेना स्वामीने स्त्री आ-
दिकनुं सुख मेलवी आपे छे. जे घोडाना आगला
डाबा पगनी खरी सोनेरी रंगनी तथा चलकाट
मारती होय, तेवो घोडो निर्धन स्वामीने पण रा-
ज्य अपावे छे.

तेवा घोडानी कथा कहेछे.

पूर्वे श्रीसंजवनाथजीना शासनमां जितशत्रु नामें राजा कांपीलपुर नामनी नगरीमां राज्यकरतो हतो; तेने कमला नामें राणी हती. राज्य करतां थकां घणां वर्षोवीती गयां, पण राणीने कंइ संतान थयुं नहीं. राजायें ते माटे घणां देवदेवीउंनी मानताउं करी, पण तेथी कंइपण आशा फलीजूत थइ नहीं; ते राजा मिथ्यात्वी होवाथी मिथ्यात्विउंना कहेवा प्रमाणे तेणे यज्ञयागादि कार्यो कर्यां. तथा घणा ब्राह्मणोने जोजन जमाड्यां; तथा तेउंनी अनुमति प्रमाणे तेणे घणुं ड्रव्य खरच्युं, पण तेथी पोतानी इछानुं कंइपण सार्थक थयुं नहीं. ते राजानो शुजमति नामें प्रधान हतो, अने ते जैनधर्मी हतो; तेणें राजाने समजाव्यो के, हे स्वामि, पूर्वे करेलां कर्मोनो प्राणीउंने जोगव्याविना बुटको नथी. पूर्वे जवें जे प्राणीउं कोइना बालकोनो तेमनां मातापिता वीगेरे बंधुउंथी वियोग करावेछे, तेवा प्राणीउंने आ जवमां संताननुं सुख मलतुं नथी, माटे हे स्वामि, आप आ जवमां निराधार गरीब माणसोने आश्रय आपी पुण्य उपार्जन करो, के जेथी आ जवमां नहीं तो,

परभवमां पण आपने शुभ संतति थशे. ते सांभली राजानुं मन पण तेम करवाने तत्पर थयुं. अने तेथी तेणे शेहेरमां उद्घोषणा (ढंढेरो) करावी के, जे कोइ माणस पोतानुं पोषण करवाने अशक्त होय, तेणें आजथी राजा पासेथी अन्न वस्त्र विगेरे ग्रहण करवुं. एवी रीतनी उद्घोषणा करावीने, तेणें एक दानशाला मंडावी. अने तेमां गरीब अशक्त प्राणीउं माटे अन्नवस्त्रनी सघली सामग्री करावी. पछी ते दानशालामां हजारो गरीब माणसो पोतानुं पोषण करी, राजाने आशिष देवा लाग्यां. वली ते राजाए अवाचक प्राणीउंने चरवा माटे केटलीक जमीन बक्षीश आपी; तथा तेउंने पाणी पीवा माटे केटलाक कुंडो पोतानां राज्यमां बंधाव्या. एवी रीतें तेणें अनेक पुण्यनां कार्यो करीने शुभ कर्म उपार्जन कर्युं. वली ते प्रधानना उपदेशथी सम्यक्त्व पामीने, हमेशां जिनमंदिरमां जइ, वीतराग प्रभुनी भक्ति करवा लाग्यो, तथा उत्तम जैनमुनियो पासेथी धर्मोपदेश सांभलवा लाग्यो. एवीरीतें तेनी श्रद्धा जैनधर्मपर अत्यंत लीन थइ. राणीपण भद्रिक परिणाम वाली होवाथी, राजाए अंगीकार करेला मा-

उभो रह्यो, तथा तेनी साथेना विजयसिंह आदिक माणसो पण नदीनी कढणमां छुपाइने रह्यां. पछी ते वखते सिंहणे बे बच्चांउने जन्म आप्यो, एटलामां ते सिंहणनो स्वामी सिंहपण पोताना तथा सिंहणना भक्ष माटे एक हरिणनो शिकार करीने लाव्यो. पण एटलामां विजयसिंहना घोडाए हेषारव कर्याथी सिंह क्रोधातुर थइ, जे दिशाएथी शब्द संभलायो हतो, ते तरफ पुंछडुं उंचुं करीने, तथा गर्जना करीने, फाल मारीने चाल्यो त्यां तेणे एकदम विजयसिंहना घोडापर तुटी पडीने, तेने नीचे पाड्यो, अने विजयसिंहने पण मारीनाख्यो. ते जोइ एक शूरवीरें त्यां आवीने, तलवारथी सिंहनो पण नाश कर्यो. सिंहें वेदनानी गर्जना मृत्यु वखते करवाथी सिंहण ते तरफ दोडी आवी, त्यारे नरवाहन राजाए पाछलथी आवीने, ते सिंहणने पण तलवारथी मारी नाखी. पछी राजाए सिंहणनां ते बन्ने बच्चांउने लेइ लेवानो पोतानां माणसोने हुकम कर्यो. पछी तेउ सघला ते बच्चांउने लेइने, पोताना शहेर तरफ आव्या. त्यां राजाए तेमनापर दया लावीने, तेमने सारीरीतें पाली

ने उछेरवानो विचार कर्यो, पण तुरतनां जन्मेलां, तेथी मातानां स्तन्यविनां (धावणविना) ते बच्चां उं थोडादिवसमां मृत्यु पाम्यां. वली एक दहाडो, ते राजा वनमां शिकारें गयो हतो, त्यां एक वाघना पंजाना मारथी तेनुं मृत्यु थयुं. त्यांथी काल करीने, ते चोथे नरकें गयो, तेनी पाछल तेने कंइ पण संतान न होतुं; तेथी तेनुं राज्य प्रधानोए वेची लीधुं. त्यांथी नरकथी अकाम निर्जराए करीने चवीने, हे राजा, आ तुं जिनशत्रु नामें राजा थयो बुं तें पूर्व नवमां घणा जीवोनी हिंसा करी छे, तथा तें घणां पशु विगेरेनां बच्चांउने तेमनां मातपिताथी वियोग कराव्यो छे, ते कर्मना उपार्जनथी तने संताननी प्राप्ति थती नथी, अने आ नवमां तो ते तने थनार नथी, पण हवे आ नवमां जे तुं निराश्रितोने आश्रय आपीने पुण्य उपार्जन करे छे, तेथी तने आवता नवमां संताननी प्राप्ति थशे, तथा पछी सुखी थइने स्वर्गे जइश. तथा त्यांथी चवी महाविदेहमां उत्पन्न थइ, मोक्षें जईश. आ तारो शुनमति प्रधान तो एकावतारी छे, ते अहींथी ज अमारी पासे दीक्षा लेई, केवल पामी मोक्षें

ते वछेराना प्रजावथी; ते पंच दिव्योमाना हाथीयें तेनापर कलश कर्यो; अने एवी रीतें वीजां दिव्यो पण तेनी पासे प्रगट थयां. ते सघली वात लोकोए राजाने जइ निवेदन करी, तेथी राजाए तेने वोलावीने घणुं आदरमान दीधुं, तथा पोतानी जोडे वेसाड्यो; अने उत्तम प्रकारनां वस्त्र आजूषणो पहेराव्यां. कुंजार तो आ सघलुं जोइ चकित थइ गयो. पछी राजाए तेने पोताने हाथें अजिषेक करीने, राज्यगादीपर वेसाड्यो तथा तेनुं अजयसिंह नाम पाड्युं अजयसिंहें पण पोताना कुटुंवने त्यां वोलावी लीधुं, अने सुखथी राज्य पालवा लाग्यो. तथा ते सघलो वछेरानो प्रजाव मानीने, तेनुं सारी रीतें रक्षण करवा लाग्यो. अंते राजाए अजयसिंहने सघलो राज्यकारजार सोंपीने राणीसहित श्री संजवनाथजी पासे दीक्षा लीधी, त्यां उग्रतप तपीने, ते स्वर्गे गयो. ते प्रजुना कहेवा मुजव ते अंते मोक्षे जशे.

एवी रीतें प्रसंगोपात्त तेवा घोडानी कथा कही.

हवे जे घोडानां आगला वन्ने पगोनी वच्चे चक्रनुं चिह्न होयछे ते घोडो तेनां स्वामीने राजा तर-

फथी मान अपावे छे, जे घोडाना नीचेना भागमां पेटपर शंखना आकारनुं चिह्न होय छे, तेने कल्याणकारी, तथाधननी वृद्धि करनारो जाणवो. जे घोडाना पेटपर सर्पने आकारें चिह्न होय ते तेना स्वामीनुं छ मासनी अंदर मृत्यु करे छे, ते वात संदेह विनानी छे; जे घोडाना पेटपर घणा मशो उगेला होय, तेने राक्षस समान जाणीने, दूर तजवो जे घोडाना पेटपर बीलकुल केश न होय, तेवो घोडो स्त्री तथा संतानोनी हानि करेछे. जे घोडाना पेटपर पद्मना आकारनुं लंछन होय, ते घोडो धनधान्यनी वृद्धि करेछे. जे घोडाना पेटपर वींछीना आकारनुं चिह्न होय, ते तेना स्वामीना परिवारनो नाश करेछे, जे घोडाना पेटपर चीरा पडेला होय छे, तेवो घोडो तेना स्वामीने व्याधि आदिकनो उपद्रव करेछे, माटे तेवो घोडो तजवो कह्यो छे. जे घोडाना पेटपर अंकुशनुं चिह्न होय छे, तेने उत्तम जातिनो जाणवो,तेवो घोडो कीर्त्ति तथा परिवारनी वृद्धि करेछे, जे घोडाना पेटपर कागडाना आकारनुं लंछन होयछे, तेवो घोडो भोजन आदिकनो त्याग करावे छे, अर्थात् रोगनो उपद्रव करे छे, जे

लना डावा पगनी जांगमां खीसखोलीना आकारनुं चिह्न होय तेवो घोडो तेना स्वामिने परदेश गमन करावे छे, तथा त्यां तेने अत्यंत कष्ट अपावे छे. जे घोडाना पाछलना डावा पगनी साथलमां नालसहित कमलना आकारनुं चिह्न होय, तेवो घोडो रणसंग्राममां जय मेलवी आपे छे. जे घोडाना पाछलना डावा पगनी जांगमां शुकना (पोपटना आकारनुं) चिह्न होय; तेवो घोडो आकाशमां पण गमन करे-छे. तेवा घोडानी कथा कहे छे.

पूर्वे तुरुष्क नामना (तुर्कस्तानमां) अनार्य देशमां वस्कुरा नामना नगरमां मकरकेतु नामें राजा राज्य करतो हतो; तेने मत्स्योदरी नामनी राणी हती. तेज नगरमां एक वज्रजंघ नामनो सार्थवाह रहेतो हतो; ते वहुज धनवान् हतो; तथा तेने त्यां एक सहस्र (हजार) उत्तम प्रकारना घोडाउ हता. तथा वली तेनी पासे घणां शकटो (गाडां) हतां. ते अनेक जातनां करीयाणाउ जरीने गंधार (कंदहार) तथा वहुली देशमांजइ व्यापार करतो; तथा त्यांथी द्राक्ष विगेरे अनेक जातनां करीयाणाउ खरीद करीने पोताना देशमां आवतो. तथा एवी रीतें दरवर्षे

व्यापार करीने, ते क्रोडो गमें धन एकठुं करतो. ते जातनो अनार्य हतो, पण तेनो स्वन्नाव बहु दयाळु हतो; तेथी कोइपण प्राणीने ते डुःख देतो नहीं. पोतानी पासेना पशुउपर ते बहु न्नार न्नारतो नहीं; तथा तेमने हमेशां नियमित रीतें ते चलावतो. वळी ते दरवर्षें पोताने मळेला नफामांथी दशमो न्नाग गरीब लोकोने पण वेहेची आपतो. एवी रीतें पोते दयाळु पुण्य होवाथी ते अनेक पुण्यनां कार्यो करतो हतो.

एटलामां ते अनार्यदेशमां श्रीवीर प्रन्नुनुं आववुं थयुं. तेउए त्यां विचरीने अनेक उपसर्गो सहन कर्या छे; तेनुं वर्णन अमोए रचेला श्रीवीरचरित्रमां छे. श्रीवीर प्रन्नुने जोइने वज्रजंघें इहापोह करतां विचार्युंके, आवो वेष में क्यांक जोयो छे; एवी रीतें विचार करतां तेने जातिस्मरण ज्ञान उत्पन्न थयुं. अने पोतानो पूर्व न्नव तेने याद आव्यो; पूर्वें पोते पण चारित्र लीधेलुं हतुं तेथी तेणें वीर प्रन्नुने नमस्कार करीने पोतानुं वृत्तांत जणाव्युं. वीर प्रन्नुए पण तेने न्नव्य जीव जाणीने धर्मदेशना दीधी. पछी तेणें प्रन्नुने पोताना पूर्वन्नवनुं वृत्तांत पूछ्युं; त्यारे प्रन्नुए तेने कह्युं के, हे वज्रजंघ, पूर्वन्नवमां

तुं श्रावस्ती नगरीमां एक वणिक्पुत्र हतो. तारो पिता बहुज धनवान् तथा कुलीन हतो; तारा पिताना मृत्युबाद तने वैराग्य थवाथी तें, स्वयंबुद्ध आचार्यनी पासे दीक्षा लीधी हती. पण दीक्षा लीधाबाद तने जातिमदनो अहंकार थवाथी ताराथी पेहेलां जेउए दीक्षा लीधेली हती, तेउने वंदन नहीं करवाना हेतु थी, तुं गुरुथी छुटो पडीने विहार करवा लाग्यो. तथा उग्र तप तपवा लाग्यो. छेवटें पंदर दिवसनुं अनशन करीने तुं जातिमदथी उपार्जन करेला नीचगोत्रना कर्मथी अहीं अनार्य देशमां आवी उत्पन्न थयो छे; केमके जीवने पूर्वे करेलुं कर्म नोगव्याविना बुटकारो नथी. पण तने पूर्वजन्मनो संस्कार लागेलो छे; तेथी आ नवमां जो के तुं अनार्यदेशमां उत्पन्न थयो छुं, तोपण तारूं हृदय दयाथी नरेलुं छे; तने सघला प्राणीउपर स्वानाविक दया उत्पन्न थायछे, तेथी तुं आ नवमां अनेक पुण्यबंधन करीने चोथे देवलोकें जइश, त्यांथी चवीने, महाविदेहमां जइ मोक्षें जइश. ते सघलुं वृत्तांत सांनलीने वज्रजंघनी आंखोमां हर्षनां अश्रुउ नराइ गयां. पछी पोताने जाति स्मरण ज्ञान थयुं हतुं, तेथी

तेणें प्रजुनां वचननुं प्रत्यक्ष प्रमाण जोयुं. अने तेनी मनोवृत्ति जैनधर्मपर अतिशय अजिलाषा धारण करवा लागी. पडी तेणें प्रजुने नमस्कार करीने विनति करी के, हे स्वामि, हुं अहीं अनार्यदेशमां मारां पूर्वकृत कर्मोने अनुसारें जन्मेलो बुं; पण हवे तो मने अहीं रहेवुं, कंटकतुल्य लागे बे; माटे हवे मारे शुं करवुं? ते आप कृपा करीने कहेशो. त्यारे प्रजुए पण ज्ञानथी तेनुं आयुष्य मात्र त्रण दिवसनुं जाण्युं, तेथी तेने कह्युं के, हे वज्रजंघ! तारूं आयुष्य मात्र हवे त्रण दिवसनुं बे, माटे तारे कोइ तीर्थस्थानकें जवुं, तथा सघलुं धन परोपकारमां खरचीने तारे फक्त धर्मध्यानमां रहेवुं. ते सांजली वज्रजंघें फरीने प्रजुने विनति करी के, हे स्वामि, आ अनार्य देशमां तो तीर्थस्थानक कोइ पण बे नहीं; अने आर्य देशतो अहींथी बहु दूर बे, तो त्यां त्रण दिवसमां माराथी शीरीतें पहोचाय? ते सांजली प्रजुए पण तेने जव्य जीव जाणीने कह्युं के, हे आर्यजंघ! तुं विषाद (खेद) कर नहीं तारी पासे एक हजार उत्तम घोडाउ बे; तेमां जे घोडानी पाबला डाबा पगनी जंघामां शुकना (पोपटना) आकारनुं चिह्न बे,

ते घोडो आकाशमां पण पवननी पेठे गमन करी शके तेवो छे, अने ते घोडो तने क्षणवारमां तारी इछित जगोए लेइ जशे. ते सांजली वज्रजंघें फरीने पण प्रजुने विनति करी के, हे स्वामि, कया तीर्थमां जवाथी मारो उद्धार थशे? त्यारे प्रजुए तेने कह्युं के, हे वज्रजंघ, सर्व तीर्थमां शिरोमणि सरखा एवा शत्रुंजय नामना तीर्थप्रत्ये जजे. अने ते तीर्थ अत्यंत पवित्र छे, त्यां जइ आ घोडाने तुं कोइने नहीं आपतां वनमां छुटो मुकजे तथा तुं ते पर्वतपर चडीने अनशन करजे. ते सांजली वज्रजंघ तो प्रजुने वांदीने पोताने स्थानकें आव्यो; अने प्रजु पण विहार करता अन्य स्थानकें गया.

हवे अहीं वज्रजंघें पोतानी घोडा बांधवानी अश्वशालामां जइ, तपास करी, तेवा घोडाने पोताने घरे आण्यो. पोतानी पासेना सघला घोडाउना रक्षण माटे तेणें पोताना पुत्रने समजाव्यो; तथा पोतानी पासेनुं केटलुंक द्रव्य पुत्रने सोंपीने, बाकीनुं द्रव्य दीन माणसोने तेणें वेहेची आप्युं.

पछी प्रजातें कोइ जाणे नहीं तेम, ते घोडापर स्वार थइने, क्षणवारमां आकाशमार्गे शत्रुंजय ती-

र्थपर आव्यो. त्यां घोडाने वनमां मूकीने, पोते अत्यंत जावसहित पर्वतपर चड्यो. त्यां श्री युगादीश प्रजुने नमस्कार करीने, ते एक उंचा शिखरपर चड्यो; तथा त्यां अनशन करी मृत्यु पामी स्वर्गे गयो. एवी रीतें तेवा चिह्नवाला अश्वने श्रीवीरप्रजुए आकाशमां गमन करनारो कह्यो छे.

जे घोडाना पाछलना डाबा पगना घुंटणपर सफेद रंगनुं ज्रमरने आकारें चिह्न होय, तेवा घोडाने, तेना स्वामिनुं मृत्यु सूचवनारो जाणवो. जे घोडाना पाछलना डाबा पगनी खरी काला रंगनी होय, तेने मध्यम जातिनो अश्व जाणवो. जे घोडाना पाछलना डाबा पगनी खरी सफेद रंगनी होय; तेने उत्तम जातिनो अश्व जाणवो, तेवो घोडो तेना स्वामिने पुत्र परिवारनुं अत्यंत सुख आपे छे. जे घोडाना डाबा पगनी खरीपर मश उगेला होय, तेवो घोडो तेना स्वामीनी लक्ष्मीनो नाश करे छे. जे घोडानी पाछलना डाबा पगनी खरीपर सफेद रंगनुं पुष्पना आकारनुं चिह्न होय, तेवो घोडो तेना स्वामीनी लक्ष्मीनो क्षय करे छे; तथा तेने शत्रु आदिकनो त्रास उपजावे छे. जे घोडाना पाछलना डाबा पगनी

खरीनी नीचे अनेक फाटो पडेली होय, तेवो घोडो तेनापर स्वारी करनारनो नाश करे छे, माटे तेवा घोडापर स्वारी करवी नही.

एवी रीतें घोडाना पग तथा उदरनुं स्वरूप कह्युं.

हवे तेना पृष्ठभागनुं (पीठनुं) स्वरूप कहे छे.

जे घोडानो पृष्ठभाग विस्तारवालो, तथा वच्चेथी जरा चपटो होय, तेने उत्तम जातिनो अश्व जाणवो. जे घोडानो पृष्ट भाग खाडावालो तथा विषम होय, तेवा घोडापर स्वारी कर्याथी स्वारी करनारने रोगनी उत्पत्ति थाय छे. माटे तेवा घोडापर स्वारी करवी नहि. जे घोडानां पृष्ट भागपर छत्रने आकारें लंछन होय; तेवो घोडो वासुदेवनेज मले छे. पण बीजाने मलतो नथी. जे घोडाना पृष्टभागपर शंखनुं चिह्न होय छे. तेवो घोडो तेना स्वामिनुं रक्षण करे छे, तथा तेने अत्यंत संपत्ति मेलवी आपे छे; जे घोडाना पृष्ट भागपर, मत्स्यनुं चिह्न होय छे, तेवो घोडो पाणीमां सुखेथी तरी शके छे. जे घोडाना पृष्ट भागपर सिंहना पंजाना आकारनुं चिह्न होय, तेवो घोडो रणसंग्राममां सर्वेथी उत्कृष्ट जय मेलवे छे; अने तेवो घोडो राजाने बहुज उपयोगी तथा

प्रिय थइ पडे छे. जे घोडाना पृष्ठपर त्रिशूलने आकारें चिह्न होय छे, तेवो घोडो तेना स्वामिनो, तथा तेना परिवारनो पण नाश करे छे. जे घोडाना पृष्ठपर सफेद रंगनुं पद्मना आकारनुं चिह्न होय, तेवो घोडो तेना स्वामीनी संपत्ति वधारे छे. जे घोडाना पृष्ठपर बीलकुल रोम उगेलां न होय, तेवो घोडो तेना स्वामीनुं एकमासमां मृत्यु निपजावे छे. जे घोडाना पृष्ठ परथी स्वारी करवाथी वारंवार रुधिर निकलतुं होय, तेवा घोडापर स्वारी करवाथी स्वारी करनारने जगंदर आदिक रोगनी उत्पत्ति थाय छे. जे घोडाना पृष्ठपर कलशना आकारनुं चिह्न होय, तेवा घोडाने महामंगलिक जाणवो; अने तेथी तेना स्वामीने लक्ष्मी आदिकनो घणो लाभ थाय छे. जे घोडाना पष्ठपर चामरना आकारनुं चिह्न होय, तेवो घोडो चक्रवर्त्तिने त्यांज उत्पन्न थाय छे; पण साधारण जगोए तेनी उत्पत्ति थती नथी. जे घोडाना पृष्ठपर दीपकनी शिखाना आकारनुं सफेद चिह्न होय, तेवो घोडो अग्निनो जय उपजावे छे, माटे तेवा घोडाने ग्रहण करवो नहीं. जे घोडाना पृष्ठ जागपर अंदरनुं हाम्कुं उपसीने बहार दे-

खातुं होय, तेवो घोडो रण संग्राममां शत्रु तरफनो त्रास उपजावे छे. जे घोडाना पृष्टनी पाछलनो जाग पुष्ट अने मांसल होय छे, तेने उत्तम जातिनो अश्व जाणवो; तथा तेवो घोडो दोडवामां वहुज वेगवालो होय छे. जे घोडानी पृष्टना पाछलना वन्ने जागोपर चक्रनां चिह्नो होय, तेवो घोडो तेना स्वामीने लक्ष्मीनी वृद्धि करेछे; जे घोडाना पृष्टना पाछलना वन्ने जागोपर शंखना आकारनां चिह्नो होय छे, तेवो घोडो तेना स्वामिना महत्त्वनी वृद्धि करे छे.

एवी रीतें तेना पृष्ठ जागनुं स्वरूप कह्युं. हवे तेना लांगूलनुं (पुंछडानुं) स्वरूप कहेछे.

जेघोडानुं पुंछडुं जमीनने स्पर्श करतुं होय, तेवो घोडो तेना स्वामीनी लक्ष्मीनो नाश करे छे, जे घोडानुं पुंछडुं तेना पाछलना पगोना घुंटणोनी उपर रहेतुं होय, अर्थात् तेटलुं लांवुं होय, तेवो घोडो तेना स्वामिना परिवारनो नाश करे छे. जे घोडानुं पुंछडुं कोमल चलकतुं अने गुच्छादार होय तथा घुंटणथी नीचे रहेतुं होय, तेवो घोडो तेना स्वामीनी लक्ष्मीनी वृद्धि करे छे जे घोडानुं पुंछडुं कर्कश होय छे, तेवो घोडो तेना स्वामीना परिवारनो नाश

करेछे. जे घोडानुं पुंछडुं अल्प केशोवालुं होय छे, तेवो घोडो तेना स्वामिनी लक्ष्मीनो नाश करेछे. जे घोडानुं पुंछकुंवांकुं रहेतुं होय तेवो घोडो तेना स्वामिना कुटुंबनो नाश करे छे. जे घोडानुं पुंछडुं अत्यंत स्थूल जाडुं होय, तेवो घोडो तेना स्वामीने परदेश गमन करावी कष्ट आपेछे. जे घोडानुं पुंछडुं स्निग्ध होय छे तेवो घोडो तेना स्वामिने राज्य आदिकनो लाभ मेलवी आपेछे. जे घोडानुं पुंछडुं केसरना रंगनुं तथा कोमल अने मनोहर होयछे, तेवो घोडो तेना स्वामिनी लक्ष्मी तथा कीर्त्तिनी वृद्धि करेछे.

एवी रीतें अश्वना पुछडानुं स्वरूप जाणवुं.

हवे तेनी गतिनुं स्वरूप कहेछे.

जे घोडो स्वारी कर्याथी स्थिर नहीं रहेतां चपलज रहे, तेने उत्तम जातिनो तेजी घोडो जाणवो. जे घोडो तीछी गतिथी चालतो होय, तेवो घोडो पण उत्तम जातिनो कहेवाय छे; तथा ते पोताना स्वामीनी संपत्तिनी वृद्धि करेछे, जे घोडानी गति धीमी तथा स्वारने कंटालो उपजावनारी होय छे, तेने कनिष्ट (हलकी) जातिनो अश्व जाणवो. जे घोडानी गति सुख उपजावनारी होय छे, तेने उ-

शेहेर बहार वनमां फरवा जतो; ते घोडीनी गति अत्यंत सुख आपनारी हती; तेथी राजानी तेपर अत्यंत ममता थइ; अने तेनुं ते घणी चीवटथी रक्षण करवा लाग्यो.

एक दहाडे तेना राज्यपर अयोध्या नगरना सूरसिंह राजाए चडाइ करी. सुकांत राजा पण पोतानुं लश्कर लेइने तेनी सामे आव्यो; तथा तेओ बन्ने वच्चे भयंकर रणसंग्राम थयो, तेमां बन्नेनी सेनानां असंख्य माणसोनो नाश थयो, छेवटे सूरसिंहनुं लस्कर कंटालीने नाशवा लाग्युं; त्यारेंसुकांत पण पोतानी घोडीपर स्वार थइने, केटलाक स्वारो सहित तेनी पाछल थयो, तेने पोतानी सेना पाछल आवतो जोइने सूरसिंहें पोतानी सेनाने हिंमत आपीने पाछीवाली, तथा सुकांतने पकडीने केद कर्यो केमके सुकांत जे घोडीपर बेठेलो हतो, ते घोडी सूरसिंहना घोडानो नाद सांभलीने स्तब्ध थइ, पछी एवि रीतें सुकांतने शत्रुने हाथे केदी थएलो जाणीने तेनी साथेना स्वारो पण नाशी गया. पछी सूरसिंहें सुकांतनुं राज्य लइने, तेने पोतानी

अयोध्या नगरीमां लेइ गया. तथा त्यां तेने मृत्युपर्यंत केदमां राख्यो.

एवी रीतें जो के सुकांत पोताना कर्मसंयोगें केदमां पड्यो; तो पण तेमां ते घोडी निमित्तरूपें थइ, माटे घोडीपर स्वारी करवानो श्रीसर्वज्ञ प्रभुए निषेध कह्यो छे.

हवे हस्तिनां लक्षणोनुं स्वरूप कहेछे.

जे हस्तीनी पंदर वर्षनी उमरे उंचाइ, आगला पगथी मांडीने तेना स्कंधपर्यंत बसोने चालीश अंगुलथी मांडीने बसोने पचास अंगुलनी होय, तेने उत्तम जातिनो हस्ती जाणवो. जे हस्तीनी उंचाइ बसोने त्रीश आंगुलथी मांडीने बसोने चालीश अंगुल सुधिनी होय, तेने मध्यम जातिनो हस्ती जाणवो. जे हस्तीनी उंचाइ तेथी उछी होय, तेने कनिष्ट जातिनो हस्ती जाणवो. तथा जे हस्तीनी उंचाइ बसोने पचास अंगुलथी पण वधारे होय, तेने पण हलकी जातिनो हस्ती जाणवो. जे हस्तीनी लंबाइ तेना गंडस्थलथी मांडीने पुछ सुद्धां बसोने सीत्तेर आंगुलथी मांडीने बसोने एंशी अंगुल सुधिनी होय, तेने उत्तम जातिनो हस्ती जाणवो, तथा

तेथी उंची अथवा अधिकी लंबाइ होय, तो तेने कनिष्ठ जातिनो हस्ती जाणवो.

एवी रीतें हस्तीनां सामान्य लक्षणो कह्यां, हवे तेनां विशेष लक्षणो कहे छे.

जे हस्तीनो रंग सफेद बरफ सरखो होय छे, तेने अत्यंत उत्तम जातिनो हस्ती जाणवो, तेवो हस्ती कोइ पुण्यशालीनेज मले छे.

तेवा हस्तीनी कथा कहेछे.

पूर्वे सिंहल नामना राक्षस द्वीपमां कूर्मावती नगरीमां राक्षस वंशमां सिंहवाहन नामें राजा राज्य करतो हतो. तेने रुक्मिणी नामनी राणी हती. ते द्वीपमां हाथीउंनी घणी उत्पत्ति थती. एक दिवसें कोइक हस्तीपालकें वनमां फरतां फरतां एक हाथीनुं यूथ (टोलुं) जोयुं. तेमां एक सफेद रंगना हाथीने, ते उपर स्वामीपणुं भोगवतो जोयो. सर्वथी अगाडी ते हस्ती चालतो हतो, तथा तेनी पाछल बीजा सर्व हस्तीउ चालता. एवी रीतें जोइने ते हस्तिपालकें, ते वात सिंहवाहन राजाने आवीने कही. त्यारे सिंहवाहन राजाए हस्तिविद्यामां कुशल एवा एक निमित्तिआने बोलावीने तेवा हस्तिनुं

माहात्म्य पूछ्युं. त्यारे ते निमित्तिए शास्त्रोना आधारें कह्युं के, हे राजन्, तेवो हाथी कोइ पुण्यशालिनेज मळे छे, अने तेवो हाथी राज्यमां आववाथी लक्ष्मी आदिकनी अत्यंत वृद्धि थाय छे, पछी राजाए ते निमित्तिआने द्रव्यथी संतुष्ट करीने, विसर्जन कर्यो; तथा केटलाक चतुर हस्तिपालोने ते हाथीने पकडी लाववानो हुकम कर्यो.

त्यार पछी ते हस्तिपालको ते वनमां गया; अने केटलीक युक्तिउथी तेने पकडी लाव्या; तथा तेने राजाने सोंप्यो. राजाए फरीने ते निमित्तिआने बोलावीने ते हस्ती देखाड्यो, तथा तेनां लक्षणो जोवा फरमाव्युं. निमित्तिए पण तेने शुभ लक्षणोवालो जोइने कह्युं के, हे राजन्, आ हस्ती एवां उत्तम लक्षणोवालो छे के, जेथी तमारी राज्यलक्ष्मी आजथी वृद्धि पामवा लागशे. पछी राजाए पण ते निमित्तिआने अमूल्य शिरपाव आपीने विसर्जन कर्यो. पछी तेणें ते हस्तीनुं घणीज चीवटथी रक्षण करवानुं हस्तिपालकोने कह्युं, हस्तिपालको पण तेने घणीज संभालथी राखवा लाग्या; तथा ते दिवसथी राजानी लक्ष्मी पण अत्यंत वृद्धि पामवा लागी.

एक वखतें ब्रह्मद्वीपनो रत्नसिंह नामें सार्थवाह केटलांक करीयाणानां वहाणो जरीने ते सिंहलद्वि-पमां वेपार निमित्तें आव्यो. तेणें राजाना दरवारमां ते श्वेत हाथीने जोयो. पछी ते पोतानी वस्तुउ त्यां वेंचीने, तथा वीजी अनेक वस्तुउ त्यांथी पोतानां वहाणोमां जरीने, ते पोताना देशतरफ गयो. त्यां जइ पोताना राजा अजयसिंहने तेणें जणाव्युं के, हे राजन्! सिंहलद्वीपना राजा सिंहवाहनपासे में एक उत्तम जातिना श्वेतरंगना हस्तीने जोयो छे; तथा ते हस्तीना प्रजावथी तेनी राज्यलक्ष्मी अत्यंत वृद्धि पामेली छे; ते सांजली राजानुं मन ते हस्तीने लेवाने ललचायुं तेथी तेणें पोताना सामंतोने जणा-व्युं के, जे कोइ ते हस्ती मने लावी आपे, तेने एक लक्ष सोनामोहोरो हुं आपीश. ते सांजलीने एक तीव्रदंरू नामना कोटवालें कह्युं के, हेराजन्! हुं ते हस्ती आपने लावी आपीश. ते सांजली राजा-ए हर्षित थइने, तेने तेम करवानी आज्ञा आपी.

पछी तीव्रदंरू एक वाहणमां वेसीनें सिंहलद्वीप गयो; तथा त्यां एक व्यापारीनो वेपलेइने नगरमां फरवा लाग्यो. अनुक्रमे तेणें ते हस्तीने जोयो; तथा

तेनी रक्षा करनार हस्तिपालने तेणें गुप्त रीतें समजाव्युं के, जो तुं ते हस्ती मने सोंपे, तो तने हुं दश हजार सोनामोहोरो आपीश. हस्तिपालकें पण द्रव्यनी लालचथी तेम करवाने कबुल कर्युं, केम के द्रव्यथी योगीउनुं मन पण चलायमान थायछे. पछी ते हस्तिपालकें तीव्रदंडने कह्युं के,हुं पण तारी साथेज ब्रह्मद्वीप आवीश, केमके, जो पछी हुं अहीं रहुं तो राजा मारूं मृत्यु कर्याविना रहे नहीं. तीव्रदंडें पण तेम करवाने कबुल कर्युं.

पछी एक दहाडे ते हस्तिपालक, ते हाथीने बहार फेरववाना मिशथी समुद्रकिनारे लाव्यो. त्यां तीव्रदंडें तैयार राखेला वहाणमां तेण हस्तिने चडाव्यो. अने पोते (हस्तिपालक) पण ते वहाणमां चडी बेठो. पछी तेउए गुप्त रीतें ते वहाणने हंकारी दीधुं, तथा पवन अनुकूल होवाथी तेउ तुरत ब्रह्मद्वीपें पहोच्या. त्यां जइ तीव्रदंडें राजाने वधामणी आपी, राजा पण हर्षित थइने परिवार सहित सामे आव्यो. त्यां राजाए ते हस्तीनुं शास्त्रोक्त विधिपूर्वक पूजन कर्युं, तथा मोटा महोत्सवथी तेने नगरमां प्रवेश कराव्यो.

पछी राजाए वज्रदंडने एक लक्ष सोनामोहोरो तथा बीजो पण केटलोक शिरपाव आप्यो तेम हस्तिपालकने पण ते राजाए केटलुंक पारितोषिक (इनाम) आप्युं.

ज्यारथी ते हाथी तेना राज्यमां दाखल थयो, त्यारथी तेनी राज्यलक्ष्मी वृद्धि पामवा लागी, अने तेथी ते राजा पोताने कृतार्थ मानवा लाग्यो.

हवे अहीं सिंहलद्वीपना राजाने ते वातनी केटलेक दहाडे खबर पडी; तेथी तेणें हस्तीनी तथा हस्तिपालकनी घणी शोध करावी, पण तेनो पत्तो लाग्यो नहीं. तेथी राजा अत्यंत दिलगीर थवा लाग्यो. अने ते दिवसथी ते हस्तीना प्रज्ञावथी तेनी वृद्धि पामेली राज्यलक्ष्मी पण नाश थवा लागी.

एटलामां त्यां सुज्ञद्रसूरि नामना केवली मुनि पधार्या, तेमने वांदवाने सिंहवाहन राजा पोताना परिवार सहित गयो. तेमने वंदन करीने ते पोताने उचित स्थानकें बेठो. मुनिए पण तेने योग्य जाणीने धर्मनो उपदेश कर्या पछी राजाए पोताना हस्तीनो वृत्तांत मुनिने नमस्कार करीने पू-

ह्यो. त्यारे मुनिए पण ते वृत्तांत यथास्थित कही संभलाव्यो.

वली पण मुनिए राजाने कह्युं के, हे राजन्, ज्यां सुधि तारां पुण्यो सबल हतां, त्यां सुधि ते हस्ती तारी पासे रह्यो. हवे ते हस्ती ब्रह्मद्वीपना राजानां पुण्यथीज जाणे खेंचायो होय नहीं, तेम तेनी पासे गयो छे, तुं हवे गमे तेटला उपाय करीश, पण ते हस्ती तने मलवानो नथी. वली जे संपदा तेना प्रभावथी तने मली हती, तेमां ते हस्ती तो निमित्त मात्रज हतो, केम के, प्राणीने संपदा अने विपदा तो तेनां पुण्योने अनुसारेंज मले छे. माटे हवे तारे तेविषे कशो पण शोक करवो नहीं, वली आ भवमां पण जो तुं उत्तम धर्मकार्यो करीश, तो तेथी तने भवांतरमां ते करतां पण अधिक संपदा प्राप्त थशे.

ते सांभली राजाने वैराग्य थवाथी, तेणें पोताना पुत्रने राज्य सोंपीने दीक्षा लीधी, तथा शुद्ध मनथी तपस्यापूर्वक चारित्र पालवा लाग्यो. तथा सुभद्रसूरिनी साथेज विहार करवा लाग्यो. अंतें शुभ ध्यानथी काल करीने आठमे देवलोकें गयो, तथा त्यांथी चवी अनुक्रमें केटलाक मनुष्यभवो

करीने ते मोक्षें जशे. एम सर्वज्ञ प्रभुए कहेलुं छे.

एवी रीतें श्वेत रंगना हाथीनुं प्रसंगें दृष्टांत कह्युं.

जे हाथीनो रंग श्याम होय छे, तेने मध्यम जातिनो हाथी जाणवो. जे हाथीना बन्ने कर्णो अष्टमीना चंद्र सरखा आकारना होय छे, तेने उत्तम जातिनो हस्ती जाणवो. जे हस्तीना कर्णो त्रुटेला होय छे, तेने कनिष्ठ जातिनो हस्ती जाणवो; तेवो हस्ती तेना स्वामिना परिवारनो नाश करे छे. जे हस्तीनां गंडस्थलोमांथी मदनी धाराउं निकलती होय, तेने उत्तम जातिनो हस्ती जाणवो, तेवो हस्ती तेना स्वामीनी लक्ष्मीनी वृद्धि करे छे. जे हस्तीनां गंडस्थलो चपटां अने दृष्टिमां आवे तेवां उंचां न होय, तेवो हस्ती तेना स्वामिनुं मृत्यु निपजावे छे. माटे तेवो हस्ती राजा आदिकें ग्रहण करवो नहीं. जे हस्तीनां बन्ने गंडस्थलोपर शंखनां श्वेत रंगनां चिह्नो होय छे. तेवो हस्ती तेना स्वामीनी लक्ष्मी वधारीने, तेने समस्त पृथ्वीनो स्वामी बनावे छे. जे हस्तीनी सुंढपर श्वेत रंगनुं कमलना आकारनुं चिह्न होय, तेवो हस्ती तेना स्वामिनी लक्ष्मीनी अत्यंत वृद्धि करे छे, तथा तेनी कीर्त्ति जगत्मां फे-

लावे छे, जे हाथीनी सुंढपर त्रिशूलनुं चिह्न होय छे. तेवो हाथी राज्यलक्ष्मीनो नाश करे छे. जे हाथीना ललाटमां संपूर्ण चंद्र सरखुं श्वेत रंगनुं चिह्न होय छे, तेवो हस्ती तेना स्वामिनुं महत्त्व वधारे छे. जे हस्तीना बहारना बन्ने दांतो अत्यंत सफेद रंगना तथा अखंड अणीओवाला होय छे, तेवो हस्ती तेना स्वामीनी लक्ष्मी तथा परिवारनी वृद्धि करे छे. जे हस्तीना आगलना बन्ने दांतोपर फाटो पडेली होय छे, तेवो हस्ती तेनां स्वामीनी लक्ष्मीनो तथा कुटुंबनो नाश करे छे. जे हस्तीना बहारना जमणा दांतपर चक्रनुं चिह्न होय, तेवो हस्ती तेना स्वामीने राज्य संपदा मेलवी आपे छे. जे हाथीना आगलना बन्ने पगोमांथी डाबो पग जरा नानो होय, तेवो हाथी तेना स्वामिना संताननो नाश करे छे. जे हाथीनो आगलनो जमणो पग डाबापग करतां जरा टुंको होय, तेवो हाथी तेना स्वामिनुं मृत्यु निपजावे छे. जे हाथीना आगलना जमणा पगना घुंटणपर वालो उगेला होय छे, तेवो हाथी तेना स्वामीनी संपदानो नाश करे छे. जे हाथीना आगलना डाबा पगना तलीआमां खाडो होय छे, तेवो हाथी

हती. हस्ती सुंढमां चामर लेइने पोतानापर स्वारी करनारने विंझतो, तथा तेना पगमां किंकिणीयो (घुघरीयो) वांधवाथी, ते नृत्यपण करतो; एवी रीतें शिखवीने अनेक कलाउंमां कुशल कर्यो हतो. ते हाथीने जोइ धनपालनुं मन तेने खरीद करवानुं थयुं, अने तेना मूल्यविषे तेणें हस्तिपालकने पूछ्युं. ते हस्तिपालकें तेनुं मूल्य एक लक्ष सोनामोहोरोनुं कह्युं. धनपालने पण ते मूल्य घणुं लाग्युं तो पण ते हस्तीने ग्रहण करवानी इछाथी तेणें हस्तिपालकनी वात कबुल राखी, अने एक लाख सोनामोहोरो आपीने, तेणें ते हाथीने पोताना स्वाधीनमां लीधो. पछी तेणें पोतानां वाहाणो तैयार करावीने सुवर्णपुर जवामाटे तैयारी करी. ते हाथीने पण बंदरपर लावीने एक वहाणमां चडाव्यो. पछी तेणें सघलां वहाणोने हंकारवानो हुकम कर्यो, तेथी नाविकोए (खलासीउंए) नांगरो उपाडीने वहाणोपर सढो चडाव्या, अने तेथी पवनना जोरथी वहाणो पण तीव्र गतिथी चालवा लाग्यां. एवी रीतें चालतां थकां त्रण दिवसो गया बाद ते हस्तिना प्रजावथी समुद्र उछली निकल्यो, पवननुं जोरपण अत्यंत वध्युं, अने

तेथी शेठ तथा सघला नाविको विचारमां पडी गया, पण तेवुं तोफान थोडो वखतज रहीने समुद्र शांत थयो. पछी अनुक्रमें तेउ सुवर्णपुर पहोच्या. त्यां रत्नद्वीपथी लावेलो माल वेंचतां धनपाल शेठने घणीक खोट गइ.

एक दहाडे ते हाथीनो वृत्तांत त्यांना राजाए सांभल्यो; तेथी तेवी कलावालो ते हाथी लेवाने राजानुं मन अत्यंत ललचायुं. तेथी तेणें धनपालने पोतानी सभामां बोलाव्यो; तथा तेनो तेणें आदर-सत्कार कर्यो. पछी राजाए तेनी पासेथी ते हस्तीनी मागणी करी; पण धनपालने ते अत्यंत प्रिय हतो, तेथी राजानी ते मागणी स्वीकारवाने तेणें ना पाडी केमके, जे भावीभाव थवानो छे, ते प्रमाणेज प्राणी-नी मति पण थायछे.

एवी रीतें पोतानो अनादर थएलो जोइ राजाने अत्यंत गुस्सो चड्यो, तेथी तेणें धनपालने कारा-गृहमां (केदखानामां) नखाव्यो, तथा, तेनी सर्व मिलकत तेणें लेइ लीधी, तथा ते हस्ती पण तेणें पोताना स्वाधीनमां लीधो. आवी रीतनी पोतानी हालत जोइने धनपालने अत्यंत दिलगिरि पेदा

थइ, अने तेथी ते रातदहाडो शोक करवा लाग्यो.

ते केदखानाना रक्षकपर अगाउ धनपालें केटलोक उपकार कर्यो हतो, अने तेथी धनपालने शोकातुर जोइ तेने तेनापर दया आवी, तेथी तेणें धनपालने कह्युं के, जो तुं आ राज्यनी हद बहार नाशी जाय, तो हुं तने आ केदखानामांथी मुक्त करुं. धनपालें पण राजानुं वैर लेवानी बुद्धिथी ते कबुल कर्युं.

पछी एक दहाडो रात्रिने समये ते केदखानाना रक्षकें गुप्त रीतें द्वारो उघाडीने तेने छुटो कर्यो, पछी ते रक्षक तथा धनपाल त्यांथी नाशीने आनंदपुर नामना नगरमां गया. तथा त्यां वेश पालटीने सुखेंथी रहेवा लाग्या.

अहीं ते हाथीनी कला जोइने सुवर्णपुरना राजानी तेनापर अत्यंत प्रीति थइ, अने तेथी तेने ते जीवितथी पण वधारे गणवा लाग्यो, तथा पोतानो सघलो वखत ते हाथीना रक्षण माटे ते गालवा लाग्यो, अने तेथी राज्यना सामंतो कुतराउनी पेठे तेनी राज्यलक्ष्मीने भक्षण करवा लाग्या. केटलेक दिवसें धनपाल तथा केदखानानो रक्षक नाशी ग-

यानी राजाने खबर पडी, पण राजाए तेनी शोध करवानी कशी दरकार करी नहीं.

अहीं आनंदपुरमां धनपाल तथा रक्षक बन्ने सुखेंथी रहेता हता, पण धनपालना मनमांथी पोताना शत्रुनुं वैर लेवानी इछा गइ नहीं, तेनी पासे आंगलीमां एक अमूल्य वींटी हती, ते तेणें एक शाहुकारने देखाडी, ते शाहुकारें तेनी एक लाख सोनामोहोरो आपवानुं कह्युं. धनपालें पण एक लाख सोना मोहोरो लेइने ते वींटी ते शाहुकारने आपी दीधी.

ते नगरमां मदनपताका नामनी एक वेश्या रहेती हती, ते नृत्यकलामां अत्यंत हुशियार हती, तेथी त्यांना राजानी तेनापर बहुज कृपा हती, ते हमेशां राजसभामां जइने पोतानी नृत्यकलाथी राजाने आनंद पमाडती हती.

धनपाल पण एक दहाडो ते वेश्याने घेर गयो, तेना देखावथी तेने पैसादार जाणीने मदनपताकायें पण तेने घणोज आदरसत्कार दीधो, केमके वेश्याउ पोताना स्वार्थमाटे धनवानोने बहुज आदर मान आपे छे.

धनपालें पण तेणीने एकसो सोनामोहोरो आ-

पी. तेथी वेश्या तो अत्यंत खुशी थइ. पछो ते वेश्यायें हाथ जोडीने तेने कह्युं के, हे स्वामि, तमो अहींज रहो, आ घर तमारुंज छे, एम कही पोतानी दासीने तेणीए उत्तम प्रकारनी रसोइ करवानुं कह्युं, पछी वेश्यायें पोते धनपालने उष्ण पाणीथी स्नान कराव्युं, अने त्यारबाद तेने षट्रस भोजनथी जमाडीने तृप्त कर्यो. पछी तांबूल आदिक आप्यां.

पछी धनपालें तेणीने कह्युं के, मारे राजानी मुलाकात करवी छे, माटे ते जो तुं करावी आपे, तो तने एक हजार सोनामोहोरो हुं आपीश. वेश्यायें पण तेम करवा कबुल कर्युं, पछी बीजे दहाडे ते वेश्यायें धनपालनी राजा साथे मुलाकात करावी आपी, त्यारे राजाए धनपालने आदरमान आपी कह्युं के, तमो कोण छो ? तथा क्यांथी आवो छो ? धनपालें कह्युं के, अमो व्यापारी छीयें, तथा दूर देशथी व्यापार करता करता अहीं आपना नगरमां आव्या छियें. पछी राजाए तेने कह्युं के, तमोए घणा देशो जोया छे, तो कंइ आश्चर्य जोयुं होय, ते कहो ? त्यारे धनपालें पण अवसर आवेलो जाणीने राजाने कह्युं के, हे राजन्, सुवर्णपुरना राजा

पासे में एक उत्तम हस्ती जोयो छे, ते हस्ती बहुज कलावान् छे, ते अत्यंत मनोहर नृत्य करेछे, चामर वींझेछे, विगेरे अनेक कलाउमां ते हुशीयार छे, अने तेथी राजा पण रात दहाडो तेने पोतानी पासेज राखेछे, एवो हाथी मे कोइ पण जगोए जोयो नथी, एम कहीने धनपालें तो तेनी अत्यंत प्रशंसा करी तथा पछी ते पोताने स्थानकें गयो. ते सांभली आनंदपुरनो राजानुं मन ते हाथी लेवाने ललचायुं, तेथी तेणें पोतानाएक विचक्षण दूतने ते हस्ती लाववा माटे सुवर्णपुर मोकल्यो. दूतें सुवर्णपुर जइ त्यांना राजाने पोताना स्वामिनो संदेशो कह्यो. पण राजाए तो तेनो अनादर करीने, तेने कहाडी मेल्यो, पछी ते दूतें पण पोताना स्वामी पासे वेगथी आवीने सघलुं वृत्तांत कही संभलाव्युं, तेथी आनंदपुरना राजाने अत्यंतगुस्सो चड्यो. तेणें पोतानी चतुरंगी सेना तैयार करावी, तथा ते लेइने सुवर्णपर गयो, सुवर्णपुरनो राजा पण पोताना वहाला हस्तीपर बेशीने तथा पोतानी चतुरंगी सेना लेइने बहार लडवा माटे आव्यो, बन्ने सेनाउं लडवा लागी, तेमां सुवर्णपुरनी सेनामां भंगाण पड्युं,

आनंदपुरना राजाए सुवर्णपुरना राजाने मारवा माटे एक बाण छोड्युं. पण ते बाण राजाने नहीं वागतां ते हस्तीना ललाटमां वाग्युं, अने तेथी ते भूमिपर पड्यो, तथा तेनी नीचे सुवर्णपुरनो राजा पण दबाइने मृत्यु पाम्यो.

आ बनाव जोइने आनंदपुरना राजाने खेद थयो के, जे हस्ती माटे आ रणसंग्राम करवो पड्यो ते हस्ती तो मृत्यु पाम्यो.

एटलामां ते राजाना पुण्योथीज होय नही जेम तेम एक चारणमुनि आव्या, तेणें आनंदपुरना राजाने कह्युं के, हे राजा! ते हस्ति मेलववामाटे तुं खेद नहीं कर केमके तारा पुण्यना प्रबलथीज तेवा हस्तिनो तने मेलाप थयो नथी, ते हस्ति जेनी जेनी पासे गयो, तेनी लक्ष्मीनो नाश थयो छे, एम कही पूर्वनो सघलो संबंध मुनियें राजाने कही संभलाव्यो. वली पण मुनियें कह्युं के, तेनी जो तारे खातरी करवी होय, तो तेनुं कलेवर तुं तपास जे. के जेना उदरपर श्वेत रंगनुं भ्रमरना आकारनुं चिह्न हशे, तेवो हस्ति सर्वज्ञ प्रभुए राज्य आदिक लक्ष्मीनो नाश करनारो कह्यो छे, जो के लक्ष्मी आ-

दिकनो नाश पुण्यना क्षयथीज थाय छे तो पण तेवा हस्ति आदिको तेनां निमित्तरूपें रहे छे.

एटलुं कहीने आ चारणमुनि पण स्वस्थानकें गया.

पछी आनंदपुरना राजाए सुवर्णपुरनी गादीपर त्यांना राजाना पुत्रने बेसाड्यो, तथा ते हस्तिना कलेवरनो पण नाश कराव्यो, अने पछी पोताने स्थानकें गयो.

धनपालें पण ते सघलो वृत्तांत जाणीने पोतानी उपकारी वेश्याने तथा रक्षकने पोतानी पासेनुं धन आपी दीधुं, तथा पोतें तापसी दीक्षा लेइ, अज्ञान तप तपीने पेहेले देवलोकें गयो.

एवी रीतें तेवा लक्षणवाला हस्तिनी प्रसंगोपात्त कथा कही.

जे हाथीना पेटपर नीचेना भागमां सफेद रंगनुं जहाजना (वहाणना) आकारनुं चिह्न होय तेवो हाथी तेना स्वामीने जलपर्यटन करावे छे, तथा तेथी तेना धननी वृद्धि करेछे; जे हाथीना पेटपर नीचेना भागमां धनुषना आकारनुं सफेद रंगनुं चिह्न होय, तेवो हाथी तेना स्वामिने रणसंग्राममां जय मेलवी आपे छे. जे हाथीना पेटपर नीचेना भागमां सफेद

रंगनुं योनिना आकारनुं चिह्न होय छे, तेवो हस्ती तेना स्वामिनी लक्ष्मीनो क्षय करे छे. जे हाथीना पाछलना जमणा पगनी साथलमां स्वस्तिकना आकारनुं चिह्न होय छे, तेवो हस्ती तेना स्वामीनी लक्ष्मी तथा परिवारनी वृद्धि करे छे, जे हाथीना पाछलना जमणा पगनी साथलमां शंखना आकारनुं चिह्न होय छे, तेवो हस्ति तेना स्वामिनो विजय करावे छे, तथा तेनी कीर्त्तिनी पण वृद्धि करेछे. जे हस्तिना पाछलना जमणा पगनी साथलमां देव विमानने आकारें चिह्न होय, तेवो हस्ती तेना स्वामीनी लक्ष्मी वधारे छे, तथा तेने धर्मना कार्योमां जोडेछे. जे हस्तिना पाछलना जमणा पगनी साथलमां श्वेत रंगनुं "ॐ" एवा आकारनुं चिह्न होय छे, तेवो हस्ती तेना पुण्यवंत स्वामीनी लक्ष्मी तथा परिवारनी वृद्धि करे छे, तथा तेनी कीर्त्तिने आ दुनीयामां अत्यंत फेलावे छे.

तेवा हस्तिनी कथा कहेछे.

पूर्वे श्री द्वारिका नामनी नगरीमां कनककेतु नामें राजा हतो, तेने चंद्रमुखी नामें स्त्री हती. ते नगरमां कपिल नामें एक दरिद्री ब्राह्मण रहेतो हतो;

तेनी चंडा नामनी स्त्री हती. ते ब्राह्मणने पांच दीकरियो तथा त्रण पुत्रो हता, केमके दरिद्रीने घरे संतानपण घणां होय छे. ते ब्राह्मण हमेशां गाममां भिक्षा मागीने अनाज आदिक लावे, अने तेथी केटलीक मुसिबतें ते पोतानुं गुजरान चलावे. ते ब्राह्मणनी स्त्री अत्यंत क्रूर स्वभावनी हती, अने तेथी ते पोताना स्वामीने हमेशां क्रोध लाविने कहेती के, तारा घरमां आवीने मने कोइ पण जातनुं सुख मल्युं नथी. ते सांभली कपिल अत्यंत दिलगिर थतो हतो. ते ब्राह्मणना त्रण पुत्रोमां एक शंकर नामनो मोटो पुत्र हतो, तेनी उमर पंदर वर्षनी थइ हती. शंकरनो स्वभाव उत्तम हतो, तथा पोतें केटलीक विद्याउ भण्यो हतो. एक दिवस तेनी मा तेना पिताने ठपको देती हती, ते सांभली शंकरने अत्यंत शोक थयो. पछी कपिल ज्यारे भिक्षामाटे बहार गयो, त्यारे शंकरें पोतानी माताने नमस्कार करीने कह्युं के, हे माताजी, आपणे अत्यंत दरिद्री छियें, अने मारापिता पोताथी बनती मेहेनत लेइने भिक्षा मागी लावे छे, अने तुं तेने हमेशां जे ठबको आप्या करे छे, ते उचित नथी.

धा. पछी नजदीकमां एक वृक्षनी छेथे जइने मुनियें तेनो आहार कर्यो. अहीं शंकरें पण वासणो साफ करवामाटे केटलुंक जल एक वासणमां नरीने चुलीपर उष्ण थवाने मुकी राख्युं, तथा पछी पोतें पण नोजन करवा लाग्यो, एवी रीतें फक्त चोखानुंज नोजन करीने, ते चुलीपर मुकेलुं पाणी नीचे उतारीने वासणो साफ करवानी तैयारी करवा लाग्यो.

एटलामां ते मुनि पण आहार करीने त्यां आव्या, तेमने आवता जोइ शंकरें विचार्युं के, आ मुनि फरीने चोखा लेवामाटे आवे छे, पण ते तो हवे छे नहीं, एम ते विचारे छे, एटलामां मुनि पण तेनी समीप आव्या. त्यारे शंकरें नद्रकपणाथी कह्युं के, चोखा तो हुं सघला नदाण करी गयो बुं, त्यारे मुनिए कह्युं के, हे नद्र, मारे हवे चोखानो खप नथी, पण आ उष्ण जलनो मने खप छे, माटे जो तने बाधा न पहोंचे, तो तेमांथी थोडुं आप्य. ते सांजली शंकरें अत्यंत हर्षपूर्वक मुनिना वासणमां मुनिना कहेवा प्रमाणे थोडुं जल रेड्युं. पछी ते जल लेइ मुनि थोडे दूर एक वृक्षतले जइ बेठा; तथा ते जल ठंडुं थवाथी मुनियें पीइने पोतानी तृषा दूर

करी. एटलामां शंकर पण पोतानां वासणो साफ करीने, त्यांथी पोतानो सर्व समान बांधीने मुनि-पासे आव्यो, अने विचार्युं के, आवा महात्मा यो-गियोपासेथी आपणने द्रव्य मेलववानो कंइक पण मार्ग मलशे.

पछी ते शंकर, मुनिनी पासे आवीने बेठो. त्यारे मुनियें पण तेने पोताना ज्ञानथी भव्य तथा जिन-शासननो उद्योत करनारो जाणीने धर्मदेशना आ-पी के, हे शंकर, जे प्राणियो आ मनुष्यजन्म पा-मीने धर्मकार्यो कर्याविना पोतानो भव निष्फल गु-मावे छे, ते प्राणियो परभवमां अत्यंत दुःखी थाय-छे. पछी शंकरें पण नमस्कार करीने कह्युं के, हे म-हात्मन्! हुं जाणुं छुं के, आ संसारमां मारा जेवो कोइ पण दुःखी नहीं होय, त्यारे मुनियें तेने शांत करवामाटे कह्युं के, हे शंकर, आ संसारमां ताराथी अनंतगणुं दुःख भोगवनारा घणा प्राणियो छे, ते-उनां दुःख आगल तारुं दुःख तो कंइ पण गण-तिमां नथी, पछी शंकरें हाथ जोडीने मुनिने वि-नति करी के, हे महात्मन्! मने द्रव्यविना आ सं-सारमां रहीने घणुं कष्ट सहन करवुं पडे छे, माटे

ते द्रव्य मेलववाने हुं घेरथी देशाटन करवाने निकळ्यो छुं, तो ते द्रव्य मने मलशे के नही ? ते आप कृपा करी आपना ज्ञानथी कहो. मुनियें पण तेने भव्य तथा जैन शासननो उद्योत करनारो जाणीने कह्युं के, हे शंकर ! आजथी चोथे दिवसे मध्याह्नकालें अटवीमां एक चंपानां वृक्ष नीचे निद्रा करीश, ते वखतें एक उत्तम लक्षणवालो हस्ती आवीने, पोतानी मेले तने सूंढमां लेइने पोतानी पीठपर चडावशे, पछी ते हस्ती तने वनस्थलीनामना नगरप्रत्ये लेइ जशे, ते नगरना राजाने ते हस्ती तुं देखाडजे, जेथी तने अत्यंत द्रव्य मलशे, अने ते हस्तीथी त्यांना सुखपाल नामना राजानी पण लक्ष्मी, परिवार तथा कीर्त्तिनी वृद्धि थशे. ते हस्तीना पाछलना जमणा पगनी साथलमां ॐकारनुं सफेद रंगनुं चिह्न होशे. ते सांभली शंकरें हाथ जोडीने मुनिने कह्युं के, हे मुनींद्र, जो मने द्रव्य मलशे, तो हुं तेमांथी अरधुं जैन धर्मनी उन्नत्ति करवामां वापरीश, एम कही तेणें मुनिपासेथी श्रावकने योग्य केटलांक व्रतो उच्चर्यां.

पछी मुनि पण त्यांथी विहार करी अन्य जगोए

गया. शंकर पण चोथा दिवसनी राह जोतो थको हर्षित थइने आगल चालवा लाग्यो, चोथे दिवसें एकजयंकर वृक्षोवाली अटवीमां ते जइ पहोंच्यो, पोतानी पासेना तंडुल पकावी तथा तेनुं जोजन करीने, पासेना एक चंपाना वृक्षनीचे थाकथी निद्रावश थयो, केमके, थाकेला माणसने निद्रा मित्रनी पेठें तुरतज आलिंगन करेछे.

एटलामां तेना पुण्योथीज जाणे होय नहीं, तेम एक मोटो वनहस्ती त्यां आवी पहोंच्यो, तेणें त्यां आवी तुरतज शंकरने पोतानी सुंढवती उपाडीने, पोतानी पीठपर चडाव्यो, हाथीनी सुंढनो स्पर्श थतांज शंकर जागी उठ्यो. तथा मुनिनुं सत्य थएलुं वचन याद लावीने, अत्यंत हर्षथी जैन धर्मनी अनुमोदना करवा लाग्यो, पछी हस्ति पण धीमे धीमे शंकरसहित आगल चालवा लाग्यो, तथा अनुक्रमें ते वनस्थली प्रत्ये आव्यो, मदथी लिप्त थयेलछे, गंडस्थलो जेनां एवा ते वनहस्तिने शंकर सहित नगरमां प्रवेश करतो जोइने, लोको जय पामवा लाग्या, पण तेने शांतपणे चालतो जोइने, लोको आश्चर्य पाम्यां.

पछी अनुक्रमें ते हस्ति राजद्वार आगल आवीने उभो रह्यो, तथा पोतानी सुंढवती धीरेथी शंकरने तेणे बाधारहित नीचें उतार्यो. ते वखतें शंकरें तेना पाछलना जमणा पगना साथलमां सफेद रंगनुं ॐकारनुं चिह्न जोयुं, अने तेथी तेने जैनधर्मपर अत्यंत श्रद्धा थई.

पछी शंकर अगाडी राजसभा तरफ जवा लाग्यो, त्यारे ते हस्ति पण तेनी पाछल पाछल जवा लाग्यो. पछी शंकर ज्यारे राजसभा आगल पहोच्यो, त्यारे राजाए तेने सन्मान देइने पुछ्युं के, आ हस्ति तमो क्यांथी तथा शामाटे लाव्या छो; त्यारे शंकरें पोतानुं सघलुं वृत्तांत यथास्थित सुखपाल राजाने कही संभलाव्युं. पछी राजाए हस्तिविद्यामां कुशल एवा पोताना एक ज्योतिषीने बोलावी ते हस्तिनां लक्षणो तपासी तेनुं फल कहेवानुं कह्युं. ते ज्योतिषी पण हस्ति आदिकनां लक्षणो तपासवामां अत्यंत कुशल हतो, तेथी तेणें हस्तिनां लक्षणो तपासीने कह्युं के, हे राजन्, आ हस्ती अत्यंत उत्तम जातिनो छे, आना सरखां शुभ लक्षणोवालो हस्ती कोइ पुण्यशाली राजानेज मले छे, वली विशेष आ

हस्तिना पाछलना जमणा पगना साथलमां उँका-रनुं सफेद रंगनुं चिह्न छे, तेथी ते अत्यंत मंगल-कारी छे, ते हस्ति ग्रहण करवाथी, तमारी लक्ष्मी, परिवार तथा कीर्त्तिनी अत्यंत वृद्धि थशे, एवी रीतें मारा शास्त्रज्ञानथी मने जणाय छे. राजाए ते स-घलुं सत्य मानीने ते हस्ति शंकरपासेथी ग्रहण कर्यो, तथा तेना बदलामां शंकरने दशलाख सोना-मोहोरो राजाए आपी. पछी ते दिवसथी राजानी लक्ष्मी आदिकनी अत्यंत वृद्धि थवा मांडी. शंकर पण ते द्रव्य लेइने पोताने घेर द्वारिका नगरीमां गयो, त्यां जइ सघलुं द्रव्य तेणें पोताना मातपि-ताने स्वाधीन कर्युं, तथा पोतानो सघलो वृत्तांत पण तेणें कही बताव्यो. तेमांथी अरधुं द्रव्य तेणें पोताना नियम प्रमाणे जैनधर्मनी उन्नत्ति करवामां वापरवानुं पोताना पिताने कह्युं, त्यारे कपिलें पण अनुमोदनापूर्वक तेम करवा तेने आज्ञा आपी, पण चंडा तो आटलुं बधुं द्रव्य जोइने ग्रहिल (गांडी) बनी गइ, अने तेणे शंकरने कह्युं के, तेमांथी कंइ पण द्रव्य जैनधर्म माटे खरचवा देइश नहि. तारी मरजी होय तो, द्रव्य खरचीने तुं यज्ञादिक आ-

पणी ब्राह्मणनी क्रिया कर? पण शंकर तथा कपिलने ते वात रुची नहि, केम के तेओ बन्ने जैन धर्मना प्रत्यक्ष माहात्म्यथी दृढ समकिती थया हता. पछी चंडानी आज्ञा नहीं मानतां तेओए ते द्रव्यमांथी केटलाक जैन प्रासादो, प्रतिमाओ विगेरे कराव्यां, ते जोइ चंडा अत्यंत गांडी थइ गइ, तथा अंते मृत्यु पामी नरकें गइ, कपिल तथा शंकर अंते शुद्ध श्रावक धर्म पालीने स्वर्ग गया,

एवी रीतें प्रसंगोपात्त तेवा हस्तिनी कथा कही. जे हस्तीना पाछलना जमणा पगना घुंटणपर मत्स्यना आकारनुं चिह्न होय, तेवा हस्तिने लक्ष्मी आदिकनो नाश करनारो जाणवो जे हस्तिना पाछलना जमणा पगना घुंटणनी नीचे सफेद रंगनुं शंखने आकारें चिह्न होय, तेने कल्याणकारी जाणवो. जे हस्तिना पाछलना जमणा पगनी घुंटणनी नीचे घणा केशो तथा मशो उगेला होय, तेवो हस्ती तेना स्वामिनुं छ मासनी अंदर मृत्यु करे छे. जे हस्तीना पाछलना डावा पगनी साथलमां सफेद रंगनुं चक्रने आकारें चिह्न होय, तेवो हस्ती तेना स्वामीने राज्यासन मेलवी आपे छे,जे हस्तीना

पाछलना डाबा पगना साथलमां सफेद रंगनुं ध्वजना आकारनुं चिह्न होय, तेवो हस्ती तेना स्वामीने रणसंग्राममां जय करावे छे, जे हस्तिना पाछलना डाबा पगनी साथलमां दीपकनी शिखाना आकारनुं सफेद रंगनुं चिह्न होय छे तेवो हस्ती अग्नि आदिकनो जय उपजावे छे, जे हस्तिना पाछलना डाबा पगमां सफेद रंगनुं पाटलनां पुष्पना आकारनुं चिह्न होय, तेवो हस्ती तेना स्वामीनी अत्यंत लक्ष्मी वधारे छे. जे हस्तिना पाछलना डाबा पगना घुंटण-पर घणा मशो उगेला होय, तेवो हस्ती तेना स्वामीना परिवारनो नाश करे छे. जे हस्तिना पाछलना डाबा पगना घुंटणनी पाछल सफेद रंगनुं त्रिशूलने आकारें चिह्न होय छे, तेवो हस्ती, तेना स्वामीने रोगनी उत्पत्ति करे छे, माटे तेवा हस्तिने दूरथीज तजवो. जे हस्तिना पाछलना डाबा पगना घुंटणनी नीचे सफेद रंगनुं तीरना आकारनुं चिह्न होय तेवो हस्ती तेना स्वामीने रणसंग्राममां जय मेलवी आपेछे. तथा तेनी कीर्त्ति पण अत्यंत वधारी आपे छे जे हस्तिना पाछलना डाबा पगनी तलीपर भ्रमरना आकारनुं चिह्न होय छे, तेवो हस्ती तेना स्वामीनुं तु-

तेना स्वामीनी लक्ष्मीनी वृद्धि करे छे. जे हस्तिनी पीठपर विषमता होय, तथा घणा मशो उगेला होय, तेवो हस्ती तेना स्वामीनी लक्ष्मी तथा परिवारनो पण नाश करे छे; जे हस्तिनी पीठपर अत्यंत केशो उगेला होय, तेवो हस्ती तेना स्वामिना कुटुंबनो नाश करे छे. जे हस्तिनी गति विषम होय, तेवो हस्ती धनधान्य आदिकनो नाश करे छे. जे हस्तिनी गति अत्यंत धीमी होय, तेवो हस्ती देशमां डुकाल आदिकनो नय उपजावे छे. जे हस्तीनी साधारण गति अत्यंत उतावली होय, तेवो हस्ती तेना स्वामीने शत्रु तरफना संकटमां पाडे छे. जे हस्ती वारंवार गर्जना करतो होय, तेवो हस्ती तेना स्वामिना राज्यनो भ्रंश (नाश) करे छे. जे हस्तिनी गर्जना गंनीर तथा वारंवार न थती होय, तेवो हस्ती तेना स्वामिने रणसंग्राममां विजय मेलवी आपे छे, तथा तेनी लक्ष्मी अने परिवार आदिकनी वृद्धि करे छे. जे हस्तिनी गर्जना नयंकर होय छे, तेवो हस्ती तेना स्वामीना परिवारनो नाश करे छे. जे हस्तिनी गर्जना तीव्र तथा

कर्णने कटु लागे तेवी होय छे, तेवो हस्ती तेना स्वामीनी लक्ष्मीनो नाश करे छे.

एवी रीतें हस्ती परीक्षानुं स्वरूप जाणवुं. हस्तिनीनां (हाथणीनां) लक्षणो पण तेज प्रमाणे जाणवां; पण तेपर स्वारी करवानो श्री सर्वज्ञ प्रभुए निषेध करेलो छे, माटे राजा आदिकें हाथणीउने स्वारी माटे नहीं राखवी वली हस्तिउ पण प्रायः राजा आदिकेंज स्वारी माटे राखवा; पण बीजा गृहस्थोए स्वारी माटे राखवा नहीं; केमके हस्तिपर चडवाने राजाज योग्य छे.

हवे गृहस्थोने ग्रहण करवा लायक बलदोनां लक्षणो कहे छे.

प्रायः बलद सफेद अथवा लाल रंगनोज ग्रहण करवो पण श्याम रंगनो कल्याणनी इछावाला गृहस्थोए बलद ग्रहण करवो नहीं. बलदनी उंचाइ आगला पगनी खरीथी मांडीने ककुद सुधांनी (खुंध सुधिनी) पंचाणुं आंगुलथी मांडीने एकसो आंगुल सुधिनी होय, तेने उत्तम जातिनो बलद जाणवो; तेथी ओछी अथवा अधिकी उंचाइ होय, तो तेने कनिष्ठ जातिनो बलद जाणवो. जे बलदनी

लंबाइ श्रृंगना (शींगडांना) मूलथी मांडीने पुंछडां सुद्धां एकसोने साठ आंगुलथी मांडीने एकसोने सीत्तेर आंगुलनी होय तेने उत्तम जातिनो वलद जाणवो; तथा तेथी उंछी अथवा अधिकी लंबाइ होय, तेने कनिष्ठ जातिनो वलद जाणवो. एवी रीतें वलदनां सामान्य लक्षण जाणवां.

हवे तेनां विशेष लक्षणो कहे छे.

जे वलदनां बन्ने शींगडां अर्ध चंद्रना आकार सरखां होय, तेने उत्तम जातिनो वलद जाणवो; तेवो वलद तेना स्वामिनी संपत्तिनी वृद्धि करेछे. जे वलदना शींगडाउंमां चीरा पडेला होय, तेवो वलद तेना स्वामिनी लक्ष्मी विगेरेनो नाश करे छे; जे वलदनुं जमणी तरफनुं शींगडुं डावी तरफना शींगडा करतां वधारे मोटुं होय, तेवो वलद तेना स्वामिनी लक्ष्मीनो तुरत नाश करे छे. जे वलदना जमणी तरफना शींगडापर वालो उगेला होय, तेवो वलद तेना स्वामिनी लक्ष्मी तथा कीर्त्तिनो नाश करे छे. जे वलदना शिंगडाउंनो रंग हाथीना अग्र दांतो सरखो सफेद होय, तेवो वलद तेना स्वामिनी कीर्त्ति तथा परिवारनी वृद्धि करेछे. जे वलदना डावी बाजुना

शिंगडापर मशो उगेला होय, तेवो बलद तेना स्वामिने राज आदिकथी नय उपजावे छे. जे बलदना डाबी तरफना शिंगडापर सफेद रंगनुं चक्रना आकारनुं चिह्न होय, तेवो बलद तेना स्वामिने राज्य आदिकथी लान्न मेलवी आपे छे, तथा तेनी कीर्त्तिनी पण वृद्धि करे छे. जे बलदना बन्ने शिंगडाउंना मूलमां मशो उगेला होय, तेवो बलद तेना स्वामिना परिवारनो नाश करे छे; जे बलदनां बन्ने शिंगडाउं वांकां चुंकां होय, तेवो बलद तेना स्वामिना धननी हानि करे छे, तथा अग्नि आदिकनो पण नय उपजावे छे. जे बलदनां बन्नें शिखडांउं घणांज टुंकां, एटले सोल सोल आंगुलथी पण उंचां लांबां होय, तेवो बलद तेना स्वामिने रोग आदिकनो नय उपजावे छे. जे बलदनां बन्नें शिंगडांउं वांकां वलीने परस्पर स्पर्श करतां होय, तेवो बलद तेना स्वामिनी अत्यंत लक्ष्मी वधारे छे तथा राज्य आदिकमां तेनी कीर्त्ति फेलावे छे. जे बलदनां बन्ने शिंगडाउंनो रंग चलकता लीला रंगनो होय छे, तेवो बलद तेना स्वामीने अकस्मात् अत्यंत धननी प्राप्ति करे छे, तथा तेवो बलद कोइ अत्यंत पुण्य-

शालिनेज मले ठे. तेवा बलदनी कथा नीचे प्रमाणे.

पूर्वे सौराष्ट्र नामना देशमां वल्लजीपुर नामना नगरमां सुबंधु नामें राजा राज्य करतो हतो; तेने सुकेशी नामनी शील आदिक अनेक गुणोथी शोजती राणी हती, तेज नगरमां सुजद्र नामें धनहीन सुवर्णकार (सोनी) रहेतो हतो; तेनी सुकांता नामनी स्त्री हती ते स्त्री कुलवती होवाथी तेमां सत्य आदिक अनेक गुणोए आवीने विश्राम कर्यो हतो. सुजद्र धनहीन होवाथी हमेशां शोकातुर रहेतो हतो. पण तेनी स्त्री सुकांता तेने शिखामणो आपीने तेना जीवने शांति आपती हती. तेउ बन्ने उत्तम तथा जद्र स्वजावनां सुशील माणसो हतां. वली तेउने जैनधर्मपर अत्यंत श्रद्धा हती.

एक दहाडो ते वल्लजीपुर नगरमां समंतजद्र नामें आचार्य जविक जीवोरूपी कमलने सूर्यनी पेठे प्रफुल्लित करता थका आव्या. तेउ पोताना परिवार सहित नगरनी बहार चंपक वनमां रह्या. तेउने नमस्कार करवा माटे सुबंधु राजा परिवार सहित महोत्सवपूर्वक त्यां गयो. नगरना जविक श्रावको तथा श्राविकाउ पण त्या आवी तेउमां सु-

भद्र तथा सुकांता पण भावसहित त्यां आव्यां हतां. तेउ निर्धन होवाथी सभामां सर्वेनी पछाडी बेठां हतां; केमके आदरमान धनने अधीन होय छे. पण ज्ञानी एवा श्री समंतभद्र आचार्यें तेमने नमस्कार करतांजोइ, भविक जीव जाणीने मोटा शब्दथी धर्मलाभनी आशिष दीधी. पछी आचार्य महाराज देशना देवा लाग्या के, हे भव्य प्राणीउ, मनुष्य भवने अमूल्य जाणीने तेने धर्मकार्यो विना निरर्थक गुमाववो नहीं केमके, जे धर्मसाधन मनुष्य भवमां थाय छे, तेवुं धर्मसाधन बीजी योनियोमां उत्पन्न थवाथी प्राणियोथी बनी शकतुं नथी. एवी रीतें अनेक प्रकारनो धर्मोपदेश आचार्य महाराजें कर्यो. एवी रीतनो धर्मोपदेश सांभलीने राजा तथा राणी शिवाय सर्व लोको पोतपोताने स्थानकें गया. आचार्य महाराजें सुभद्र तथा सुकांताने जे मोटा शब्दथी धर्मलाभ दीधो हतो, तेथी राजाना मनमां आश्चर्य थयुं हतुं; अने तेविषे आचार्य महाराजने पुछवानुं तेने मन थयुं हतुं. सघला लोको गयाबाद राजाए हाथ जोडीने आचार्य महाराजने विनति करी के, हे स्वामी, आपें पेहेला निर्धन सुवर्णकार

तथा तेनी स्त्रीने मोटा शब्दथी शामाटे धर्मलाभ दीधो? तेविषे मारा मनमां आश्चर्य थाय छे, माटे आप कृपा करी मने तेनुं कारण जणावशो.

ते सांभली आचार्य माहाराजें कह्युं के, हे राजन्! पूर्वे आज नगरमां समुद्रदत्त नामें एक वणिक रहेतो हतो; तेने कल्याणवती नामनी स्त्री हती, वली तेज नगरमां दरिद्रताने वल्लभ एवो वल्लभ नामनो एक ब्राह्मण रहेतो हतो; तेने समुद्रदत्त साथे मित्राइ हती; वल्लभनी स्त्री परण्या पछी तुरतज मृत्यु पामी हती; तेनी पासे फक्त वसो सोना मोहोरो हती; तेथी तेणें विचार्युं के जोहुं देशांतर जइ वधारे धननहीं कमाउं, तोहुं अत्यंत दुःखी थइश.

एक दहाडो आ नगरमां भृगुकच्छनो कोइ व्यापारी केटलांक वहाणो लेइने वेपार करवा माटे आव्यो तेणे अही पोतानां करीयाणां वेचीने, तथा वीजां नवां भरीने, पोताना देश तरफ पाछा फरवानो विचार कर्यो, ते वखतें तेणें वल्लभीपुरमां एवी उद्घोषणा करावी के, जेउने रत्नद्वीपें जवुं होय, तेउने अमारा वहाणमां वगर भाडे लेइ जइशुं, तथा रस्तामां तेउने भोजन आदिक पण आपी-

शुं. ते उद्घोषणा सांजलीने वल्लजें विचार्युं के, दे-शांतर कमावा जवा माटे आ अवसर ठीक ठे; एम विचारि तेणें पोताना मित्र समुद्रदत्तने कह्युं के हे मित्र, हुं आ व्यापारीना वहाणमां बेसीने रत्नद्वीपें धन कमावा माटे जाइश; अने आ वखते मारी पासे बसो सोना मोहोरो ठे, तेमांथी दश सोना मोहोरो हुं साथे लेइ जइश; अने बाकीनी एक सो ने नेवुं सोनामोहोरो हुं तमारी पासे राखी जईश; अने ज्यारे हुं पाठो आवीश त्यारे लेइश. समुद्रदत्तें पण तेम करवाने कबुल कर्युं. पठी वल्लज तो ते व्यापारीना वहाणपर चडीने रत्नद्वीपें गयो.

अहीं समुद्रदत्तने पोताना व्यापारमां घणुं नुकशान थयुं, अने तेथी पोते धनहीन थइ गयो; त्यारे तेणे पोतानी स्त्रीने कह्युं के, आपणी पासे वल्लजनी जे सोनामोहोरो ठे, तेमाथी ते आवतां सूधिमां व्यापार करियें; अने ते आवशे त्यारे तेने सोंपीशुं. ते सांजली कल्याणवतीए कह्युं के, आपणे तेम तो करवुं उचित नहीं; केमके, ते आपणपर विश्वास राखीने आपणे त्यां थापण मेली गयो ठे; माटे जो वली पण खोट जाय, तो आपणी कीर्त्तिनो

मलशे; ते बलद अकस्मात् अत्यंत धननी तेने प्राप्ति करी आपशे, केमके तेना शिंगडाउनो रंग चलकता लीला रंगनो थशे; तेवा वेलने श्री अरिहंत प्रभुए अकस्मात् धननी प्राप्ति थवामां निमित्तरूपें कहेलो छे; वली ते बन्ने माणसो भव्य जीवो छे; तेउने धन मल्या बाद पांच वर्षो पछी तेउ वैराग्य पामी दीक्षा लेशे, तथा अहींथी स्वर्गे जइ, महाविदेहमां उत्पन्न थइ मोक्षे जशे.

एवी रीतनी श्री आचार्य महाराजनी वाणी सांभलीने राजा अत्यंत हर्षित थयो थको पोताने स्थानकें गयो; पछी तेज वखते सुबंधु राजाए सुभद्रने बोलावी कह्युं के, तारी गाय जे बच्चांने प्रसवे, ते बच्चां मने आपजे, तेना बदलामां हुं तने पांच लाख सोनामोहोरो आपीश. ते सांभली सुभद्रने तो आश्चर्य थयुं, अने मनमां विचारवा लाग्यो के, राजा कंइक केफना निशामां बके छे; तेने विचार करतो जोइ राजाए तेने कह्युं के, हे सुभद्र, तुं विचार नहीं कर? हुं जे मारा मुखमांथी बोल्यो छुं, ते हुं तने आपीशज. पछी सुभद्रें तो पोताने घेर जइ पोतानी स्त्री सुकांताने सघलो वृत्तांत कही सं-

ज्ञलाव्यो; सुकांता बहुज विचक्षण हती, तेथी तेणी ए अनुमान कर्युं के, आ बाबतमां कंइक पण भेद छे; पछी तेणीए अनुमान कर्युं के, आचार्य महाराजें आपणने आजे जे मोटा शब्दथी धर्मलाभ दीधो छे, ते खरेखर कंइक पण शुभने सूचवनारो छे; वली आपण सघलां त्यांथी ज्यारे उठ्यां, त्यारे राजा तथा राणी गुरु माहाराज पासे बेठां हतां, माटे आपणाविषे गुरु महाराजें कंइक पण तेउने कहेलुं होवुं जोइये, तथा आ गायना वत्सनुं पण उत्तम माहात्म्य होवुं जोइये; केम के, ते शिवाय राजा तेनी मागणी करे नहीं;

पछी थोडाज दिवसो गया बाद ते गायें शुभ लक्षणवाला तथा विशेषमां चलकता लीला रंगना शृंगयुगलवाला एक वत्सने जन्म आप्यो; सुभद्रें पण ते वृत्तांत राजाने जइ निवेदन कर्यो, राजा पण परिवार सहित सुभद्रने घेर आव्यो, तथा आचार्य महाराजें कहेलां लक्षणोवालो तेने जोइने अत्यंत आनंद पामवा लाग्यो, तथा जैनधर्मनी अत्यंत प्रशंसा पण करवा लाग्यो, पछी तेणें सुभद्रने पांच लाख सोनामोहोरो आपीने, ते वत्स तेणें खरीद

कर्यो, तथा पोताना राज्य दरबारमां लावी तेनी संजाल माटे तेणें पोताना सुजटोने हुकम कर्यो, सुजटो पण राजानी आज्ञा प्रमाणे घणीज चीवटथी तेनी साल संजाल करवा लाग्या. तथा ते दिवसथी राजानी लक्ष्मी विगेरेनी पण अत्यंत वृद्धि थवा लागी.

अहीं सुवर्णकार पण पोताने अकस्मात् मलेला धनथी आनंदित थइने दृढ रीतें धर्मकार्यो करवा लाग्यो, पांच वर्षो गया बाद ते सुवर्णकार तथा तेमी स्त्रियें वैराग्य पामीने, पोतानुं सघलुं धन शुज मार्गे खरचीने चारित्र लीधुं. केटलांक वर्षो सुधि अतिचाररहित चारित्र पालीने बन्ने प्राणियो देवलोकें गयां, त्यांथी चवीने महाविदेहमां उत्पन्न थइने तेउ मोक्षें जशे.

एवी रीतें प्रसंगोपात्त तेवा बलदनी कथा कही.

जे बलदना कपालमां सफेद रंगनुं शंकुना आकारनुं चिह्न होय छे, तेने उत्तम जातिनो बलद जाणवो, तेवो बलद तेना स्वामिने राज्यतरफनुं सुख मेलवी आपे छे. जे बलदना कपालमां सर्पने आकारें सफेद अथवा लाल रंगनुं चिह्न होय, तेवो बलद तेना स्वामिने परदेश गमन करावे छे, तथा

त्यां तेने अत्यंत संकटमां पाडे छे. जे बलदना कपालमां सफेद रंगनुं पद्मना आकारनुं चिह्न होय छे, तेने उत्तम जातिनो बलद जाणवो, तेवो बलद तेना स्वामीने धननी तथा कीर्त्तिनी प्राप्ति करावे छे. जे बलदना कपालमां पीला सोनेरी रंगनुं भ्रमरने आकारें चिह्न होय, तेवो बलद तेना स्वामिनी लक्ष्मीनो नाश करे छे, तथा तेने अत्यंत संकटमां नाखे छे. जे बलदना कपालमां लाल अथवा सफेद रंगनुं शंखना आकानुं चिह्न होय छे, तेवो बलद तेना स्वामिने जलमार्गें पर्यटन करावे छे, तथा तेने व्यापारमां अत्यंत धन मेलवी अपावे छे. जे बलदना कपालमां कलशना आकारनुं सफेद रंगनुं चिह्न होय, तेने महामंगलकारी जाणवो, तेवो बलद तेना स्वामीनी लक्ष्मी तथा कीर्तिनी वृद्धि करे छे. जे बलदना कपालमां श्याम रंगनुं मुशलना आकारनुं चिह्न होय छे, तेवो बलद तेना स्वामिना परिवारनो तथा लक्ष्मीनो पण नाश करे छे. जे बलदना कपालमां सफेद रंगनुं मूशलना आकारनुं चिह्न होय छे, तेवो बलद अग्नि आदिकनो भय उपजावे छे. माटे तेवा बलदने तजवो. जे बलदना कपालमां

काला रंगनुं नोलीयाना आकारनुं चिह्न होय ले, तेवो वलद तेना स्वामीने मृत्यु संबंधि नय उपजावे ले. जे वलदना कपालमां लाल रंगनुं धनुपना आकारनुं चिह्न होय ले, तेवो वलद तेना स्वामीने राज्यलक्ष्मीनी प्राप्ति करे ले, पण जो ते धनुपमां वाणचडावेलुं होय, तो राज्यलक्ष्मीनी प्राप्ति करावीने शत्रुने हाथें तेनो संहार करावे ले. जे वलदना कपालमां लाल रंगनुं पद्म कोशना आकारनुं चिह्न होय तेवो वलद तेना स्वामिनी लक्ष्मीनी तथा कीर्त्तिनी पण अत्यंत वृद्धि करे ले. जे वलदना वन्ने कानो सिद्धा उंचा रहेता होय, तथा अणी शुद्ध होय, तेने अत्यंत उत्तम जातिनो वलद जाणवो; तेवो वलद कोइ नाग्यशालिनेज मले ले, तेवो वलद तेना स्वामिनी कीर्त्ति लक्ष्मी तथा परिवारनी अत्यंत वृद्धि करे ले, तथा तेने मृत्यु पर्यंत सुखी अवस्थामां राखेले, जे वलदनो जमणो कान डावा कानथी वधारे लांवो होय ले, तेवो वलद तेना स्वामीना परिवारनो नाश करे ले, अथवा तेने अग्नि आदिकनो नय उपजावे ले, जे वलदना डावा कानपर घणा मशो उगेला होय, तेवो वलद तेना स्वामिना संतानोनो

नाश करे छे, तथा राज्य आदिकनो तेने नय उपजावे छे, जे बलदना डाबी तरफना कानमां फाटो पडेलो होय छे, तेवो बलद तेना स्वामिनी संपत्तिनो नाश करे छे. जे बलदना जमणा काननी अंदरना नागपर सफेद रंगनो लीसोटो होय, तेवो बलद तेना स्वामिने जलनो नय उपजावे छे, जे बलदना बन्ने कानोपर उपरना नागमां लाल रंगना लीसोटा होय, तेवो बलद तेना स्वामीने शत्रु तरफनो नय उपजावे छे; तथा तेने महासंकटमां नांखे छे. जे बलदनी नाशिकापर बिलकुल वाल उगेला न होय, तेवो बलद अत्यंत उत्तम जातिनो जाणवो; तेवो बलद तेना स्वामिने स्त्री तरफनुं सुख वधारी आपे छे. तथा तेनी लक्ष्मीनी पण वृद्धि करे छे, जे बलदना कंठनी नीचे सफेद अथवा लाल रंगनुं चक्रना आकारनुं चिह्न होय, तेवो बलद तेना स्वामीनी लक्ष्मीनी वृद्धि करे छे, जे बलदनो आगलनो जमणो पग डाबा पगथी जरा नानो होय, तेवो बलद तेना स्वामीने नयंकर रोगनी प्राप्ति करे छे, माटे पोतानुं श्रेय इछता माणसें तेवो बलद ग्रहण करवो नहीं. जे बलदनो आगलो जमणो पग जराखोडंगातो होय,

तेवो वलद तेना स्वामीनुं ठ मासनी अंदर मृत्यु निपजावे ठे. जे वलदना आगला जमणा पगनी जांगमां सफेद रंगनुं योनिना आकारनुं चिह्न होय, तेवो वलद तेना स्वामीना परिवारनो तुरत नाश करे ठे. जे वलदना आगला जमणा पगनी जांगमां लाल रंगनुं ध्वजने आकारें चिह्न होय, तेवो वलद तेना स्वामिनी कीर्त्तिने चारे दिशाउंमां फेलावे ठे; जे वलदना आगलना जमणा पगनी जांगमां गुलाबना रंग जेवा तथा कोमल वाल होय ठे, तेवो वलद वासुदेवनेज प्राप्त थाय ठें जे वलदना आगला जमणा पगनी जांगमां सफेद रंगनुं त्रिशूलना आकारनुं चिह्न होय ठे, तेवो वलद, तेना स्वामिने शत्रु तरफनो नय उपजावे ठे, जे वलदना आगला जमणा पगना घुंटणपर सफेद रंगनुं शंखना आकारनुं चिह्न होय ठे, तेवो वलद तेना स्वामीनी कीर्त्तिनो फेलावो करे ठे. जे वलदना आगलना जमणा पगना घुंटणनी नीचे सफेद रंगनुं वलयने आकारें चिह्न होय तेवो वलद तेना स्वामीने चक्रवर्त्तिपणानुं राज्य अपावे ठे. तेवा वलदनी प्रसंगोपात्त कथा कहे ठे.

पूर्वे आज जंबूद्वीपना नरतनामें केत्रमां को-

शल नामना देशमां शंखपुरी नामें नगर हतुं; त्यां पद्मशेखर नामें राजा राज्य करतो हतो, ते राजानी पद्मावती नामें राणी हती. तेज नगरमां ते राजानो कुटुंबी रणवीर नामें एक क्षत्री रहेतो हतो. तेने यशोमती नामें स्त्री हती. पद्मशेखर राजाए कंइ कारणसर ते रणवीरनो गरास खुंचवी लीधो हतो, अने तेथी ते गरीबी हालतमां आवी पड्यो हतो अनुक्रमें यशोमतीने गर्भ रह्यो. एक दिवसें शेष रात्रियें चक्रवर्त्तिने सूचवनारां चौद स्वप्नो यशोमतीए दीठां, पण पोते गरीबी हालतमां होवाथी हमेशां चिंतामांज मग्न रहेती हती, तेथी तेणीए ते स्वप्नो वृत्तांत कोइने पण कह्यो नहीं. पछी अनुक्रमें समय संपूर्ण थये तेणीए एक महातेजस्वी पुत्रने जन्म आप्यो; तेनुं नाम मातपिताए तेनां महातेजस्वीपणाने अनुसारें चंद्रशेखर राख्युं. जेम जेम चंद्रशेखर मोटो थतो गयो, तेम तेम रणवीरनी संपत्ति पण वृद्धि पामवा लागी. चंद्रशेखर धनुर्विद्या आदिक शस्त्र कलाउंमां महाप्रवीण थयो.

एक दहाडो ते शंखपुरी प्रत्ये गुणसूरि नामें केवली महाराज पधार्या, अने नगरीनी बहारना आ-

वचन याद आव्युं; ते गाय वत्सने जन्म आपीने तुरतज मृत्यु पामी. पछी चंद्रशेखरें मनमां दया लावीने, ते वत्सने ऊचकी लीधो; तथा तेने ते पोताने घेर लाव्यो. पछी रणवीरें तेना आगला जमणा पगमां घुंटणनीचे सफेद रंगनुं वलय जोइने केवलिनां वचननो वधारे आदरसत्कार करवा लाग्यो. राजाने पण आ वृत्तांतनी खबर पडवाथी, तेणें रणवीरने बोलावीने आदरमानपूर्वक तेनो गरास तेने सोंपी आप्यो. अनुक्रमें ते वत्स वृद्धि पामवा लाग्यो, तेनी साथे चंद्रशेखरना घरमां लक्ष्मीनी पण वृद्धि थवा लागी. अने ते धनथी तेणें पोतानुं केटलुंक लश्कर वधार्युं. एक दहाडो तेनी आयुधशालामां चक्ररत्न उत्पन्न थयुं; तथा एवी रीतें सघलां रत्नो उत्पन्न थयां, पछी तेणें षट्खंड पृथ्वी साधी; अने एवी रीतें तेवा बलदना लाजथी तेने अकस्मात् चक्रिपणुं मल्युं, अनुक्रमें रणवीर, यशोमती, तथा चंद्रशेखर पण धर्मध्यानपूर्वक काल करीने चोथे देवलोकें गयां, तथा त्यांथी चवी आज भरत क्षेत्रमां मनुष्यपणे उत्पन्न थइ, दीक्षा लेइ केवल पामी मोक्षें गयां.

एवी रीतें प्रसंगोपात्त तेवाबलदनी प्राप्तिथी थता फलनी कथा कही.

जे बलदना आगलना जमणा पगनी खरीना मूलमां सफेद रंगनुं अर्ध चंद्रना आकारनुं चिह्न होय, तेवो बलद तेना स्वामीनी संपत्तिनी वृद्धि करे छे, पण ते अर्धचंद्र सरखा आकारमां वच्चे फाट पडेली होय, तो ते लक्ष्मीनो नाश करे छे, जे बलदना आगलना डाबा पगनी जांगमां लाल रंगनुं कूर्मना (काचबानां) आकारनुं चिह्न होय, तेवो बलद तेना स्वामिनी लक्ष्मीने स्थिर करे छे, जे बलदना आगलना डाबा पगनी जांगमां सफेद रंगनुं बाणना आकारनुं चिह्न होय छे, तेवो बलद तेना स्वामीने रणसंग्राममां शत्रु तरफथी पराजय अपावे छे. जे बलदना आगला डाबा पगनी जांगमां लाल रंगनुं दीपकनी शिखाना आकारनुं चिह्न होय छे,तेवो बलद तेना स्वामिने अग्निनो त्रास उपजावे छे. जे बलदना आगला डाबा पगनी जांगमां सफेद रंगनुं गदाना आकारनुं चिह्न होय छे, तेवो बलद तेना स्वामीनुं एक वर्षनी अंदर मृत्यु निपजावे छे, ते वात संदेह विनानी छे. जे बलदना आगलना डाबा

पगनी जांगमां सफेद रंगनुं कमलना आकारनुं चिह्न होय छे, तेवो वलद तेना स्वामीने अत्यंत लक्ष्मीनी प्राप्ति करे छे. जे वलदना आगलना डावा पगना घुंटणनी पाछलना जागमां लाल रंगनुं मूशना आकारनुं चिह्न होय, तेवो वलद तेना स्वामीने घणा सुवर्णनी प्राप्ति करावी आपे छे. जे वलदना आगलना डावा पगना घुंटणपर लाल रंगनुं कमलना वीज सरखा आकारनुं चिह्न होय, तेवो वलद तेना स्वामीने जलनो जय उपजावे छे. जे वलदना आगलना डावा पगना घुंटणमां सफेद रंगनुं शंखना आकारनुं चिह्न होय, तेवो वलद तेना स्वामीने अकस्मात् धननी प्राप्ति करावे छे. जे वलदना आगलना डावा पगनी घुंटणमां सफेद रंगनुं पुष्पना आकारनुं चिह्न होय, तेवो वलद तेना स्वामिनी लक्ष्मीनो नाश करे छे. जे वलदना आगलना डावा पगनी घुंटणनी नीचे लाल रंगनुं मुशलनां आकारनुं चिह्न होय,तेवो वलद तेना स्वामिनुं एक वर्षनी अंदर मृत्यु निपजावे छे. जे वलदना आगलना डावा पगना घुटणनी नीचे घणा लांवा वालोउगेला होय, तेवो वलद तेना स्वामिना परिवारनो नाश करेछे.

जे बलदना आगलना डाबा पगनी खरीपर सफेद रंगनुं योनिना आकारनुं चिह्न होय, तेवो बलद तेना स्वामिना परिवारनी वृद्धि करे छे. जे बलदना आगलना डाबा पगनी खरीना मूलमां घणा मशो उगेला होय, तेवो बलद तेना स्वामिनी लक्ष्मीनो तुरत नाश करे छे. जे बलदना आगलना डाबा पगनी खरीना मूलमां घणा चीरा पडेला होय, तेवो बलद तेना स्वामिने राज्य आदिकनो भय उपजावे छे. जे बलदना आगलना बन्ने पगनी खरीनो रंग हाथीदांत सरखो सफेद होय, तेवो बलद तेना स्वामिने व्यापार आदिकमां घणोज लाभ मेलवावी आपे छे. जे बलदना आगलना बन्ने पगोनी वच्चे सफेद रंगनुं गदाना आकारनुं चिह्न होय, तेवो बलद तेना स्वामिना परिवारनी वृद्धि करे छे, तथा तेनी कीर्त्ति चोतरफ फेलावे छे. जे बलदना आगलना बन्ने पगोनी वच्चेना भागमां लालरंगनुं अंकुशना आकारनुं चिह्न होय, तेवो बलद तेना स्वामिना रोग आदिकनो अत्यंत भय उपजावे छे; माटे तेवो बलद पोतानुं श्रेय इछनार गृहस्थोए राखवो नहीं. जे बलदना उदरना भागपर सफेद रंगनुं पताकाना आ-

कारनुं चिह्न होय, तेवो बलद तेना स्वामिनी कीर्त्ति फेलावे छे. पण जो ते पताका ध्वजदंडसहित होय, तो तेवो बलद तेना स्वामिने अखुट लक्ष्मी अकस्मात् मेलवी आपे छे.

तेवा बलदनी प्रसंगोपात्त कथा कहे छे. पूर्वे श्री मलय नामना देशमां इरावती नामें नदीने कीनारे मंडलपुर नामें नगर हतुं. त्यां अजितसेन नामें क्षत्रिय राजा राज्य करतो हतो. ते राजाने जितप्रज्ञा नामनी राणी हती. तेउने समरसिंह नामनो एक युवान् अने गुणवान् पुत्र हतो. तथा कनकसुंदरी नामें एक महारूपवती तथा कलाना तो भंडार सरिखी एक पुत्री हती. कनकसुंदरीने युवावस्थामां आवेली जोइने, राजाए तेना लग्न माटे स्वयंवरमंडप रचाव्यो. तथा त्यां अनेक देशना राजकुमारोने पधारवाने आमंत्रणो मोकल्यां. पछी ते सघला राजकुमारो तथा मोटा मोटा करोडपति शाहुकारोना पुत्रो पण त्यां एकठा थया.

हवे तेज मंडलपुर नगरमां कुलवान् पण धन रहित सुंदर नामनो वणिक रहेतो हतो. तेने कलावती नामें स्त्री हती. तथा तेउने कुमुद नामें

पुत्र हतो. कुमुद महास्वरूपवान् देवकुमार सरिखो हतो. तेम ते पुरुषनी बहुंतेरे कलाउंमां प्रवीण हतो. राजकुमारी कनकसुंदरी तथा कुमुद बन्ने बालपणथी एकज पाठशालामां अभ्यास करतां. बन्नेनी वय पण सरखीज हती. तेउने त्यां परस्पर अत्यंत प्रेम बंधायो हतो. कुमुद कनकसुंदरी पर अत्यंत प्रीति राखतो हतो. अने कनकसुंदरी पण तेनापर अतिशय प्रीति राखती हती. तथा तेउ बन्नेना मनमां परस्पर लग्न करवानाज विचारो घोलाया करता हता.

हवे स्वयंवर मंडपमां सघला लोकोनी साथे कुमुद पण पोतानी गरिबी हालतने अनुसारें सादो पोशाक पेहेरीने गयो. तथा एक खुणामां जइने दूरना एक मंचापर जइ बेठो. सघला राजकुमारो तथा शेठ शाहुकारोना पुत्रो पण अमूल्य वस्त्र तथा आभूषणो पेहेरीने पोतपोताने उचित स्थानकें बेठा हता. तेज वखते राजकुमारी पण जाणे देवकुमारीज होय नहीं, तेम मनोहर वस्त्र तथा आभूषणो पेहेरीने, पोतानी साहेलीनी साथे स्वयंवर मंडपमां आवी पहोंची. तेणीना हाथमां मनोहर रत्नजडित

वरमाला हती. तेणीनुं दिव्य स्वरूप जोइने सघला लोको आश्चर्य सहित मदन बाणना प्रहारथी व्याकुल थवा लाग्या. सघलाउने दृष्टि तेणीना चंद्र सरखा मुखपर एकी वखते पडवा लागी. सघला लोको पोतपोतानां वस्त्र आभूषण विगेरे सारी रीतें संभालथी शरीरपर गोठववा लाग्या.

पछी कुमारीनी साथे आवेली महाचतुर साहेली एकेक राजकुमार तथा शाहुकारोना पुत्रो पासे तेणीने लेइजइने, तेउनां रूप, गुण, कुल, धन, कीर्त्ति विगेरेनुं वर्णन करवा लागी; पण राजकुमारी ते सघलाउने विषे कइंने कइं पण दूषण कहाडवा लागी एवी रीतें चालतां थकां राजकुमारी कुमुद पासे आवी पहोची. कुमुदना तेजस्वी स्वरूपने जोइने कनकसुंदरीनां रोमांच प्रेमे करीने प्रफुल्लित थयां; कामदेव पण पोतानो अवसर आवेलो जाणीने, तेणीने पोताना बाणोथी प्रहार करवा लाग्यो; अने तेथी ते कंपवा लागी. तेणीना शरीरपर अने मुख्यत्वें करी तेणीना अर्ध चंद्र सरखा श्वेत कपालपर मनोहर मोतीउना कणसरखां पसीनानां बिंदुउं झबकवा लाग्यां; पछी जाणे कामदेवनी प्रे-

रणाथीज होय नहीं, तेम तेणीए पोताना हाथमां रहेली वरमाला कुमुदना नाजुक कंठनी अंदर आरोपण करी.

आ बनाव जोइ सघला राजकुमारो तथा शेठ शाहुकारना पुत्रो अत्यंत क्रोधातुर थया. तथा हाहाकार शब्द करवा लाग्या. राजा पण क्रोधातुर थइ कनकसुंदरीने कहेवा लाग्यो के, हे पुत्रि! तें आवा निर्धन पतिने वरीने मारी कीर्त्तिनो नाश कर्यो. ते सांभली कनकसुंदरीए कह्युं के, हे पिताजी! मारो प्रेम जेनापर लाग्यो हतो, ते पति में पसंद कर्यो छे, कदाच ते धनरहित हशे, तो पण हवे ते मारे मन तो देवतुल्य छे. राजाए पुत्रीनो आग्रह जोइने कंइ पण महोत्सव कर्याविना कुमुदनी साथे तेणीने परणावी. वली तेणें पुत्रीने दायजामां पण कंइ आप्युं नहीं. आथी कनकसुंदरीनी माताने घणो खेद थयो. तेणीए राजाने कह्युं के, हे स्वामि! तमो कनकसुंदरीने तेणीनी आजीविका चाले तेटलुं धन तो जरूर आपो; पण क्रोधना आवेशथी राजाए राणीनुं वचन पण मान्युं नहीं. तेथी राणी पण हमेशां दिलगिरि सहित रहेवा लागी.

हवे कनकसुंदरी अत्यंत प्रेमवाली थइ थकी कुमुदने घेर रहेवा लागी. कनकसुंदरी स्त्रीउनी चोसठे कलामां प्रवीण, महास्वरूपवती, तथा शील आदिक अनेक गुणोने धारण करनारी हती. तेणीनी जैनधर्म पर अत्यंत श्रद्धा हती. श्राविकानां शुद्ध आचरणो पालती हती. हमेशां ते जिनमंदिरमांजइ शुद्ध जावथी श्री वीतराग प्रजुनी पूजा करती हती तथा धर्मगुरु पासे जइ विनयथी हमेशां धर्मदेशना सांजलती हती. कुमुद पण तेणीनी संगतथी सम्यक्त्व पामीने हमेशां देवगुरुनी जक्ति करवा लाग्यो. धनहीन पणाथी शोकातुर रहेता कुमुदने कनकसुंदरी वारंवार दिलासो आपती; तथा कहेती के, हे स्वामि, पूर्वे बांधेल एवां लाजांतराय कर्मना डलीआउनो ज्यारे नाश थशे, त्यारे लक्ष्मी मारी पेठेज तमोने पोतानी मेले आवीने वरशे.

एवी रीतें केटलाक दिवसो वीत्याबाद ते नगरमां प्रमोदसूरि नामें केवली महाराज पधार्या. तेमनी पासे धर्मश्रवण करवाने नगरनां जव्य लोको जवा लाग्या. एक दहाडो कनकसुंदरी तथा कुमुद पण त्यां धर्मश्रवण करवाने गया. अत्यंत जावपूर्वक

केवली महाराजने नमस्कार करीने तेउ त्यां धर्म-श्रवण करवाने बेठां. केवली महाराजें पण तेउने नाविन्नव्य जाणीने मधुर ध्वनिथी धर्मदेशना दीधी.

धर्मदेशना सांन्नल्याबाद कनकसुंदरीए हाथ जोडीने केवली महाराजने विनति करी के, हे प्रन्नो! आ नवमां अमारां पूर्वोपार्जित लान्नांतराय कर्मनां बंधनो त्रुटशे के नहीं? ते आप कृपा करीने कहेशो. ते सांन्नली केवली प्रन्नुए तेमने जैन धर्मनो उद्योत करनारा जाणीने कह्युं के, हे कनकसुंदरि, तारा स्वामिने घेर जे एक उत्तम लक्षणवाला वत्सनो जन्म थशे; ते वत्सना उदर न्नागपर ध्वज-दंडसहित सफेद रंगनुं पताकानुं चिह्न होशे, ते वत्सना जन्म दिवसथी तमारां बन्नेनां लान्नांतराय कर्मोनो नाश थशे.

एवी रीतनां केवली प्रन्नुनां वचनो सांन्नलीने बन्ने अत्यंत हर्षित थयां थकां पोताने घेर आव्यां. केवली महाराज पण अन्य जगोए विहार करीगया.

अनुक्रमें त्रण महिनाउ गया बाद केवली प्रन्नुए कहेला लक्षणवाला एक वत्सनो तेउने घेर रहेली गायें जन्म आप्यो. ते जोइ तेउ अत्यंत हर्षित थयां.

पछी ते गायना अशुचि पदार्थोने दाटवा माटे कुमुद नजदिकनी भूमि खोदवा लाग्यो; ते जमीनमां थोडुं खोद्या बाद सोनामोहोरोथी भरेली एक कडा तेणें जोइ. तुरतज तेणें कनकसुंदरीने ते वृत्तांत जाहेर कर्यो. ते जोइ कनकसुंदरी कहेवा लागी के, हे स्वामि, केवली प्रभुनी वाणी अन्यथा थायज नहीं. पछी तेउए ते कडा कहाडीने तपासी, तो तेनी अंदरथी एक लक्ष सोनामोहोरो निकली. पछी ते सोनामोहोरोमांथी व्यापार करतां कुमुदनी पासे करोडो सोनामोहोरो थइ. राजा तथा राणीने पण ते वृत्तांतनी खबर पडवाथी तेउ अत्यंत हर्षित थइ, जैन धर्मनी अनुमोदना करवा लाग्या; तथा कनकसुंदरी अने कुमुदने पोतानी पासे बोलावीने, राजायें पोताना अपराधनी क्षमा मागी.

हवे कुमुद तथा कनकसुंदरी पोतानुं द्रव्य शुभ मार्ग वापरवा लाग्यां. तेउए शत्रुंजय आदिक तीर्थोपर मनोहर जैनप्रासादो बंधाव्या. तथा जैनधर्मनो अत्यंत महिमा वधार्यो. छेवटें राजा राणी, कुमुदनां मातपिता, कुमुद, तथा कनकसुंदरीए पण दीक्षा लीधी. घणा काल सुधि आकरां तपो तपीने तेउ

स्वर्गें गयां. त्यांथी चवी केटलाक न्नवोमां न्नमीने अंतें मोक्षपदने प्राप्त थशे. एवी रीतें प्रसंगोपात्त तेवा बलदनी कथा कही. जे बलदना उदरन्नागपर श्याम रंगनुं नकुलना (नोळीआंना) आकारनुं चिह्न होय, तेवो बलद तेना स्वामीनी लक्ष्मीनो तुरत नाश करे ढे. जे बलदना उदरन्नागपर लाल रंगनुं वीढुना आकारनुं चिह्न होय, तेवो बलद तेना स्वामिना परिवारनो नाश करे ढे. जे बलदना उदरन्नागपर सफेद रंगनुं कलशना आकारनुं चिह्न होय, तेवो बलद तेना स्वामिनी लक्ष्मी विगेरेनी वृद्धि करे ढे. जे बलदना उदर न्नागपर बिलकुल केश नथी होता, तेवो बलद तेना स्वामिने मरणांत कष्टमां पाडेढे. जे बलदना उदर न्नागपर श्याम रंगनुं शुकना (पोपटना) आकारनुं चिह्न होय, तेवो बलद तेना स्वामिना धन तथा परिवारनो तुरत नाश करेढे. जे बलदना उदर न्नागपर जमणी बाजुना पडखामां लाल रंगनुं शंखना आकारनुं चिह्न होय, तेवो बलद तेना स्वामिनी कीर्त्तिनी अत्यंत वृद्धि करेढे. जे बलदना उदर न्नागपर जमणी तरफना पासामां श्याम रंगनुं योनिना आकारनुं चिह्न होय ढे,

तेवो वलद तेना स्वामिना परिवारनी वृद्धि करे छे. जे वलदना उदर जागपर जमणी तरफना पासामां सफेद रंगनुं पुष्पना आकारनुं चिह्न होय छे, तेवो वलद तेना स्वामीने खेतीवाडीमांथी अत्यंत द्रव्य मेलवी आपे छे. जे वलदना उदर जागपर जमणी तरफना पडखामां लाल रंगनुं धनुषना आकारनुं चिह्न होय, तेवो वलद तेना स्वामीने रणसंग्राम आदिकमां विजय मेलवी आपे छे. जे वलदना उदर जागपर जमणी तरफना पडखामां सफेद रंगनुं पद्मकोशना आकारनुं चिह्न होय, तेवो वलद तेना स्वामीने लोजिष्ट करे छे. जे वलदना उदर जागपर जमणी तरफना पासामां लाल रंगनुं सिंहना नखना आकारनुं चिह्न होय छे, तेवो वलद तेना स्वामिनां वीजां पशुउनो नाश करे छे. जे वलदना उदरजागपर जमणी तरफना पासामां सफेद रंगनुं कूर्मना (काचवाना आकारनुं सूक्ष्म चिह्न होय छे,) तेवो वलद तेना स्वामीने जलपर्यटन करावीने अत्यंत धन मेलवी आपे छे. जे वलदना उदर जागपर जमणी तरफना पासामां श्याम रंगनुं मत्स्ययुगलना आकारनुं चिह्न होय छे, तेवो वलद तेना

स्वामिने जलमार्गना व्यापारमां घणोज फायदो करावी आपे छे. जे बलदना उदरनागमां जमणी तरफना पडखामां पुष्पनी मालाना आकारनुं सफेद रंगनुं चिह्न होय छे, तेवो बलद तेना स्वामीनी संपत्ति वधारी आपे छे. जे बलदना उदरनागपर जमणी तरफना पासामां स्वस्तिकना आकारनुं चिह्न होय छे, तेवो बलद तेना स्वामिने पुत्रप्राप्ति करावी आपे छे.

तेवा बलदनी प्रसंगोपात्त कथा कहे छे.

पूर्वे श्री कांपिलपुर नामना नगरमां मेघवाहन नामें राजा राज्य करतो हतो; तेने मृगावती नामनी राणी हती. तेउ बन्ने जैनधर्मपर अत्यंत श्रद्धा राखतां हतां. तेउनी बंनेनी वय युवावस्थाने उलंगी जवा आवी, तो पण तेउने संताननी प्राप्ति थइ नहीं; तेथी मृगावती राणी अत्यंत शोकातुर थइ थकी विचारवा लागी के, अहो, में पूर्वे नवमां कोइ मनुष्य, तिर्यंच, अथवा पक्षिउनां बचाउनो तेमनां मावापोथी विरह कराव्यो छे, के जेथी मने आ नवमां संताननी प्राप्ति थती नथी, राणीनी पेठे राजा पण अत्यंत दिलगिर थवा लाग्यो. दिवसे

तेवो बलद तेना स्वामिना परिवारनी वृद्धि करे छे.
जे बलदना उदर भागपर जमणी तरफना पासामां
सफेद रंगनुं पुष्पना आकारनुं चिह्न होय छे, तेवो
बी ५तेना स्वामीने खेतीवाडीमांथी अत्यंत द्रव्य
आपनां रुधिरने जे बलदना उदर भागपर जमणी
राजाए पोतानो स लाल रंगनुं धनुषना आकारनुं
निवेदन कर्यो.

ते सांभली मतिसागरें कह्युं के, हे राजन्, आ भवमां तमो निराधार मनुष्य विगेरे प्राणीउने आश्रय आपो, के जेथी तमोने पुत्रप्राप्ति थशे. ते सांभली राजाए मतिसागरने कह्युं के, हे मंत्री, तमो नगरमां एवी उद्घोषणा करावो के, जे माणसो अन्ननां अर्थि होय, तेउने राजा अन्न आपशे, जेउ वस्त्रनां अर्थि होय, तेउने राजा वस्त्र आपशे, जेउ स्थानना अर्थि होय, तेउने रहेवाने राजा मकान आपशे, एवी रीतें जेउने जे कंइ जोइतुं होय, तेउने ते राजा आपशे.

पछी मतिसागर मंत्रिए पण राजानी आज्ञामुजब एवी रीतनी उद्घोषणा नगरमां करावी. तथा एक दानशाला स्थापीने निराधार मनुष्योने अन्न वस्त्र

स्वामिने जलमार्गना व्यापारमां घणोज फायदो करावी आपे छे. जे बलदना उदरभागमां जमणी तरफना पडखामां पुष्पनी मालाना आकारनुं सफेद रंगनुं चिह्न होय छे, तेवो बलद तेना स्वामीनी रापत्ति वधारी आपे छे. जे बलदना ...नी पूजा कमणी तरफना पासामां स्वस्तिक... खरचतां थकां बे वर्षों वीती गयां.

एटलामां तेज नगरमां जिनसेन नामें ज्ञानी आचार्य विहार क्रमथी पृथ्वीने पावन करता थका पधार्या. आचार्य महाराजें नगरनी बहार कदलीवनमां मुकाम कर्यो. तेमने वांदवामाटे नगरनां लोको त्यां गयां, मेघवाहन राजा तथा मृगावती राणी पण रथमां बेसीने परिवारसहित त्यां गयां, तथा सर्व लोको पोतपोताने उचित स्थानकें बेसी गयां. पछी जिनसेन महाराजें पण गंभीर ध्वनिथी देशना दीधी के, हे भव्य प्राणीओ! आ मनुष्यभव पामीने जे प्राणी विषयोनी लोलताथी स्वार्थमांज रक्त रहीने परोपकार करता नथी, ते प्राणीओ भवांतरमां सुख मेलवी शकता नथी. एवी रीतनी आचार्य महाराजनी देशना सांभलीने सर्व लोको पोतपोताने

एम करतां करतां दश दिवसो वीती गया, पण तमोने ते वृत्तांतनी मालुम पडी नहीं, एक दहाडो तमो उद्यानमां फरीने आव्यां, त्यारे ते पोपट तथा पोपटडीने तमोए तेमनां बच्चांउने चंचुवती खोराक आपतां जोयां. ते जोइ तमारा मनमां अतिशय दया उपजी. अने तमो बन्ने पश्चात्ताप करवा लाग्यां के, अहो ! आपणे कइं पण स्वार्थ विना आ जीवोने बंदिखानामां नाखी तेउने तथा तेमनां मात पिताने अत्यंत विरहदुःख उत्पन्न कर्युं छे, एम विचारि तमोए तेमने पिंजरामांथी मुक्त कर्या. पछी तेउ उडीने पोतानां मातपिता पासे गयां.

एटलामां त्यां एक जैनमुनि आव्या, तेमनी पासे तमो बन्नेए ते बाबतनुं प्रायश्चित्त ग्रहण कर्युं. पछी तमोए वैराग्य जावथी ते मुनिनी पासे दीक्षा लीधी. तथा शुद्ध जावथी आकरुं तप तपीने, अंते अनशन करी मृत्यु पामी आ नगरमां राजा राणी तरिके उत्पन्न थयां. माटे पूर्व जवे तमोए ते पोपटनां बच्चांउने जे विरहदुःख उत्पन्न कर्युं हतुं, ते कर्मना योगे तमोने आजदिन सुधि संतानप्राप्ति थइ नथी. पण पाछलथी तमोए प्रायश्चित्त लेइ, जे

धर्मध्यान आचर्युं छे, तेना प्रत्नावथी तमोने पुत्रप्राप्ति थशे; पण तेमां निमित्तरूपें एक बलदनी प्राप्ति थया बाद तमोने पुत्रप्राप्ति थशे.

आजथी एक मास पछी आ नगरमां सौराष्ट्र देशनो एक सार्थवाह केटलाक बलदो वेंचवा माटे आवशे, तेमां जे बलदना उदरत्नागमां जमणी बाजुए स्वस्तिकना आकारनुं चिह्न होय, तेवो बलद तुं खरीद करजे, ते बलद तारे घेर आव्या बाद तारी राणी उत्तम गर्त्नने धारण करशे. तथा संपूर्ण समये उत्तम लक्षणवाला पुत्रने तारी राणी जन्म आपशे.

एवी रीतनो वृत्तांत सांत्नली राजा तथा राणी अत्यंत प्रमुदित थयां थकां आचार्य महाराजने वांदीने पोताने स्थानकें गयां. आचार्य महाराज पण विहार क्रमथी पृथ्वीने पावन करता थका अन्य स्थानकें गया.

हवे वीश दिवसो गया बाद ते नगरमां सौराष्ट्र देशनो एक सार्थवाह केटलाक बलदोने लेइने वेंचवा माटे आव्यो. तेनी मतिसागर मंत्रीने खबर पडतां तेणें राजाने जइ ते वृत्तांत निवेदन कर्यों, राजाए ते सार्थवाहने बोलावी आदरमान देइ कह्युं

के, तमारा बलदोनां टोलांमांथी मारे एक बलद खरीद करवो छे, तेनुं तमो जे कहेशो ते हुं मूल्य आपीश. सार्थवाहें पण विनयपूर्वक कह्युं के हे राजन्! आपने जे बलद जोइए ते सुखेथी ल्यो, तेना मूल्यनी मने कशी जरूर नथी. पछी राजाए मतिसागर मंत्रीने प्रछन्न रीतें कह्युं के, जे बलदना उदर नागमां जमणी बाजुए स्वस्तिकना आकारनुं चिह्न होय, ते बलद आपणे खरीद करवो. पछी मतिसागर मंत्री ते बलदना टोलामां तपास माटे गयो, त्यां उपर कहेला चिह्नवाला एक बलदने तेणें जोयो. ते बलदने मतिसागर मंत्री राजापासे लेइ आव्यो, राजाए ते बलद माटे सार्थवाहने मूल्य करवानुं कह्युं, पण सार्थवाहें कइं पण द्रव्य लेवानी इछा देखाडी नही. त्यारे राजाए आनंदित थइने, घणा आग्रहथी ते सार्थवाहने एक लक्ष सोना मोहोरो आपी. पछी ते सार्थवाह बाकीना पोताना बलदोने त्यां वेंचीने पाछो पोताने देश गयो.

हवे जे दिवसे ते बलद राजाने घेर आव्यो, तेज दिवसे रात्रिशेषे अर्धनिद्रित अवस्थामां राणीने स्वप्न आव्युं के, में संपूर्ण चंद्रने मारा मुखद्वारा

उदरमां पेसतो जोयो. प्रजातें तेणीए पोताना स्वामीने ते स्वप्न निवेदन कर्युं. त्यारे राजाए पण केटलाक स्वप्नवेत्ताउने आदरमानपूर्वक बोलावीने ते स्वप्ननुं फल कहेवाने विनति करी.

स्वप्न पाठकोए पण एक मत करीने कह्युं के, हे राजन्! आजथी तारी राणीने उत्तम गर्ज रह्यो छे; अनें संपूर्ण समये, तेणी शुज लक्षणवाला महा प्रतापी तथा पुण्यशाली पुत्रने जन्म आपशे.

ते सांजली राजाए हर्षित थइने, तेउने अत्यंत सुवर्णनुं दान आप्युं. पछी ते स्वप्नवेत्ताउ पण हर्षित थया थका पोताने स्थानकें गया.

पछी संपूर्ण समये मृगावती राणीए शुज लक्षणवाला पुत्रने जन्म आप्यो. राजाए पण वधामणी आपनारने लाखो सोना मोहोरोनुं दान आप्युं. पछी राजाए तेनुं स्वप्नने अनुसारें शशिप्रज नाम पाड्युं. पछी ज्यारें ते कुमार युवावस्थाने पामी राज्यने लायक थयो, त्यारे सघलो राज्य कारजार तेने सोंपीने, मेघवाहन राजाए, मृगावती राणीए, तथा मतिसागर मंत्रिए जैनी दीक्षा लीधी; तथा तीव्र तप तपीने, अनशन पूर्वक तेउ सघलां देवलोकें

गयां. एवी रीतें प्रसंगोपात्त तेवा बलदनी कथा कही.

जे बलदना उदरजागपर डावी बाजुए पीला रंगनुं मगरनां आकारनुं चिह्न होय, तेवो बलद तेना स्वामिने जलनो जय उपजावे छे, माटे तेवा बलदने ग्रहण करवो नहीं. जे बलदना उदरजागपर डावी बाजुए घणा लांबा वालो उगेला होय, तेवो बलद तेना स्वामिनी स्त्रीनो नाश करे छे. जे बलदना उदरजागपर डावी बाजुए घणा मशो उगेला होय, तेवो बलद तेना स्वामिनी लक्ष्मीनो नाश करे छे, तथा तेने राज्य आदिकथी जय उपजावे छे, जे बलदना उदरजागपर डावी बाजुए सफेद रंगनुं अग्निनी शिखाना आकारनुं चिह्न होय, तेवो बलद तेना स्वामिने अग्निनो जय उपजावे छे. जे बलदना उदरजागपर डावी बाजुए लाल रंगनुं अंकुशना आकारें चिह्न होय, तेवो बलद तेना स्वामिने रोग आदिक जय निःसंशय पणे उपजावे छे. जे बलदना उदरजागपर डावी बाजुए सफेद रंगनुं योनिना आकारनुं चिह्न होय, तेवो बलद तेना स्वामिना परिवारनो तुरत नाश करे छे. जे बलदना उदरजागपर डावी बाजुए भ्रमरना आकारनुं चिह्न होय, तेवो

बलद तेना स्वामिने परदेशगमन करावी, अत्यंत कष्ट अपावे छे. जे बलदनां उदरभागपर डाबी बाजुए लाल रंगनुं उंदरना आकारनुं चिह्न होय, तेवो बलद तेना स्वामिने विषयमां लोलुपी करे छे, तथा तेना धन अने परिवारनो नाश करावे छे. जे बलदना उदरभागपर डाबी बाजुए श्यामरंगनुं पुष्पोनी मालाना आकारनुं चिह्न होय छे, तेवो बलद तेना स्वामीने मदिरा आदिकना दुर्व्यसनमां जोडे छे. पण जो ते पुष्पमालानुं चिह्न सफेद रंगनुं होय, तो तेवो बलद तेना स्वामीने अतिशय धननी प्राप्ति करावे छे, तथा तेनी कीर्त्तिनो विस्तार करावे छे. जे बलदना उदरभागपर डाबी बाजुए लाल रंगनुं चक्रना आकारनुं चिह्न होय तेवो बलद तेना स्वामिने राज्यनी प्राप्ति करावे छे. जे बलदना उदरभागपर डाबी बाजुए सफेद रंगनुं पत्रना आकारनुं चिह्न होय छे, तेवो बलद तेना स्वामीनी कीर्त्ति फेलावे छे, तथा तेने लक्ष्मीनो पण लाभ अपावे छे. जे बलदना उदरभागपर डाबी बाजुए श्याम रंगनुं तीडना आकारनुं चिह्न होय, तेवो बलद तेना स्वामीनुं अकस्मात् मृत्यु उपजावे छे. जे बलदना उद-

रत्नागपर डावी वाजुए आम्रफलनाआकारनुं लाल रंगनुं चिह्न होय, तेवो वलद तेना स्वामिने भोजन आदिकनुं अत्यंत सुख मेलवी आपे छे. जे वलदना पाछलना जमणा पगनी साथलमां हरिणना श्रृंगना (शिंगडांना) आकारनुं चिह्न होय, तेवा वलदनी गति अत्यंत चपल होय छे, तेवो वलद तेना स्वामिने व्यापारमां घणो लाभ मेलवी आपे- छे. जे वलदना पाछलना जमणा पगनी साथलमां सफेद रंगनुं मुशलना आकारनुं चिह्न होय, तेवो वलद तेना स्वामिना परिवारनो नाश करेछे, माटे तेवो वलद पोताना परिवारनुं श्रेय इछनार गृहस्थोए ग्रहण करवो नहीं. जे वलदना पाछलना जमणा पगनी साथलमां कूर्मना (काचवाना) आकारनुं चिह्न होय, तेवो वलद तेना स्वामीनुं जल आदिकथी रक्षण करे छे. जे वलदना पाछलना जमणा पगनी साथलमां लाल रंगनुं गदाना आकारनुं चिह्न होय, तेवो वलद तेना स्वामिनुं तुरत मृत्यु उपजावे छे, तेमां विलकुल संशय नथी. जे वलदना जमणा पगनी साथलमां दंडसहित छत्रना आकारनुं चिह्न होय छे, तेवो वलद तेना स्वामिने

मांडलिक राजा बनावे छे. जे बलदना पाछलना जमणा पगनी साथलमां श्याम रंगनुं वांदराना आकारनुं चिह्न होय छे, तेवो बलद तेना स्वामिनी संपत्तिनो नाश करे छे.

तेवा बलदनी प्रसंगोपात्त कथा कहे छे.

पूर्वे श्री नेपालनामना देशमां गजपुरी नामनी नगरीमां वृषन्नसेन नामें राजा राज्य करतो हतो, तेने रूपसुंदरी नामें राणी हती. तेज नगरमां सुदत्त नामें एक कोटीध्वज वणिक वसतो हतो. तेनी पासे क्रोडो गमे सोनामोहोरो हती. तेथी लोको तेने कोटिध्वज कही बोलावता हता. ते शाहुकार अनेक देशावरो साथे पोतानो व्यापार चलावतो हतो. तें बहुज गुणवंत तथा परोपकारी हतो.

एक दहाडो तेणे एक अतिशय पुष्ट एवी एक गाय वेंचाती लीधी. ते गाय उत्तम प्रकारनुं अतिशय दूध आपती हती. तेथी सुदत्तनो तेनापर घणो प्रेम हतो. एक दहाडो ते गायने गर्भ रह्यो. ते जोइ शेठने अत्यंत हर्ष थयो. पण ते गर्भ रह्या बाद थोडेज दिवसे शेठने खबर मली के, तेनुं करीयाणाथी

त्विउनेज दान देतो हतो; अने जैन याचकोपर द्वेष राखीने, तेउने आदरमान पण तुं आपतो न होतो.

एक दहाडो सत्यवाहन राजानी सन्नामां वे जैन गंधर्वो आवीने, मधुर स्वरथी अरिहंत प्रन्नुनां गुणो गावा लाग्या; तेउनी संगीतकला साधारण प्रकारनी हती; पण राजाए तेमने पोताना स्वधर्मी जाणीने, खुशी थइने दशहजार सोनामोहोरो आपवानुं तने कह्युं; पण तने जैनीपर द्वेष होवाथी तें राजाने प्रछन्न रीतें कह्युं के, हे स्वामि, आप आजे आ वन्ने जणने दश हजार सोनामोहोरो ज्यारे आपशो, त्यारे तो हवे एवां घणां माणसो अहीं आवीने खोटो डोलकरी जिननी स्तुतिनां गायनो गाइने तमारी पासेथी घणुं द्रव्य लेइजशे; अने एवी रीतें तो आपणो सघलो नंमार पण खाली थइजशे; ते सांन्नली राजाए विचार्युं के, प्रधान ठीक सलाह आपेछे, तेथी तेणे गांधर्वोने कह्युं के, तमो आवती काले आवजो; ते सांन्नली गंधर्वो तो नमस्कार करी चाल्या गया. पछी सन्ना विसर्जन थया वाद तें सन्नाना दरवाजापर रहेला नोकरने हुकम कर्यो के, आवती काले आ गंधर्वो जो अहीं आवे, तो तेमने

अंदर पेसवा देवा नहीं. एवी रीतें तेने हुकम करीने तुं तारे स्थानकें गयो; बीजे दिवसे पेला गंधर्वो दान मलवानी आशाथी पाछा राजापासे आववा लाग्या, पण तारा हुकमथी दरवाजापरना नोकरें तेमने अंदर जवा आप्या नहीं; तेथी निराश थइने तेउ पोताने स्थानकें गया. राजा पण बीजा राज्य कार्यमां पडीजवाथी गंधर्वोनी वात विसरी गयो. एम करतां करतां केटलाक दिवसो वीती गया. पेला गंधर्वोए विचार्युं के, आपणने दान आपवामां अंतरायरूप आ पुडालमंत्री थयो छे; माटे तेनो नाश करवानो आपणे कंइक पण उपाय शोधवो. एम विचारि क्रोधना आवेशथी तेउए तापसनुं स्वरूप कर्युं. केम के, तेउए विचार्युं के, पुडाल मंत्री मिथ्यात्विउनो नक्त छे, तेथी आपणा तापस वेशथी ते ठगाशे; अने तेने ठगवामां बीजो कोइ पण उपाय नथी.

एवी रीतें तापसोनो वेश लेइने एक दहाडो तेउ बन्ने तेने घेर निक्षा माटे गया; तेमने योगी जाणीने तें आदर सत्कार आपीने निक्षा आपी. त्यारे तेउए कह्युं के, अमो परदेशी मुसाफरो छीयें,

अने तेथी आ नगरमां अमोने कोइ पण पिछानतुं नथी; तमारी कीर्त्ति सांभळीने अमो अहीं आव्या छीयें; अमारे आवती काले प्रभातमां द्वारिका तरफ जवुं छे, माटे आजनी रात्रि निर्गमन करवा माटे कोइ स्थान आपवा मेहेरबानी करशो.

तेउनां एवी रीतनां मिष्टवचनो सांभळीने तथा तापस जाणीने में तेमने कह्युं के, हे योगींद्रो! आप खुशीथी आ मारी ओरडीमां रात्रिए रहो; अने प्रभातें आपनी इच्छानुसारें ज्यां जवुं होय, त्यां जजो. एम कही तेणे पोतानी एक सुंदर ओरडी उघाडी आपी. कपटधारी योगीउ पण पोतानुं पोटलुं तेमां मुकी आसन बिछावी जपमाला लेइ कपटपूर्वक जप करवा लाग्या.

संध्याकाले में तेमनी पासे आवी कह्युं के, हे महात्माउ, तमारे भोजन माटे जे कंइ जोइयें, ते हुं मोकली आपुं, तथा कंइ वस्त्र पात्रनो पण खप होय ते कहो; ते सांभळी कपटी योगीउए कह्युं के, हे परम भक्त! अमो एकज वखत भोजन करीयें छीयें; तेम अमोने वस्त्र पात्रनो पण कशो खप नथी.

पछी तुं तो पोताने स्थानके जइ निद्रावश थयो.

मध्य रात्रिए, के, ज्यारे सघला लोको निद्रावश थया, त्यारे तेउ बन्ने गुप्त रीतें हाथमां छरीउ लेइने तारा आवासपर चडवा लाग्या. पण तेमने एक पोलीआए जोया; तेथी तेणे बुमो पाडीने, बीजापोलीआउने जगाडीने, तेउने पकडीने बांधी लीधा. एटलामां तुं पण जागी उठ्यो; अने खातरी करीने जोयुं तो, पेला कपटी योगीउ तो ते गंधर्वो हता, एम तने मालुम पड्युं; पछी तो क्रोधना आवेशथी तें तेमने केदखानामां नाख्या;

अनुक्रमें आयुष्य क्षय थवाथी तेउ तारा वैरना दुर्ध्यानथी मृत्यु पामी, केटलाक सूक्ष्म नवो करीने आ तारे घेर गाय तथा वत्स तरीके उत्पन्न थया. तुं पण त्यांथी मृत्यु पामी, पूर्वे नवमां परोपकारमां धन खरचवाथी, आ नवमां कोटीध्वज श्रेष्टी थयो; पण तें पेला गंधर्वोने दान मलवामां जे अंतराय कर्यो हतो, ते अंतराय कर्मना उदयथी, तेउए वैरनावथी तारेज घेर उत्पन्न थइने तारा द्रव्यनो नाश कर्यो छे; जो के तारा कर्मना संयोगथीज तारा द्रव्यनो नाश थयो छे, तो पण तेमां निमित्त रूपें

ते वाछरडो छे; केमके तेना पाछलना जमणा पगनी साथलमां कपिनुं (वांदरानुं) चिह्न छे, अने तेवो वाछरडो अथवा बलद ज्यां सुधि तारा घेरमां रहेशे, त्यां सुधि तने संपत्ति प्राप्त थशे नहीं. केमके तेवा चिह्नवालो बलद अशुभने सूचवनारो छे.

आ सघलो वृत्तांत सांभलीने सुदत्त शेठ तथा सघली सभा आश्चर्य पामी. पछी सुदत्त शेठें घेर जइ, पेली गाय तथा वाछरडाने छुटां करी, वनमां छोडी दीधां; तथा त्यां स्वतंत्रपणे तेओ चरवा लाग्यां.

पछी ते सुदत्त शेठे गुप्ताचार्यपासे आवीने दीक्षा लीधी, तथा तीव्र तप तपीने स्वर्गे गयो. एवी रीतें प्रसंगोपात्त तेवा बलदनी कथा कही.

जे बलदना पाछलना जमणा पगनी साथलमां लाल रंगनुं वलयना आकारनुं चिह्न होय, तेवो बलद तेना स्वामिना परिवारनी वृद्धि करे छे. जे बलदना पाछलना जमणा पगनी साथलमां सफेद रंगनुं चामरना आकारनुं चिह्न होय, तेवो बलद तेना स्वामीने राज्यनुं सुख मेलवी आपे छे, जे बलदना पाछलना जमणा पगना घुंटणपर श्याम रंगनुं सिंहना नखना आकारनुं चिह्न होय तेवो बलद तेना स्वा-

मिना परिवार तथा धननो नाश करे छे. जे बलदना पाछलना जमणा पगना घुंटणनी पाछलना जागमां भ्रमरना आकारनुं चिह्न होय, तेवो बलद तेना स्वामिनी स्त्रीउंनो नाश करे छे. जे बलदना पाछलना जमणा पगना घुंटणपर एकथी वधारे वलीउं पडती होय, तेवो बलद तेना स्वामिने जलनो जय उपजावे छे. जे बलदना पाछलना जमणापगना घुंटणपर लांबा वालो उगेला होय, तेवो बलद तेना स्वामिनी संपत्तिनो तुरत नाश करे छे, ते वात संदेह रहित छे, माटे तेवो बलद कोइए पण पोताना श्रेयनी इछाथी ग्रहण करवो नहीं. जे बलदना पाछलना जमणा पगना घुंटणनी नीचे लाल रंगनुं लांबुं नकुलना आकारनुं चिह्न होय, तेवो बलद तेना स्वामिनी स्त्री तथा परिवारनो नाश करे छे. जे बलदना पाछलना जमणा पगना घुंटणनी नीचे सफेद रंगनुं दाडिमना पुष्पना आकारनुं चिह्न होय, तेवो बलद तेना स्वामिने खेती आदिकथी अत्यंत द्रव्य उपार्जन करावी आपे छे. जे बलदना पाछलना जमणा पगना घुंटणनी नीचे पीला रंगनुं शंखना आकारनुं चिह्न होय, तेवो बलद तेना स्वामिने जल-

मार्गे पर्यटन करावे छे, तथा व्यापारमां तेने अखुट द्रव्य मेलवावी आपे छे. जे वलदना पाछलना जमणा पगना घुंटणनी नीचेना भागमां घणा मशो उगेला होय, तेवो वलद तेना स्वामीना परिवारनुं तुरत मृत्यु करे छे. जे वलदना पाछलना जमणा पगना घुंटणनी नीचे एकथी वधारे करचलीनी वलीउ पडती होय, तेवो वलद तेना स्वामिने असाध्य रोगनी उत्पत्ति करनारो थाय छे, माटे तेवो वलद घरमां राखवो नहीं. जे वलदना पाछलना जमणा पगनी घुंटणनी नीचेना भागमां वीलकुल रूवां उगेलां न होय, तेवो वलद तेना स्वामिनुं छ मासनी अंदर निश्चयें मृत्यु निपजावे छे. जे वलदना पाछलना जमणा पगना घुंटणनी नीचे श्याम रंगनुं कपोत पक्षिना आकारनुं चिह्न होय, तेवो वलद तेना स्वामिने अत्यंत सुवर्णनो लाभ मेलवी आपे छे. जे वलदना पाछलना जमणा पगनी खरीपर लाल रंगनुं गोल आकारनुं चिह्न होय, तेवो वलद तेना स्वामिनी लक्ष्मीनी वृद्धि करे छे. तथा तेनी कीर्त्ति फेलावे छे. जे वलदना पाछलना जमणा पगनी खरीपर श्यामरंगनुं कागडानी चंचूना आकारनुं चिह्न

होय तेवो बलद तेना स्वामिना परिवारमां जयं-
कर रोगनी उत्पत्ति करे छे, तथा तेथी घणा माणसो-
नां मृत्यु निपजे छे. जेबलदना पाछलना जमणा प-
गनी खरीना मूलमां एटला लांबा वाल उगेला होय,
के जेथी खरीउ ढंकाइ जती होय, तेवो बलद तेना
स्वामना परिवारनो अग्निथी नाश करे छे. जे बल
दना पाछलना डाबा पगनी साथलमां सुवर्णना रंग
जेवुं मयूरना पगना पंजाना आकारनुं चिह्न होय,
तेवो बलद तेना स्वामिनी संपत्ति वधारी आपे छे.
जे बलदना पाछलना डाबा पगनी साथलमां सफेद
रंगनुं मनुष्यनी नासिकाना आकारनुं चिह्न होय,
तेवो बलद तेना स्वामिनुं छ मासनी अंदर मृत्यु
निपजावे छे. जे बलदना पाछलना डाबा पगनी सा-
थलमां कलशना आकारनुं लाल रंगनुं चिह्न होय,
तेवो बलद तेना स्वामिनी लक्ष्मीनी वृद्धि करे छे.
जे बलदना पाछलना डाबा पगनी साथलमां इंद्र
वज्रना आकारनुं श्याम रंगनुं चिह्न होय, तेवो ब-
लद तेना स्वामिना परिवारनी तथा लक्ष्मीनी पण
हानि करे छे. जे बलदना पाछलना डाबा पगनी
साथलमां लाल रंगनुं अर्धचंद्रना आकारनुं चिह्न

होय, तेवो वलद तेना स्वामिनी संपत्तिनी वृद्धि करे छे. जे वलदना पाछलना डावा पगनी साथल-मां सफेद रंगनुं मनुष्यना पंजाना आकारनुं चिह्न होय, तेवो वलद तेना स्वामिने चोर आदिकनो भय उपजावे छे. जे वलदना पाछलना डावा पगनी साथलमां श्याम रंगनुं मत्स्यना आकारनुं चिह्न होय, तेवो वलद तेना स्वामिनुं जल आदिकना भयथी रक्षण करे छे. जे वलदना पाछलना डावा पगनी साथलमां त्रणथी वधारे श्याम रंगना मशो उगेला होय, तेवो वलद तेना स्वामिना परिवारनो अग्निथी तुरत नाश करावे छे; माटे परिवारनुं क-ल्याण इच्छनार गृहस्थोए तेवा वलदने ग्रहण करवो नही. जे वलदना पाछलना डावा पगनी साथलमां कूर्मना (काचवाना) मुखना आकारनुं अथवा स-र्पना मुखना आकारनुं चिह्न होय, तेवो वलद तेना
वलदनी स्त्रीनो नाश करे छे. जे वलदना पाछलना
गनुं गोलनी साथलमां श्याम रंगनुं जवनी श्रेणिना
स्वामिनी चिह्न होय, तेवो वलद तेना स्वामिना
फेलावे छे. ऊना व्यापारमां वृद्धि करे छे. जे वल-
रीपर श्यामरं डावा पगना घुंटणपर त्रिकोणना

आकारनुं चिह्न होय, तेवो बलद तेना स्वामिनी संपत्तिनो तुरत नाश करे छे. जे बलदना पाछलना डाबा पगना घुंटणपर लाल रंगनुं वींछीनी पुंछडीना आकारनुं चिह्न होय, तेवो बलद तेना स्वामिना परिवारनुं निकंदन कहाडे छे. जे बलदना पाछलना डाबा पगना घुंटणनी पाछल लाल रंगनां मक्षिका-ओना आकारनां बेथी वधारे चिह्नो होय, तेवो बलद तेना स्वामिनी लक्ष्मीनी वृद्धि करे छे. जे बलदना पाछलना डाबा पगना घुंटणनी नीचे लाल रंगनुं पाटल नामना वृक्षना पुष्पना आकारनुं चिह्न होय, तेवो बलद तेना स्वामिने अकस्मात् घणुं द्रव्य मेलवी आपे छे. जे बलदना पाछलना डाबा पगना घुंटणनी नीचेना जागमां पोपटनी चंचुना आकारनुं चिह्न होय छे तेवो बलद तेना स्वामीने राजा आदिकनी कृपा मेलवावी आपे छे, तथा तेथी तेनी लक्ष्मीनी पण वृद्धि करावी आपे छे. जे बलदना पाछलना डाबा पगनी घुंटणनी नीचेना जागमां काला रंगनुं मुद्रिकाना आकारनुं चिह्न होय, तेवो बलद तेना स्वामिपर राजानी इतराजी करावे छे, तथा तेने बंधनयुक्त देवखानामां नखावे

छे. जे वलदना पाछलना डावा पगनी खरी लंबगोल आकारनी होय, तेवो वलद तेना स्वामिने मित्रोनी साथे विरह करावे छे. जे वलदना पाछलना डावा पगनी खरी चोखुण आकारनी होय, तेवो वलद तेना स्वामिना परिवारनुं रक्षण करे छे; पण जो त्रिकोण आकारनी होय, तो तेवो वलद तेना परिवारनो उलटो नाश करे छे. जे वलदना पाछलना डावा पगनी खरीपर मनुष्यनी आंखना आकारनुं सफेद रंगनुं चिह्न होय, तेवो वलद तेना स्वामिने अंधापानुं दुःख आपे छे. जे वलदना पाछलना डावा पगनी खरीपर लाल रंगनुं उंदरना मुखना आकारनुं चिह्न होय, तेवो वलद तेना स्वामिने केदखानानुं दुःख आपे छे. जे वलदना पाछलना डावा पगनी खरीपर श्याम रंगनुं वामावर्त्त चक्रना आकारनुं चिह्न होय, तेवो वलद तेना स्वामिना परिवारनो नाश करे छे. तथा तेनी कीर्त्तिनो पण नाश करे छे. जे वलदना पाछलना डावा पगनी खरीपर घणी फाटो पडेली होय, तेवो वलद तेना स्वामिने स्वजनोनो विरह उपजावे छे; जे वलदना पाछलना डावा पगनी खरीना मूलमां कंकणने आकारें लाल

रंगनुं चिह्न होय, तेवो बलद तेना निर्धन स्वामिने पण राजकन्या मेलवी आपे छे; तथा घणी लक्ष्मीनो अकस्मात् रीतें तेने स्वामी बनावे छे. तेवा बलदनी नीचे प्रमाणे प्रसंगोपात्त कथा कहे छे.

पूर्वें श्रीरत्नवती नामनी नगरीमां सूरसेन नामे राजा राज्य करतो हतो, ते राजाने कीर्त्तिमती नामनी राणी हती. ते राणी स्वरूपे देवांगना सरखी हती. तेम तेणीमां अनेक गुणोए आवीने निवास कर्यो हतो. तेउने मदनरेखा नामनी महास्वरूपवती कन्या हती. ते कन्या युवावस्थाने ज्यारे प्राप्त थइ, त्यारे राजा तथा राणीने मनमां चिंता थइ के, मदनरेखा युवावस्थाने प्राप्त थइ, माटे तेणीना योग्य वरतारनो आपणे शोध करवो.

एक दहाडो ते रत्नवती नगरीमां अष्टांग निमित्तने जाणनारो कोइ महाविद्वान् निमित्तिउ आवी चड्यो; ते निमित्तिउ नगरमां घणालोकोने निमित्त जोइ देवा लाग्यो, तथा तेनां निमित्तो पण खरां पडवाथी लोको तेने घणो आदरसत्कार तथा द्रव्य देवा लाग्यां. ते बाबतनी सूरसेन राजाने खबर पडी तेथी तेणे पोतानी राणीने कह्युं के, हे प्रिये. आ-

पण नगरमां एक अष्टांग निमित्त जाणनार महाविद्वान् निमित्तिउं आवेल छे. माटे जो तारी सलाह होय, तो तेने पुछियें, के अमारी मदनरेखा कुमारीनो जरतार कोण थशे? ते सांजली राणीए कह्युं के, हे स्वामि, आपे जे विचार कर्यो छे, ते वहुज उत्तम छे.

पछी राजाए पोताना प्रधानने मोकलीने ते निमित्तिआने सजामां वोलाव्यो; राजाए तेने अत्यंत आदरमान देइ पूछ्युं के, हे पंडित, आप आपना ज्ञानवलथी कहेशो के, अमारी पुत्री मदनरेखानो जरतार कोण थशे? त्यारे निमित्तिए पण पोताना ज्ञानवलथी कह्युं के, हे राजन्, तमारी पुत्रीनो जरतार के एक कुंजारनो पुत्र थशे. ते सांजली राजाने वहुज मातुं लाग्युं. तथा पोते वहुज शोकातुर थयो. राजाने शोकातुर थएलो जोइ निमित्तिए नाशं के, हे राजन्, तमारे ते माटे शोक करवो जे वल नथी. केमके मारा निमित्तमां जे आव्युं. फाटो में कह्युं छे, अने तेमां विलकुल फेर फार जनोनो ।८तेम नथी.

डावा पगनी रेखनुं वृत्तांत सांजलीने राजाने अत्यंत

क्रोध उत्पन्न थयो, अने पोताना सुभटोने तेणे हुकम कर्यो के, आ जूठा निमित्तिआने केदखानामां नाखो. सुभटोए पण राजानी आज्ञा मुजब ते बिचारा निरपराधि निमित्तिआने पकडीने केदखानामां नाख्यो. त्यारे निमित्तिए पण विचार्युं के, अत्यारे तो मारापर आवी बनी छे, पण कल्पांत काळेपण मारुं निमित्त जूठुं पडे तेम नथी.

हवे ते सूरसेन राजानो विपुलमति नामें एक प्रधान हतो. ते प्रधानने एक पुत्र हतो. पण तेने पूर्व कर्मना संयोगे जन्मथीज कुष्टनो रोग थयो हतो. तेथी प्रधान तेने घरनी अंदर छुपी रीतें भोयरामां राखतो हतो. पण कोइ दहाडो तेने राजसभामां नहीं लावतो हतो. राजा तेने वारंवार पुछतो के, हे प्रधान! तमो तमारा पुत्रने अत्रे केम लावता नथी? त्यारे प्रधान कहेतो के, हे स्वामि! ते पोताना विद्याभ्यासमांज दिनरात गुजारे छे, तेथी ते अत्रे आवी शकतो नथी. एवी रीतना अनेक प्रकारना उत्तरो देइने ते राजाने समजावतो.

हवे निमित्तिए कहेली वातथी राजानुं मन अत्यंत व्याकुल थयुं; तेथी तेणे राणीनी सलाह लीधी

के, आपणे मदनरेखाने आपणा प्रधानना पुत्र साथेज परणाववी; त्यारे राणीए पण तेम करवानी संमति आपी.

पछी राजाए तुरत प्रधानने बोलावी कह्युं के, हे विपुलमति ! में मारी पुत्री मदनरेखाने तारा पुत्र प्रत्ये आपी; माटे हवे तमो विवाहनी तैयारी करवा मांडो ते सांभली विपुलमति मंत्री मनमां दिलगिर थयो के, हवे आपणुं मृत्यु आवी लाग्युं. पण वली हिम्मत लावीने तेणें राजाने कह्युं के, हे स्वामि, आपनी देवांगना सरिखी कन्या तो कोइ योग्य राजकुमारने परणाववी जाइयें; पण राजायें पोतानो आग्रह कोइ पण रीतें छोड्यो नही. पछी मंत्रीतो घेर आवीने शोकातुर थइ विचारमां पडी गयो; तेणे संध्यासमये वालुं पण न कर्युं.

पछी विचार करतां तेणे धार्युं के, हवे तो हुं ते निमित्तिआने आ बाबतनो खुलासो पुछुं. एम विचारि रात्रिए प्रछन्न रीतें गुप्तवेशथी जे जगोए निमित्तिआने केद करेलो हतो,त्यां गयो. त्यां पहोरो भरता सिपाइने पण तेणे पचास सोनामोहोरो आपी; तेथी तेणे तो खुशी थइने तेने निमित्तिआ पासे

जवा दीधो. त्यां जइ तेणे निमित्तियाने सघलुं वृत्तांत खरेखरुं निवेदन कर्युं, त्यारे निमित्तिए कह्युं के, आवती काले प्रभातमां नगरमां पूर्व तरफना दरवाजामां दरवाजो उघडतांज एक बलदपर केटलांक माटीनां वासणो भरीने, एक कुंभारनो छोकरो दाखल थशे, तेने तारे पोताने घेर लाववो तथा पछी तेनी साथे राजानी पुत्रीनुं तारे लग्न करवुं.

ते सांभली प्रधान तो अत्यंत खुशी थइने तुरत पोताने स्थानकें पाछो आव्यो. पछी तेणें तुरतज पूर्व तरफना दरवाजे पोताना एक खातरीदार माणसने सघलो वृत्तांत समजावीने मोकल्यो.

तथा पछी पोते निश्चिंत थइने निद्रावश थयो.

प्रभाते पेलो माणस ते कुंभारना छोकराने वासणो वेंचातां लेवाना मिशथी प्रधानने घेर तेडी लाव्यो. प्रधानें पण पोताना एक माणसने ते वासणो संभाली लेवा कह्युं, तथा तेनुं मूल्य कहेवाने तेणें ते छोकराने कह्युं. त्यारे ते महाचतुर छोकरे जाण्युं के, आ कोइ मोटा पैसादार माणस छे, माटे ते पोतानी मेळेज मने घणुं द्रव्य आपशे. एम विचारी तेणे कह्युं के, आपनी खुशीमां आवे, ते द्रव्य

मने आपजो. पछी प्रधाने तो पोताना एक चाकर-ने हुकम कर्यो के आ छोकराने एक हजार सोना मोहरो तेना वासणनां मूल्य पेटे आपजो. तथा तेने जोजन पण आपणे घेरज करावजो. अने हुं ज्यारे राजसजामांथी पाछो आवुं, त्यारे तेने मारी पासे तेडी लावजो. एम कही मंत्री तो राजसजामां गयो.

पाछलथी प्रधानना माणसे ते कुंजारना छोकरा-ने एक हजार सोनामोहोरो गणी आपी. ते लई ते छोकरो तो अत्यंत खुशी थयो, अने विचारवा लाग्यो के, आजतो हुं कोइ उत्तम प्रकारनांज शुकन जोइने आव्यो के, जेथी मने मारा वासणोनी एक हजार गुणी किंमत मली. पछी तेणे पोताना वलदने उत्तम प्रकारनो खोराक तथा घासचारो नाख्यो. पछी प्रधानना माणसें तेने स्नान करावीने जोजन करवामाटे वेसाड्यो. कोइ दिवसे जन्म धरीने पण नही चाखेलां एवा उत्तम प्रकारनां जोजननो स्वाद चाखीने आश्चर्य पामी विचारवा लाग्योके, अहो! मने आवा उत्तम प्रकारनां जोजन हमेशां मले तो केवुं सारुं?

जोजनकर्यावाद प्रधाननो चाकर तेने दिवान-

खानामां तेडी गयो. एटलामां प्रधान पण राजसन्नामांथी आव्यो. राजाए पण लग्न माटे तेज दिवस ठराव्यो हतो. तेथी प्रधानें तो आवीने सघली तैयारी करवा मांडी. ते कुंनारना ठोकरानुं नाम सारंग हतुं. प्रधानें एक हजामने बोलावीने सारंगनुं क्षौरकर्म (हजामत) कराव्युं. तथा तेने मनोहर वस्त्र अने आन्नूषणो आप्यां. सारंग तो कंइ पण बोल्याविना आश्चर्यसहित प्रधानना कहेवाप्रमाणे सघलुं कार्य करतो हतो. संध्याकाले मोटा महोत्सवपूर्वक घोडापर स्वार थइने ते परणवा चाल्यो, ते वखते सारंगें प्रधानने कह्युं के, मारा बलदनी तमो चीवटथी सांचवण रखावजो, केम के ते मने मारा जीवथी पण वधारे वहालो ठे. प्रधानें पण तेना कहेवा मुजब तेना बलद माटे खावापिवा विगेरेनो सर्व प्रकारनो बंदोबस्त कराव्यो.

पठी सारंगनो घोडो महोत्सवपूर्वक राजदरबारपासे आव्यो, सारंगनुं मुख, चंद्रना सरखुं महातेजस्वी हतुं. राजा पण सारंगने जोइ अत्यंत हर्षित थइने, पेला निमित्तिआने धिक्कारवा लाग्यो. पठी शुन्न लग्न समये वर कन्यानो हस्त मेलावो कर्यो.

पछी मंगल फरती वखते राजाए घणुं द्रव्य कन्या दानमां आप्युं. पछी प्रधान ते वरकन्याने वाजते गाजते पोताने घेर तेडी लाव्यो. तथा तेउं बन्ने माटे एक जुदो आवास कहाडी आप्यो, त्यां सारंग तथा राजकन्या मदनरेखा अत्यंत प्रेमसहित सुखविलास जोगववा लाग्यां. एम करतां केटलाक दिवसो वीती गया. सारंग पोताना वलदनी हमेशां संजाल लेतो. एक दहाडो राजकुमारी तेने पीवामाटे एक माटीना वासणमां निर्मल ठंडुं पाणी जरीने लावी. ते वासण जरा पाकवामां काचुं रहेवाथी तेमांथी पाणीना विंडुउं फरतां हतां, ते जोइने सारंगें पोताना जातिस्वजावथी कह्युं के, आ वासण बरोबर पक्व थएलुं नथी, अमो तो अमारे घेर ज्यारे वासणो बरोबर पाके, त्यारेज तेने अग्निमांथी कहाडीयें ठीयें.

आवी रीतनां सारंगनां वचनो सांजलीने राजकुमारी मदनरेखा तो अत्यंत आश्चर्यमां पडी अने विचारवा लागी के, शुं आ जाते कुंजार ठे? अने तेम होय, तो शुं निमित्तिआनुं कहेलुं वचन तो सत्यज थयुं?

एम विचारि तेणीए घणी जातना शपथ (सोगंद) देइने सारंगने पुछ्युं के, हे स्वामि, जेनी साथे में पाणिग्रहण कर्युं छे, एवा आप हवे तो मने देवतुल्यज छो, पण आपनी जाति शुं छे? ते केहवानी कृपा करशो. ते सांभली सारंगें विचार्युं के, अहो! अजाणतां माराथी स्वानुभवनां वचनो बोलाइ गयां, अने हवे जो हुं मारी जाति गुप्त राखीश, तो खरेखर मारुं मृत्यु थशे, अने जो सत्य बोलीश, तो कदाच हुं उगरीश पण खरो. एम विचारि तेणे पोतानो सघलो वृत्तांत यथास्थित निवेदन कर्यो. ते सांभली महाचतुर राजकुमारीए विचार्युं के, अहो! आ जाते तो कुंभार छे, पण ते महागुणवान् छे. माटे मृत्युपर्यंत पण मारे हवे तेने तजवो नहीं अने जे कंइ भावी भाव बनवाना होय छे, तेमां बिलकुल तफावत पडतो नथी. एम विचारि तेणीए सारंगने कह्युं के हे स्वामि, आपें हवे कशा प्रकारनी पण चिंता करवी नहीं. हुं सघलो वृत्तांत मारा पिताने कहीश. तथा तेने सारी रीते सत्य वातथी समजावीश.

प्रभाते राजकुमारी पोताना पिताने घेर गइ, त-

था सघलो वृत्तांत पोतानां मातपिताने कही संभ-
लाव्यो. ते सांभली राजाने तो घणी दिलगिरिथइ.
पण राणी तथा मदनरेखाए तेने समजाव्युं के, जे
भाविभाव बनवाना होय छे, तेमां कशो पण फेर-
फार थतो नथी. पछी राजा पण शांत थयो. पछी
तेणे पेला निमित्तिआने केदखानामांथी छुटो क-
रीने पोतानी पासे बोलाव्यो. तथा केटलुंक आ-
दरमान दइने ते सघलो वृत्तांत निवेदन कर्यो; अने
राजाए पोते करेला अपराधनी तेनी पासे माफीमागी;
तथा तेने एक लाख सोनामोहोरो आपी. अने तेने
रहेवा माटे पण एक सुंदर मकान तेणें आप्युं.

पछी विपुलमति प्रधानने तथा सारंगने पण बो-
लावीने राजाए तेमने खरेखरुं वृत्तांत कहेवा कह्युं;
त्यारे तेउए पण पोतपोतानो सघलो यथास्थित वृ-
त्तांत कही संभलाव्यो तथा प्रधानें पोतानां अप-
राधनी माफी मागी. राजाए पण तेने कह्युं के, हे
विपुलमति, जे कंइ भाविभाव बनवाना होय छे,
तेमां कंइ पण फेरफार थइ शकतो नथी.

पछी राजाए निमित्तिआने पुछ्युं के, हे विच-
क्षण, आ सारंगने आवी रीतें अकस्मात् राज-

कन्या तथा ऋद्धि मलवानो शुं हेतु छे? त्यारे निमित्तिए पण पोताना निमित्तज्ञानथी जोइने कह्युं के, हे राजन्, आ सारंग पासे जे बलद छे, ते बलदना पाछलना डाबा पगनी खरीना मूलमां लाल रंगनुं कंकणना आकारनुं चिह्न छे; तेवो बलद पोताना स्वामीएवा निर्धन प्राणीने पण अकस्मात् राजकन्या तथा लक्ष्मी मेलवी अपाववामां निमित्त रूपें थाय छे. जो के ते सघलुं तेना पुण्यसंयोगें मले छे, तो पण तेवो बलद तेमां निमित्तरूपें श्री वीतराग प्रजुए कहेलो छे.

पछी राजाए ते बलदने त्यां मगावीने निमित्तिआना कहेवाप्रमाणे खातरी करीने जोयुं तो, तेवा चिह्नवालोज ते बलद हतो. पछी राजाए ते निमित्तिए कहेला विधिपूर्वक ते बलदनुं पूजन कर्युं.

ते सूरसेन राजाने कंइ पण संतान न होतुं, तेथी तेणे पोताना जमाइ सारंगनेज राज्य गादी आपवानो निश्चय कर्यो. तेणे मोटामहोत्सवथी एक सुवर्णमय रंगमंडप रचाव्यो. तथा तेमां सिंहासन मंडाव्युं. सघला स्वजनवर्गने बोलावीने तेणे सारंगने राज्याभिषेक कर्यो. तथा सघलो राज्यकारनार

खेती आदिक व्यापारमां घणुं नुकशान करे छे. जे वलदनुं पुंछडुं अतिशय कृश (पातलुं) होय, तेवो वलद तेना स्वामिनी लक्ष्मी तथा परिवारनो पण नाश करे छे. जे वलदना पुंछडामां उपरना जागमां वाल होय, अने छेडाना जांगमां वालन होय तेवो वलदतेना स्वामिनी संपत्तिनो तुरत विनाश करे छे. जे वलदना पुंछडाना मूल आगल श्वेत रंगनुं वलयना आकारनुं चिह्न होय, तेवो वलद तेना स्वामिने चक्रवर्त्तिपणानुं राज्य मेलवी आपे छे. जे वलदना पुंछडाना छेडापर मशो उगेला होय, तेवो वलद तेना स्वामिने जलनो जय उपजावे छे. जे वलदनी पृष्टना पाछलना वन्ने जागोपर मत्स्य युगलनां लाल अथवा सफेद रंगनां चिह्न होय, तेवो वलद तेना स्वामिने जलपर्यटन करावे छे. तथा तेथी तेने घणां द्रव्यनी प्राप्ति करावी आपे छे. जे वलदना पृष्टनी पाछलना वन्ने जागोपर श्वेत अथवा लाल रंगनां एकेक मत्स्यनां चिह्नो होय, तेवो वलद तेना स्वामिने जलपर्यटन करावे छे, पण तेमां तेनुं मृत्यु निपजावे छे. जे वलदना पृष्टनी पाछलना वन्ने जागोपर दंडसहित

छत्रना आकारनां श्वेत रंगनां चिह्नो होय, तेवो बलद तेना स्वामिने अकस्मात राज्यप्राप्ति करावी आपे छे. जे बलदना पृष्टनी पाछलना बन्ने न्नागोपर श्याम रंगनुं गृध्र (गीध) पक्षिना मस्तकना आकारनुं चिह्न होय, तेवो बलद तेना स्वामिना परिवारनुं न्नक्षण करे छे. जे बलदना पृष्टनी पाछलना बन्ने न्नागोपर श्वेत रंगनां कूर्मनां आकारनां सूक्ष्म चिह्नो होय, तेवो बलद तेना स्वामिना परिवारनुं रक्षण करे छे, तथा तेनी कीर्त्तिने सर्व जगोए विस्तारे छे. जे बलदना पृष्टनी पाछलना बन्ने न्नागोपर लाल रंगनां दक्षिणावर्त्तशंखनां आकारनां चिह्नों होय, तेनो बलद तेना स्वामिना परिवारनी कीर्त्ति वधारे छे, तथा तेनी लक्ष्मीनी पण वृद्धि करे छे. जे बलदना पृष्टनी पाछलना बन्ने न्नागोपर श्याम रंगनां कागडानी चंचुना आकारनां चिह्नो होय, तेवो बलद तेना स्वामिनी लक्ष्मीनो तथा तेनी कीर्त्तिनो पण नाश करे छे.जे बलदना पृष्टनी पाछलना बन्ने न्नागोपर सफेद रंगनां जिह्वा सहित सर्पना मुखना आकारनां चिह्नो होय,तेवो बलद तेना स्वामीनी लक्ष्मीनो नाश करे छे, तथा तेने अने तेना परिवारने पण आपघात करावे

बलदनी ककुद गोल मनोहर तथा पुष्ट होय, तेवो बलद तेना स्वामिनी संपत्तिनी वृद्धि करे छे. जे बलदनी ककुदपर सफेद रंगनुं बन्ने बाजुए सिंहना नखना आकारनुं चिह्न होय, तेवो बलद तेना स्वामिना कुटुंबनो नाश करे छे.

तेवा बलदनी प्रसंगोपात्त कथा कहे छे.

पूर्वे श्रीवत्सनामना देशमां मंगलावती नामें नगरी हती; त्यां अनंगपाल नामे राजा राज्य करतो हतो. ते राजाने किरणावली नामे राणी हती.

एक दहाडो वंग देशनी चित्रावती नामनी नगरीनो धनद नामें सार्थवाह वेपार माटे केटलांक करियाणानां नरेलां वहाणो लेइने ते मंगलावती नगरीए आव्यो.

धनद सार्थवाह करोडपति हतो; तथा मंगलावती नगरीमां वारंवार व्यापार करीने, त्यांना राजा अनंगपालने घणुं द्रव्य शुल्क (जगात) तरीके आपतो. तेथी अनंगपाल राजा मोटा महोत्सव पूर्वक परिवार सहित तेनी सामे गयो. धनद सार्थवाह त्यां समुद्रकिनारे मोटा तंबुओ ताणीने रह्यो हतो. राजाने आवतो जोइ, ते पण तेनी सामे गयो, तथा

मोटा आदरसत्कारथी राजाने पोताना तंबुमां परिवार सहित लाव्यो. बन्नेए पोतपोताना परिवारना आपआपसमां कुशलसमाचार पुछया. पछी धनद सार्थवाहें हाथ जोडीने राजाने विनति करी के, हे स्वामि, आजे तो आप अहींज परिवारसहित भोजन करजो. राजाए पण तेना घणा आग्रहथी तथा दक्षिणताथी तेम करवाने कबुल कर्युं, पछी सार्थवाहें पण उत्तम जातिनी भातभातनी रसोइउ तैयार करावी. रसोइ तैयार थयाबाद सघलाउ भोजन करवाने बेठा. ते रसोइ एवा उत्तम प्रकारथी बनावेली हती के, तेनो स्वाद लेइ राजाआदिक सर्व परिवार अत्यंत हर्षित थयो. भोजन कर्याबाद पान, सोपारी, एलची विगेरे मुखवास लेइने राजाए थोडीवार आराम लीधो, पाछला पहोरे सार्थवाह राजाने साथे लेइने पोताना सघला तंबुउमां तेने फेरव्यो, तथा पोतानी साथे रहेलो सर्व सरंजाम तेने देखाड्यो. राजा तो ते सघलुं जोइ आश्चर्य पाम्यो, अने विचारवा लाग्यो के, अहो! आवडी ऋद्धि तो मारा घरमां पण नथी. एवी रीतें फरतां फरतांएक मनोहर तंबुनी नजदीक तेउ आव्या. तेमां जइने

जुए छे तो राजाए एक अत्यंत मनोहर तथा पुष्ट एवी एक गायने दीठी. ते गायने एक चाकर उष्ण पाणीथी स्नान करावतो हतो, तथा बीजो तेना शरीरने साफ करतो हतो ते गायनो देखाव बहुज मनोहर हतो. ते जोइ राजानुं मन ललचायुं के, आवी गाय मारे त्यां होय तो बहु सारुं. पछीराजा तथा धनद सघली जगोए फरीने पोताने मूल स्थानकें आव्या. पछी धनदें हाथ जोडीने राजाने विनति करी के, हे स्वामि, आपे जे सघली चीजो जोइ, तेमांथी आपने जे कंइ पसंद पडे ते आप मारापर कृपा करीने ग्रहण करो. ते सांभली राजाए कह्युं के, हे मित्र, जो तारी इच्छा होय, तो मने ते गाय आपजे. मारुं मन ते तरफ अतिशय ललचायुं छे, अने तेना बदलामां हुं तारुं आ वखतनुं सघलुं शुल्क (दाण) माफ करीश. धनदें पण घणीज खुशीथी तेम करवाने कबुल्युं. पछी ते गायने लेइने राजा पोताने घेर गयो. धनद पण त्यां सघलो माल वाचीने तथा बीजो नवो माल त्यांथी भरीने पोता-समुद्देश तरफ पाछो गयो.

जाने आगपाल राजानो प्रेम ते गायपर घणोज ब-

धतो गयो. तेनी सेवामाटे तेणें पोताना केटलाक माणसो राख्यां. अनुक्रमें केटलेक काले ते गायने गर्न रह्यो, ते गर्न त्रण मासनो थयो, तेटलामां अनंगपाल राजानी राणी किरणावली मृत्यु पामी. पछी संपूर्ण समये घणां कष्टथी ते गाये एक पुष्ट वत्सने जन्म आप्यो, तेना जन्मने दिवसे राजानो एक युवान पुत्र मृत्यु पाम्यो, एवीरीतें अनुक्रमें राजाना कुटुंबमांथी घणां माणसोनां मृत्यु थयां. आवी रीतना माठा बनावथी राजा तथा सर्व प्रजा अत्यंत शोकातुर थइ. पण ते मरणनुं प्रमाण कोइ पण जाणी शक्युं नहीं.

एटलामां कोशांबी नगरीनो सुस्थित नामें कोइ अष्टांगवेदी निमित्तिउ त्यां आवी चड्यो. तेने अनंगपाल राजाए पोतानी सन्नामां बोलावी तेनो घणोज आदरसत्कार कर्यो. पछी राजाए विनयपूर्वक तेने पूछ्युं के, हे निमित्तज्ञ आजे केटलाक दिवसो थयां मारा कुटुंबमां घणां माणसोनां मृत्यु थया करे छे, तेनुं कारण शुं? ते आपना निमित्तज्ञानथी जाणीने मने कहेशो.

ते सांन्नली निमित्तिए पोताना निमित्त ज्ञानथी

कह्युं के, हे राजन्, तारा घरमां कोइ एवा दुर्लक्षण-वाला प्राणीनी उत्पत्ति थइ छे, के जेथी तारा कुटुं-बनां माणसो मृत्यु पामे छे. ते सांभली राजाए कह्युं के, त्यारे हुं आपने मारा घरमां रहेला सघला प्राणीउ बतावुं, अने तेउने जोइ तमो कहो के, कया प्राणीनी उत्पत्तिथी आवी रीतें मारा कुटुंबनो संहार थाय छे. ते सांभली सुस्थितें पण तेम करवाने कह्युं. पछी राजाए पोतानां घरनां माणसो, घोडा, हाथी, बलद, गाय विगेरे सर्व प्राणीउ ते निमित्तिआने बताव्यां. तेउमां पेला वत्सनी ककुदपर बन्ने बाजुए सफेद रंगनुं सिंहना नखना आकारनुं चिह्न ते निमित्तियाने मालुम पड्युं. ते निमित्तिउ पशुपरीक्षानी विद्यामां पण बहुज कुशल हतो; तेथी ते वत्सने राजाना कुटुंबनो नाश करनारो जाणीने तेणे राजाने कह्युं के, हे राजन्, आ वत्सनी ककुदपर बन्ने बाजुए जे सफेद रंगनुं सिंहना नखना आकारनुं चिह्न छे, ते तमारा कुटुंबने नाश करनारुं छे. माटे ते बलद ज्यांसुधि तमारा घरमां रहेशे, त्यांसुधि तमारा कुटुंबनो नाश थशे.

ते सांभली राजाए ते वत्सने बंधनमुक्त करीने,

पोताना देशनी बहार वनमां मेली दीधो; तथा ते दिवसथी राजाना कुटुंबमां माणसोनां मृत्यु थतां अटक्यां. पछी राजाए ते सुस्थित निमित्तिआने एक लक्ष सोनामोहोरो आपीने घणा आदरसत्कार पूर्वक विसर्जन कर्यो.

एवी रीतें प्रसंगोपात्त तेवा बलदनी कथा कही.

एवी रीतें बलदना लक्षणोनुं स्वरूप संपूर्ण थयुं. गायनां लक्षणो पण बलदनां लक्षणोनी पेठेज जाणवां. पण स्वारिने माटे गायनो उपयोग करवो नहीं. केवल गव्य पदार्थो मेलववाने माटेज तेनो उपयोग करवो.

एवी रीतें मनुष्य जातिने विशेष उपयोगमां आवतां अश्वादिक पशुउनां पण लक्षण कह्यां. विद्याप्रवाद पूर्वमां सघली जातिनां पशु, पक्षि विगेरे प्राणीउनां लक्षणो घणां विस्तारथी कह्यां छे, पण मनुष्य जातिने विशेष उपयोगमां आवतां प्राणीउनांज लक्षणो आ ग्रंथमां संकोचथी कह्यां छे. केम के ते सघलां लक्षणो वरणववाथी ग्रंथ घणो वधी जाय माटे ते लख्यां नथी. पक्षिउनां लक्षणो अमोए करेला पक्षिपरीक्षा नामना ग्रंथमां कहेलां छे; ते तेमांथी जाणी लेवां.

आ ग्रंथ, पाटलीपुत्रनां निवासि परमार्हती श्री सुहंसी नामनी श्राविकाना आग्रहथी अमोए विद्याप्रवादपूर्वमांथी उधरीने तेने माटे रच्यो छे.

आ ग्रंथमां वर्णवेलां लक्षणो वांचीने, कोइए पण अकार्य करवामां प्रवर्त्तवुं नहीं, एवी अमारी आज्ञा छे. तेम आ ग्रंथ कोइ अर्ध विदग्धना हाथमां आचार्योए पण आपवो नही, एवी अमारी आज्ञा छे.

आ ग्रंथनी प्रथम प्रति चौद पूर्वधारी श्रीभद्रबाहुस्वामिनी आज्ञाथी महामुनि श्री स्थूलभद्रजीए नेपालदेशनी भद्रकरा नामनी नगरीमां लखी.

तेउपरथी पाटलीपुत्रना निवासी श्रीमुख नामना श्रावकें लखावी. ते उपरथी परमार्हत श्रीकुमारपाल राजानी आज्ञाथी कलिकालसर्वज्ञ श्रीहेमचंद्राचार्ये पोताना परम विश्वासु शिष्य पासे ताडपत्रपर लखावी, तथा ते आ प्रति श्रीकुमारपाल राजाए पोताना भंडारमां महोत्सवपूर्वक धारण करी.

(श्री हेमचंद्र आचार्य आ परतना छेल्ला पत्रमां पोतानाज हस्ताक्षरथी लखे छे के)

इदं सामुद्रिकशास्त्रं यात्रार्थं गतेन मया मरुभूमौ श्रीजेसलमीरनाम्नोनगरस्य जैनपुस्तकालयमध्यगत

लेप्यमयजीर्णस्तं भतस्तालपत्रेषु लिखितं लब्धं, तत्पुस्तकं मया तत्रस्थसंघाज्ञया प्रतिलिख्य विलोकितं, तदा " इदं सामुद्रिकं शास्त्रं श्रीनेपालदेशस्य ललामभूतायां श्रीभद्रंकरानामनगर्यां चतुर्दशपूर्वभृच्छ्री भद्रबाहुस्वामिनां परमाज्ञायामहामुनिश्रीस्थूलभद्रेण स्वहस्तलिखित जीर्ण तालपत्रमयपुस्तकतो विक्रमसंवत् एकोनविंशत्यधिक त्रिशतवर्षे पाटलीपुत्रनिवासिश्रीमुखनामश्राद्धार्थं भिक्षुकरत्नशेखरेण लिखितं " इतिलेखो मयातदंतिमतालपत्रेदृष्टः, तद्विलोक्य मे मनसि महदाश्चर्यं जातं, पश्चाद्बहुप्रयत्नेन जेसलमीरस्थसंघाज्ञया तज्जीर्णपुस्तकं मयाऽणहिल्लपुरपत्तने सहानीतं, च, परमार्हतश्रीकुमारपालनरेंद्राणां दर्शितं, तद्दृष्ट्वाजातहर्षेण नरेंद्रेण नवीनतालपत्रोपरि तस्य प्रति ममविश्वस्त शिष्यपार्श्वेलिखाप्य महोत्सवपूर्वकं स्वभांडागारे स्थापितं, च जीर्णपुस्तकं जेसलमीरनगरेपुनःप्रेषितं. श्रीरस्तु.

एवी रीतें चौदपूर्वधारी श्रीभद्रबाहुस्वामिए जगत्जीवोना हितमाटे रचेलुं सामुद्रिक शास्त्र संपूर्ण थयुं.

जाहेरखबर.

अमारा तरफथी थोडा दिवसमां छपाइ बहार पडतां पुस्तकोनी यादी.

जैनतत्वादर्शनुं शुद्ध सरल गुर्जरभाषांतर. प्रथमथी ग्राहकोनी पासेथी रु. ३-८-० पछीथी ग्राहको पासेथी रु: ४-०-० लेवामां आवशे.

श्रीहेमचंद्राचार्यकृत योगशास्त्रनुं गुजराती सरल भाषांतर मूलसहित किं. ३-०-०

प्रतिष्ठाकल्पनुं भाषांतर छपायछे.

जलयात्राविधि भाषांतर छपायछे.

कल्पसूत्र ८४ चित्रोसहित घणां रसिक भाषांतर तथा सुधारासाथे छपाय छे. प्रथमथी ग्राहकोने रु. २-८-० पछीना ग्राहकोने रु. ३-०-० पडशे.

बहारगामवालाने वेल्युपेबलखरच मात्र पडशे. विशेष विगत जाणवानी इछावाला लोकोए अरधा आनानी टीकीट मोकली अमारा सूचीपत्रथी जाणवुं.

श्रा० भीमशी माणक.

मुंबइ मांडवीबंदर शाकगली.

जैनपुस्तक वेचनार.